

Ze Harfining Zariflarining Zuhuri "Navodir" din
284

Ne nutqi dilkash erur, vah, ne dilrabo alfoz,
Masih nutqida yo'q buyla jonfizo alfoz.
Erur xujasta so'zung fayz mavjining tengizi,
Tengizda har sarig'i durri bebaho alfoz.
So'zungda lafzin eshitkach arab fasihlari,
Birisi qilmadilar so'zga ibtido alfoz.
So'zungda piri xirad topmayin g'alat ahkom,
Tilingga sahv ila ham o'tmayin xato alfoz.
Sanga nadim o'lubon Jabrail ham keturub,
Bir oshno qoshidin barcha oshno alfoz.
Sipehr javfida daryo vujudung ichra so'zung,
Bu bahr ichinda javohir so'zung aro alfoz.
Navoiy ayladi na'tingni, vird bo'lsa, ne tong,
Anga kalomi ravonbaxshu muntaho alfoz.
285

Labingdin bo'ldi bu mahjur mahzuz,
Aningdekkim, shakardin mo'r mahzuz.
So'zungdin topsa haz ko'nglum ajab yo'q
Ki, sharbatdin bo'lur ranjur mahzuz.
Emas hajring kuyuk ko'ksun iloji
Ki, bo'lmas shu'ladin mahrur mahzuz.
Sochingdin orazing ko'rguzki, elni
Qorong'u tunda aylar nur mahzuz.
Labingg'a jon fidokim, qildi jonni
Bu aqshom asru nomaqdur mahzuz.
Xumor o'lturdi, soqiy, tut qadahkim,
May o'lmay bo'lmadi maxmur mahzuz.
Navoiy ko'nglini buzdung, qil emdi,
Etib vasling bila ma'mur mahzuz.
286

Necha yolg'on so'zu muzhik harakot, ey voiz,
Majlis ahli yuzidin yo'qmu uyot, ey voiz.
Dedilar: pand ila tavsanlig'in elning o'ksut
Kim, dedi: tepkilu minbarni ushot, zy voiz.
Huru jannatni ko'p o'qdung magar ul yon, elni,
Yuborurga qilasen qat'i hayot, ey voiz.
Yoshurun dardima dur ashku emas nutqingning -
Asaridin yuzum uzra qatarot, ey voiz.
Kecha ichmak mayu kunduz demak ichmang ani,
Hikmat ichra bu erur yaxshi sifat, ey voiz.
O'zgacha bo'lmoqu o'zgacha o'zin ko'rsatmoq,
Ko'z tut o'z holinga tafzihni bot, ey voiz.
Dayr piri qulidurmenkim, agarchi may ichar
Bori bor o'z ishida anga sabot, ey voiz.
Elni chun zarq namozi so'ziga jam' etting,
Tortg'il tafriqag'a emdn salot, ey voiz.
257

Chekti bulbul kebi ming lahn ila doston hofiz,
Yo'q aningdek yana bu davrda xushxon hofiz.
Davr o'qir chog'da ajab fitnalar aylar izhor,
Yo'q aningdek yana sarfitnai davron hofiz.
Hofiz etkan kebi haq lutfi ani qur'onda,
Bo'ldik aning dog'i har holida qur'on hofiz.
Jon olur na'masi ul ruh g'izosi birla,
Xalq jonin qilur o'z bazmida mehmon hofiz.
Gar unung jon olur ani desa bo'lg'aymu darig'
Kim, fido boshtin ayog'ing'g'a sening jon hofiz.
Sendadur na'mai Dovud ila anfosi Masih,
Bordurur yo'q esa davronda farovon hofiz.
Ey Navoiy, dema lahnig'a nedin bo'ldung sayd,
Halq saydig'a qoni uyla xush alhon hofiz.
Ayn Harfining Iyorlarining Alomati "Navodir" din

288

Izzat tama' kim aylasa tark etmayin tama',
Ul xorliqqa mujib erur azza man qana'.
Tuxmi tama'ki xorliq o'lmish aning bari,
Sen buyla xor tuxmin ekib qilma gul tama',
Nafsing halokin istayu topsang ani halok,
Zinhor motam ahli kebi qilmag'il jaza'.
Nevchunki to tirikdurur ul zolimi lain,
Ko'nglungadur halokatu joningg'adur vaja'.
Ruhungg'a sihat o'lsa maloyik bo'lur sipoh,
Nafsing'g'a quvvat o'lsa shayotin bo'lur taba'.
Tark etma uzru ajzg'a ko'nglungni solsa fisq,
Qo'yg'il riyovu ujb'g'a gar bosh chekar vara'.
Joh ahli, faqr ichra Navoiyg'a iqtido -
Aylangki, bu tariqa anga keldn muxtara'.
289

Mehr ila gar keldi charx ayvoni rif'atdin mani',
Jom qo'yg'on dayr toqin anglag'il andin rafi'.
Dayr jannatdur, ko'r anda jilvagar har mug'bacha,
Shaklikim zohir qiliptur huru g'ilmondin badi'.
Soqiyo, chun davr aro solding hiloliy jomni,
Bilkim, ul sayr ichra bor o'zga kavokibdin sari'.
Gar chiqib masjidin o'ldum but qoshida g'am yemon,
Shoyad ul jurmumg'a ushbu toatim bo'lg'ay shafi'.
Menki dayr o'ldi, manga taqviyu toat buq'asi,
O'lganimda kufr go'ristonin aylarmen baqi'.
Bo'ldi soqiyning gul ruxsori gul-gul bodadin,
Tut g'animatkim yigitlik faslidur fasli rabi'.
Xonaqahdin kim Navoiydek borur mayxonag'a,
Anda-o'q qo'ydik riyovu ujbdek fe'li shani'.
290

Qildi uqor o'tog'asin ul qotili shijo'.
Xurshid orazig'a hamono xati shio'.
Ul minmayin hanuz takovarg'a, voykim,
Mendin qaroru sabru ko'ngul qildilar vido'.
Maydong'a chopti tavsanin ul nav'kim, degil
Kim, charx shahsuvori bila qilg'usi nizo'.
Yuz fitna soldi g'ayri mukarrarki, aylamish
Bedodu zulm tavrada yuz nav' ixtiro'.
Jonni oti ayogig'a dedim, nisor etay,
Lek ermas edi ko'zga ko'runguncha bu mato'.
Sarkashlik etma shu'ladek o'rtarga elnikim,
Asru bod inhitot topar andoq irtifo'.
Boshtin, Navoiyo, chiqar o'zluk xayolini,
Gar sarzanish bila der esang ko'rmayin sudo'.
291

Lablaringdin har zamon jonni tilarmen muntafi'
Munqati' bo'lmay nafas, bo'lmas umidim munqati'.
Ko'z yumub ochquncha, vah, yuz qatl qilmoq yo'q edi,
Buyla san'atlarda mahvashlarg'a sensen muxtari'.
Ko'ktadur ohim quruq tandin itib munglug' ko'ngul,
Shu'la daf' o'lmay o'tundin dud bo'lmas murtafi'.
Ishqu dardu shavq ko'nglum ichradurlar, ohkim,
To ne qilg'aylar bo'lub mundoq balolar mujtami'.
Ishq eli g'avg'osidin dardim desang, ma'lum emas
Xossakim, ulkim anga dermen xud o'lmas mustami'.
Istasang dayri fano sirrig'a topmoq ittilo',
Mastlig'din bo'lmag'il davron ishiga muttali'.
Ey Navoiy, qil fano ilmuni yaxshi kasbkim,
Aylagaysen daf' agar taqvo buyursa muftadi'.
292

Ko'rub orazing yig'lasam yo'q badi',
Kelur sel bo'lg'onda fasli rabi'.

Necha ishq aro bor esang tangdil,
Erur ul uy ikki jahondin vasi'
Gumon qilma ishq ahlini xoksor
Ki, himmatlaridur falakdin rafi'.
Damim o'ti ko'kka chiqar uyla tez
Ki, barq inmagay yerga andoq sari'.
Yuzung ollida gul hadisin demon,
Xush ermas latif elga lafzi shani'.
Agar zuhd edi jurmum, ey piri dayr,
Ne g'am bo'lsa jurmumg'a lutfung shafi'.
Navoiy agar yor erur bazlago'y,
Badi' eldin ermas badoye' badi'.
293

Hajr o'tidin shom agar mendek emas bexob sham',
Rishtai jonig'a nevcun soldi pechu tob sham'.
Bir quyosh hajrida gar kuymas nedin bas men kebi,
Kavkabi ashkin to'kar andoqki durri nob sham'.
Mahvashimdek demakim, bo'lmish libosi la'lgun,
Men kebi qon yoshdin o'ldi g'arqai xunob sham'.
Kechaikim tiyra kulbamni yorutqay ul quyosh,
Tong emas anjumdek o'lsa ul kecha noyob sham'.
G'am tuni ul oy xayolidin buzug' ko'nglum yorur,
Go'shai vayrong'a bastur partavi mahtob sham'.
Tiyra shoming fayz nuridin desangkim, yorug'oy,
Tutqil ul yanglig'ki tutmish go'shai mehrob sham'.
Ey Navoiy, ul quyosh qo'yg'och shabistonimg'a yuz,
Rashkkin siymob ashkidek bo'lur siymob sham'.
294

Torttim ranji xumor aylab mayi ahmar tama',
Ul kishidekkim, qozar tog' aylabon gavhar taml'.
Lola jomi durdidek ham dast bersa yaxshidur,
Davrdin gar aylay olmon lolagun sog'ar tama'.
Soqiyo, jomi labingdin el tama' qilg'onda no'sh,
Bizga g'amzangdin erur bir jonsiton nishtar tama'.
Qatlima andin qila olmon tama', ber zahri chashm,
Men kimu la'li labidin aylamak shakkar tama'?!
Desangizkim, bo'lmag'aysiz men kebi devonavash,
Odamizod ichra qilmang bir pari paykar tama'.
Piri dayr ollida qo'y dum naqdi jon, ey mug'bacha
Kim, manga bor erdi sendin la'li jonparvar tama'.
Istadim vaslu vafo, dedi: Navoiy qilmag'il -
Bu tama', qil, gar qilursen mundin o'zga har tama'.
G'ayn Harfining G'izolalarining G'avg'osi "Navodir" din
295

Zihi buroqing izidin qamar uzorida dog',
Muayyan ikki qarog'ingg'a surmai mozog'.
Chu yorutub yuzung o'ti falak shabistonin,
Uyotidin o'churub har taraf nujum charog'.
Shamimkim sochibon zulfi anbarafshoning,
Bo'lub savomi' qudsi eliga atri dimog'.
O'tub chu qaddu uzoring sipehri axzardin
Bu nav' sarv ila gul topmayin yana ul bog'.
Ulusqa zulmati kufr ichra iztirob erdi,
Yuzung quyoshi furug'idin o'ldi muncha farog'.
Kitobing o'zga kutubdinki bordurur ablag',
Balog'atingg'a munosib haq aylamish iblog'.
Bu baski ayni inoyat bila ko'zung tushsa,
Tamug' o'tig'a Navoiyni sudrab eltur chog'.
296

Garchi yo'qtur lolazori ashkima paydo qirog',
Dudan ohim bila qo'ymoq bo'lur borig'a dog'.
Gullar o'lmish otashin to o'tlug' ohim tortibon,
Aylamishmen orazing hijronidin gulgashiti bog'.
Zulf aro ul oraz uzra zarvaraq har yon erur,

Shom andoqkim yoqilg'ay suda har jonib charog'.
Oshiq o'ldum ul malak siymo pari ruxsorig'a,
Uylakim, o't shu'lasidin elga garm o'lg'an dimog'.
G'amdurur ko'nglumda ul Shirin sanamni ko'rgali,
Tog' aro Farhod o'lur kim ko'rdi Farhod ichra tog'.
Davr ranjidan desangkim, lahzaye sog' o'lg'asen,
Davr ayog'i ichmakidin bo'lmag'il bir lahza sog'.
Ey Navoiy, chun ko'ngul bir dam ochilmas bodasiz,
Istasang ul uyni ravshan dam-badam tutg'il ayog'.
297

Xazon faslida ul oy jismu ruxsorumni ko'rgan chog',
Degaykim, bir qurug' shox uzra qolmish bir sarig' yafrog'.
Uchamda oy tutulg'an dog'dek qoldi asar, go'yo
Ulug' ermish fatila asru chun ko'ksunga qo'y dum dog'.
Gunahsiz o'lgan el qoni tutubtur shastini, yo'qsa
O'shul qotil xino birla qizil qilmaydurur barmog'.
Guli ra'nodin etti kisvatin sarvi ravon yoxud
Sarig' terlik uza ul sho'xmu kiymish qizil shirdog'.
Yuziga mehrdin yo'qkim, yuzidin mehrga nogah,
Harorat yetmasun derkim, solur har saridin qalpog'.
Qo'zi ul sho'xning chun bo'ldi ham bemoru ham usruk,
To'la tut davr ayog'in, ey ko'ngulkim, men ham o'lmay sog'.
Ko'z och, ashki nadomat soch o'z ahvolingg'akim, bordur
Tunung tiyra, ko'zung xira, yo'lung burtog', oting oqsog'.
Qadam qo'y ma adabsiz bu xazon ko'rgan chaman ichra
Ki, bir gul rang yuzning safhasidur har sarig' yafrog'.
Magarkim ko'yida yolang ayog' ul oy xirom etmish,
Navoiy ko'zlariga surma bo'lmish ul qora tufrog'.
298

Oh o'ti birla yuzung hajrida qilsam gashti bog',
Lola yanglig' o'rtagay bir-bir sharar gullarga dog'.
Ko'rgach ul orazni yig'larmen tushub mag'zimg'a jo'sh,
Uylakim guldin yosharg'ay ko'z, qiziq bo'lg'och dimog'.
Yuzgakim sanchib binafsha istading husnungg'a zeb,
Go'yi ul ko'kurd birla ravshan aylarsen charog'.
Dog'u qonlig' chok-chok o'lg'on ko'nguldadur g'aming,
Lola tog' ichra bo'lur kim ko'rdi lola ichra tog'.
Ikki gavharkim banogo'shungdadur anjum kebi,
Husn aro oydek yuzung ollida tutmishlar charog'.
Bodadin bir dam farog'at istama, gar istasang
Davr ahli mehnatidin topqasen bir dam farog'.
Yor ayog'in sug'a chun soldi, ko'zum to'ldi sirishk,
Ey Navoiy, buyla bolig'qa kerak mundoq bulog'.
299

Baski qo'ndung ko'ksuma ko'nglumni olg'on chog' dog',
Jismim o'lmish xirqam ul yanglig'ki maydin dog'-dog'.
Demakim, ne dog'dur ko'nglungdakim, o'tlug' ko'zung,
Qo'ydi anda ko'rguzub yuz loba birla log'-dog'.
Dog'lar qo'y dum, chu mastu oshiq o'ldum nechakim,
O'zni asrab qo'y mas erdim bor ekanda sog' dog'.
Arg'uvoni to'n bila to jilva qilding, vahki, bor
Hayratingdin arg'uvon shohig'a har yafrog' dog'.
Solg'ali o't bag'rimu ko'nglumga hajring bor emish,
Tortmoq ko'nglumdin ohu bag'rime qo'ymog' dog'.
Go'yiyo Farhoddek hamroz uchun barq o'tidin,
Lola ermas bag'rig'a har sari qo'ymish tog' dog'.
Ey Navoiy to'kma o'tlug' ko'nglung uzra ashkkim,
O'rtanur ko'prak kuyar holatda quysang yog' dog'.
300

Zaif jismim aro bir-birining ustiga dog',
Qurug' yog'och uzadur yafrog' ustiga yafrog'.
Evursa har sari, tong yo'q yuzini ohimdin
Ki, chayqalur yel, agar usruk tund bo'lsa charog'.
Chamang'a g'amzada ko'nglumni chekma, ey bulbul

Ki, keldi chug'zg'a vayrona kunji go'shai bog'.
Yaram fatilasi zaxmimni kuydurur har dam,
Magarki qon anga xosiyat ichra bo'lmish yog'.
Kerakki qo'ymasa bir dam piyolani qo'lidin,
Zamone ulki tilar bu zamona ichra farog'.
Yetishti burnig'a ofatki, tutti burnin el,
Yorug'lug'i bila chun sham' bo'ldi kunddimog'.
Xayoling etti Navoiy boshinda manzilgah,
Nedinki bir tepada joriy erdi ikki bulog'.
301

Onchakim ul g'amza surdi ko'rguzub bedod tig',
Surmas elga qatli om o'lg'anda yuz jallod tig'.
Shu'laliq ko'nglum aro ko'r xanjari ishqingnikim,
Buyla otashkorliq qilmaydurur haddod tig'.
Qatl etib kund o'lmadi, vah, ne itikdur tig'i ishq
Kim, aning qoshinda narm ohincha yo'q po'lod tig'.
Menmenu ko'hi g'amimkim tog' tig'i basdurur,
G'am sipohi harbig'a istar esa Farhod tig'.
Tig'i ishqing olam ahlin o'lturub kund o'lmadi,
Hech qotil olam ichra buyla bermas yod tig'.
Tig'i g'amzang'ga ajal suyi magar bermish qazo
Kim, yasay olmas itik ul nav' hech ustod tig'.
Shasti g'amzang birla bahri ashk aro tutqoch meni,
Kesma boshimkim balig'qa surmadi sayyod tig'.
Yo'q bu gulshan ichra imkoni farog'at buylakim,
Bargidin har yon chekibtur savsani ozod tig'.
Ey Navoiy, bo'g'zinga hayvon suyidin yaxshiroq,
Gar surar qatl etkali ul sarvi hurizod tig'.
302

Sarg'aribtur lolaro'yim ranji to bo'lmish qotig',
Lola bu yil gulshani umrumda ochilmish sarig'.
Ko'p osig' umrum bahori mevasidin istadim,
Mevag'a yetmay xazon bo'ldi bahorim, ne osig'.
Sharbat etsam shirai jonim zuloli Xizr ila,
Der achig'lanibki: ne uldur chuchuk, ne bu orig'.
Ey Masiho, urma dam ul ko'zda sufrat daf'ig'a,
Kahrabo keltur quyosh tin, Hut burjidin bolig'.
Vasfi ul ko'zning qoralig' birla erdi, voykim,
Emdi sarig'liqqa mansub etmish ani xastalig'.
Derki, safro kasratidin bo'lmish og'zim ta'mi talx,
Ne tong, o'lsamkim bu nav' o'lmish chuchuk jonim ochig'.
Budur ummidimki, ham haq lutfi bo'lg'ay dastgir,
Nabz tutmoq mayli qilma, ey tabib, ilgingni yig'.
Gar quyoshim bo'lsa rokib bo'lg'udek emganmasun,
Tavsani aflok nevchunkim erur behad cholig'.
Ey Navoiy, bo'lsa yuz jonim, qilurmen sadqakim,
Bo'ldi jonon za'fidin ayshim ochig', holim qotig'.
Fe Harfining Fitnalarining Fusuni "Navodir" din
303

Tog' oshiqliq yukidin xam bo'lurg'a yo'q xilof,
Ko'rki, ne nav' o'ldi xam chun qoldi ishq ostida Qof.
Ishq dashti mo'ridin aylar hazimat ajdaho,
Ajdaho birla nechukkim mo'r eta olmas masof.
Yer tutar qottig' ko'ngulga ishq o'tining uchquni,
Barq tig'i tog'ni ul nav'kim aylar shikof.
Ulki do'zax o'tidin ishq ahlini taxvif etar,
Ishq o'tin chun ko'rmamish tutmoq bo'lur ani maof.
Ishq tig'i chun ko'runmay sanchilur el jonig'a,
Xo'blar mujgonidin go'yo anga keldi g'ilof.
Eyki, oshiqsen birovga kelsa har dam yuz balo,
Shukrdin o'zga ne so'z kim aytsang bordur gazof.
Ey Navoiy, bermayin jon ishqdin dam urmakim,
Har nekim der o'lmayin oshiq erur ul barcha lof.
304

G'amzadin ko'p tig' urdung aylabon ko'ksun shigof,
Naycha yanglig' tng' uchun go'yoki qilding bir g'ilof.
Ne ajab, tig'ing balo ruxsorig'a mir'ot esa
Kim, ko'runur suda yuz aksi qachonkim bo'ldi sof.
Vah, ne qotillardurur saf-saf aning mujgonikim,
Har yumub ochquncha ko'z zohir qilurlar bir masof.
Oshiqu majnunlug'um jurmig'a o'lturdung meni,
Garchi bor el ollida Majnun bila oshiq maof.
Ishq vodiysinki oson deb emishsen, ey Masih,
Sen azimat qilki, men ajzing'a qildim e'tirof.
Ulmayin ishq ichrakim lof ura bovar qilmag'il,
Gar desakim, tarki lof ettim, erur ul dog'i lof.
Ey Navoiy, zulfu qaddin gar demishsen mushk bid,
Yor afv etsunki, aytibsen xato birla xilof.

305

Orazing xurshidi keldi axtari burji sharaf,
Davrida xat shomi mushkoso yuz urmish har taraf.
Dog'ima otqan o'qung gar tegmasa jismimdudur,
O'qni band aylargadur tufroq uza qo'yg'an hadaf.
Ulki yub ketmas qo'lidin baski nohaq to'kti qon,
Vah, ne hojatkim xino birla yana rang etsa kaf.
Gar ato Yusuf, ano bo'lsa Zulayxo filmasal,
Mumkin ermas, ey habibim, sen kebi kelmak xalaf.
Qamdur, ey gulrux, mug'anniy husni savting janbida,
Yangi oy birla quyosh jirmidin o'lsa changu daf.
Ey fano ko'yiga ozim chun tavakkul bo'ldi rost,
Har necha bu yo'l maxuf o'lsa, qadam ur lotaxaf.
Gar talaf bo'ldi Navoiy umri ishq ichra ne g'am,
Shukr, bore bo'lmadi zuhdu riyo ichra talaf.

306

Ne nav' ko'nglum o'lur ishq xayli birla harif
Kim, ul shah asru tavono, bu munglug' asru zaif.
Latofating erur ul hadg'akim, badandin ruh.
Necha latif esa, sen ruhdinsen oncha latif.
Pari nihondurur eldin vale bu devona
Paridin o'ldi nihon, baski bo'ldi zoru nahif.
Fido sanga menu yuz mendek o'lsa za'f bila
Kerakki, sihat aro bo'lsa ul mizoji sharif.
Seni ne nav' zarofat bila kishi o'gsun
Ki, haq boshingdin ayog'ingg'a tegru qildi zarif.
Yigitlar ichra qari necha xiffat etsa erur,
Saqil avlo erur ulki aylagay taxfif.
Navoiyo, senga ul pok ila ne nisbatkim,
Sen asru bodag'a oludasen ul asru afif.

307

Novaking tokim erur kuygan ko'ngulda mu'takif,
O'rtaqan yo sabt qilg'an dog' aro bo'lmish alif.
Yoshurun kofir ko'zung din qasdi aylar, vah, ne sud,
Hiyla aylab sheva mehrob ichra bo'lmoq, mu'takif.
Deb emishsen o'lturay kim desa oshiqmen sanga,
Tig' surgilkim men o'z jurmumg'a bo'ldum mu'tarif.
Egri boqmoq birla ul ko'z qatl etar ushshoqni,
Go'yiyo bemorliq qilmish mizojin munharif.
Yor vaslin istagan qilsun ibodat, demakim
Munda bir maqsud erur, lekin rivoyat muhtalif.
Shayx aytur bir karomatini har dam o'zga nav',
Go'yiyo nisyon bo'lur g'olib kishi bo'lsa harif.
Markabi ishq navo mendek Navoiy zinhor,
Qil inon azmini sen mayxona sari mun'atif.

308

Tong yo'q, urmoq yuz bu sargardonu mahzun har taraf.
Ne ajab, ura quyundek po'ya Majnun har taraf.
Ko'zlarim bog'i guliston bo'lmish ul yuz shavqidin,
Bargi gullardur sochilg'an ashk gulgun har taraf.

Dasht aro Majnunmen, ammo tog' aro Farhod edim,
Tog'lar dardim yukidin bo'ldi homun har taraf.
Aqlu hushum kishvari gar bo'lsa vayron, yo'q ajab,
Qo'z yoshimdinkim oqar andoqki Jayhun har taraf.
Hajri shomi anjum ermasturki ohim o'tidin,
Qatra terlardurki zohir qildi gardun har taraf.
Ey xusho, mug' dayrikim din naqdi toroj etkali,
Zohir etkay jilva bir tarsoyi mavzun har taraf.
Qo'yiga topmas Navoiy yo'l raqibi ta'nidin
Go'yiyo ul it xurubdur aylab afsun har taraf.
Qof Harfining Qiyomatlarining Qironi "Navodir" din
309

Jahon zoli ham makr etar, ham nifoq,
Ani to'rt mazhabda qil uch taloq.
Nechuk deyki, ruxsorida olma ko'z
Ki, men aytmankim, aning sari boq.
Sening so'gungga yoymish oq sochini,
Emastur yuzi mehr nuridin oq.
Qoshi uzra qavsi quzah vo'smasi
Vafo rangidin keldi, albatta, toq.
Desang qolg'ay obod dining uyi,
Bu bedin bila bo'lmag'il hamvisoq.
Tajarrud tariqini bil mug'tanam,
Taqayyud g'ulusidin o'lg'il yiroq.
Navoiy, o'zungni qil ul nav' fard
Ki, o'zlukni ham sol o'zungdin yiroq.
310

Chehra gulgun safhasig'a qilding afshon zarvaraq,
Yo magar raxshon kavokib zohir aylabtur shafaq.
Gar varaq ziynat topar xatdin vale xat yozmayin,
Turfa suvrat birla olam ofatidur ul varaq.
Gulshan ichra qismat etsa la'lidin jon shirasi,
Sifra gar gul ochsa, gul yafrog'laridindur tabaq.
Xo'ydin ar bo'lmish jamoling sham'i ravshanroq, ne tong,
Chun tushar o't ichra aylar shu'lani afzun araq.
Ishq abvobin yozarg'a yaxshi jismim xomasi,
Xossakim, tig'i firoqing ayladi boshimni shaq.
Ishq darsin garmravlar bildi yo'q afsurdalar
Kim, kishi to o'rtamas o'zlukni bilmas bu sabaq.
Bulbulu gul de Navoiy birla dildorinikim,
Ul iki mafhumg'a yo'q bu ikkidek mosadaq.
311

Mushkil ishdur uyda bir g'oyibni har dam yo'qlamoq,
Lek muhlik yo'qlag'andin so'ngra istab topmamoq.
Kimgakim yuzlansa bu shiddat ne tong olam yuzin,
Ohu ashki sarsaru to'foni birla qo'zg'amoq.
Telba itdek hajr so'zidin kelurmen o't sochib,
Ofiyat ahlig'a avlodur yo'lumdin tarqamoq.
Ne junundur ul quyoshtin ayru hijron dashtida,
Goh qo'rqub soyadin qochmoq, gah ani qavlamoq.
Tog' etakinda gar ag'narmen junun ifrotidin,
Istaram ul pardani uryon taning'a chirmamoq.
Turfadur tog' avjida har lahza kulmak barqdin,
Chun bo'lur mufrit mening birla bulutqa yig'lamoq.
Men chu kechtim ishq aro boshtin malomat qilmangiz
Kim, ajabdur boshsiz elning qulog'in to'lg'amoq.
So'zni angla, soqiyo, mast et meni ul nav'kim,
Bo'lmag'ay mumkin manga davr ahli so'zin anglamoq.
Senda noz o'ldi, Navoiyda niyoz ermas ajab,
Bas sen ani qarag'an soyi, seni ul alqamoq.
312

Vaslinga kechrak yetishsam, lutf etib uzrumg'a boq
Kim, qadam o'rnin supurmay ko'z bila qo'ymon oyoq.
Qat' qilmoq ishq vodiysin erur bas turfa ish,

Xossa majruhki, ham bemor bo'lg'ay, ham yayoq.
Sog'inurmen yor xaylidur ko'runsa har qora,
Garchi hayrat sayli ashki ko'zlarimni qildi oq.
Vahki, salmo noqasi ildamdurur, men xastahol,
Lutf etib, ey sorbon, fitrokini bo'ynumg'a toq.
Eyki dersen, hajr dashtig'a yaroqsiz kirmagil,
Bori degilkim, emas bu dasht aro kirmoq yaroq.
Tashna lablar holi bu vodiya ne bo'lg'ayki, su
Ko'z yoshidur, dog'i o'tluq lolalar jomi ayoq.
Ey Navoiy, bu biyobon qat'in oson aylading,
Ashkdin mundoqki har manzilda chekting yuz buloq.
313

Sipehr bog'in nujum vardi chu qildi ul nav'ikim Xavarnaq,
Yuzidin ul sham' anjuman ichra soldi yuz ming safo ravnaq.
Qamar masallik yuzi shabistonimizni andoq yorutti, go'yo
Ki, charx bog'i quyoshtin andoq munavvar o'lmaydur erdi mutlaq.
Uzori mehriq'a turrai shomini har taraftin qilib mutarro,
Bu turfakim mehr chashmasidin zaqan hubobin osib muallaq.
Xirom vaqtida sur'atidin yuziki terlab bo'lub biaynih,
Gul uzra shabnam yo'q ersa, xurshid uza sochilg'an sig'or ziybaq.
Tilida un loba bo'lsa muzmar yuzida yuz husnu lutf mudg'am,
Ko'zida yuz g'amza bo'lsa mamlu, qadig'a ming nozu jilva mulsaq.
So'ng ilgida bir safina, lekin bu xasta ash'oridin muhallo,
So'ng ilgida shisha ichra may, lekin o'z mani la'lidek muravvaq.
Bu shakl ila kirdi kulbam ichra yonimg'a keldiyu tutti maskan,
Hasad o'tidin yaqin edikim erib to'kulgay sipehri azraq.
Ne xush qoldi manga, ne toqat, ne sabr qoldi manga, ne orom,
Chu ko'rди o'lgum, kulub to'la qildi boda daryosi ichra zavraq.
Ichib manga dog'i tutti, chun behud erdim og'zimg'a quydi ani,
O'lub esam ham tirilsam ul dam yaqin mening jonim erur haq.
Mangaki ishq ichra buyla kom o'lsa tarkin etmaq erurmu mumkin,
Nechaki taklif qilsalar shayxi loda birla faqihi ahmaq.
Navoiy, ishq tarkin etma, qadahni ham qo'ymag'il iligdin
Ki, dahr muxtiyda mundin o'zga erur ne qilsang xatoyi mutlaq.
314

Gar qo'yosh orazig'a sa'bdurur ko'z solmoq
Ul quyosh orazidin mushkil erur ko'z olmoq.
Ne quyoshtur buki, chun chiqti ko'ngullar xayli,
Bo'lsa yuz ming ishidur zarra kebi qo'zg'almoq.
Sarsari ohdin ashkimga taharruk ne ajab,
Yel chu tez o'ldi, bo'lur bahr ishi chayqalmoq.
Ey visol ahli, fig'onim eshitib kulmangkim,
Hajr zindoni aro mushkil erur qiynalmoq.
Soqiyo, dema tugatkilki, emastur mumkin,
Hajr lab tashnasi jomida tarashshuh qolmoq.
Ey mug'anniy, qadahu sham'u bu behud sari boq,
Bu bo'lur muzhiku mubkiyu munavvim cholmoq.
Sola olmaydur aning sari Navoiy o'zini,
Ey ko'ngul, fonda yo'q, bo'lmas o'zungni solmoq.
315

Ul pari paykarki bo'lmish insu jondin xo'broq,
Bor aningdek xo'bkim, mumkin yo'q andin xo'broq.
Gulshan ichra orazu qadingg'a moyilmenki bor,
Bu guli ra'nodin ul sarvi ravondin xo'broq.
Ishq jurmig'a gar o'lturgung birovni bil yaqin
Kim, bu ishga yo'q kishi men notavondin xo'broq.
Hajr vodiysinda ulkim bir musofir yori bor,
Yo'q ani istarga tarki xonumondin xo'broq.
Xo'blug'din jon olib o'zni yiroq tutmaqqa yo'q
Xo'blar xaylida, billahkim, falondin xo'broq.
Xo'b edi ko'nglumni istar bo'lsa andin o'zga xo'b,
Xo'broq budurki, yo'q ul dilsitondin xo'broq.
Ko'p jafu chektim ko'nguldin, yetkuray desam jazo,
Topmag'umdur kimsa ul nomehribondin xo'broq.
Bir zamon vasl o'lsa yo hijron zamona ahlidin,

Tut g'animatkim, zamon yo'q ul zamondin xo'broq.
G'ar junun dashtida hajr anduhi kam bo'lsun desang,
Ey Navoiy, topmag'ung ohu fig'ondin xo'broq.
316

Ulki kofur bo'lub mushki qilur ra'noliq,
Oq soqolig'a kular xalq, zihi rasvoliq.
Chun soqolsizliq erur lozima ra'noliqqa,
Qirqmoq lozim erur ani zihi ra'noliq.
Umr ellikka chu yetti yana ellikdin emas,
Yog'iliq tengrigavu amrig'a noparvoliq.
Kim yigitlikda qilur tovba, yigitlik uldur
Qari bulg'or soqolin qilsa qadah paymoliq.
Tengridin qo'rqlamay ulkim, qaribon boda ichar,
Yaxshiroqdur bu musulmonlig'din tarsoliq.
Budur insofki, chun bo'ldi quvo za'f pazir,
Yo'qturur hech mufarrihda nashot afzoliq.
Qila olmas qori debo kiyib o'zni zebo,
Shol ham kiysa yigitka yarashur zeboliq.
Qariliqda iki ishtin kishi bor elga aziz,
Biri zuhdu birisi xalq aro nopaydoliq.
Ey Navoiy, qariding go'sha tutub, toat qil,
Bo'lmayin xor desang aylama bazm oroliq.
317

Sanga ne g'am men kebi majnuni shaydodin yiroq,
Ish mangadur sen parivash hur siymodin yiroq.
Hajr dashtida quyundek har taraf sargashtamen,
To tushubmen ul xiromon sarvi ra'nodin yiroq.
Oy jamolin istamonkim, ko'rgamen olam aro,
Bir dam o'lsam ul jamoli olamorodin yiroq.
Degasen: shomi ajal umrum quyoshin yoshurur,
Gar zamone bo'lsam ul zulfi sumansodin yiroq.
Gar meni rasvo o'larmen sensiz, ey oromi ruh,
Ham yiroq ermas agar bo'lsang bu rasvodin yiroq.
Qilma ko'p, ey shayx, aybim xonaqahg'a yetmasam
Kim, xarobot ahli xushroq ahli taqvodin yiroq.
To yiroq tushmish Navoiy yor agar yod etmadi,
Qilma ko'nglidin muning, yo rab, aning yodin yiroq.
318

Hajr aro rahming kebi bo'lmas manga kam ishtiyiq,
Balki husnungdin bo'lur afzun damo-dam ishtiyiq.
Ishtiyiqing bahridin olamg'a tomsa qatraye,
Jong'a yetkaylar chekardin ahli olam ishtiyiq,
Garchi bo'ldum dard tog'i, lek qaddim za'fdin
Ayladi ostig'a qolg'an qofdek xam ishtiyiq.
Hajridin yolg'uz emas kuymakligimkim, onsizin,
O'rtaqan jonimni ham hijron erur, ham ishtiyiq.
Ishtiyiqim xirqatig'a choraye qil, ey rafiq
Kim, xarob aylabturur holimni muhkam ishtiyiq.
Dilrabolar otashin la'lidadur andoqki o't,
Furqat ahlining qotiq jonig'a mubham ishtiyiq.
Oh dudidin qora ermas Navoiy kisvati
Kim, aning o'llig'a solmish bo'yla motam ishtiyiq.
319

Ashkdin bo'ldi qorarg'an kulbai vayronam oq,
Kulbai vayron demaykim, didai giryonim oq.
Ishq o'tining dudidin hindu bo'lubmen yorg'a,
Ashk yug'ondin nechuk bo'lg'ay tani uryonim oq.
Baski ko'z bog'iga berdi orazing hijroni su,
Har sari gullar ochibtur bu iki bo'stonim oq.
Sabr tifli maktabimen o'rgana olmon sabaq,
Yig'lamaqdin chun bo'lur lavhi dabiristonim oq.
Vah, ne kun bo'lg'ayki nogah ul quyosh aylab tulu',
Yuzidin bo'lg'ay qorarg'an hujrau ayvonim oq.
Shomi hajrim qilsa, tong yo'q, nogahon gar subhdek,

Jilvagar bo'lsa libosin aylabon jononim oq.
Chun oqizding zor jismimni bahori sayldek,
Yor ko'yi jonibi, ey ashk bo'lg'on qonim, oq.
Ro'zgorim dayr aro qildi qora chun mug'bacha,
Qolmag'an bo'lsa tong ermas chehrai imonim oq.
Ey Navoiy, xalqni baskim o'qurda yig'latur,
Ashk saylidin bo'lur bo'lg'on soyi devonim oq.
320

Yuzung quyoshig'a bu nav' esa ayon bo'lmoq,
Parig'a mumkin emas xalqdin nihon bo'lmoq.
Tasavvur aylasam egnimda nuqtai mavhum,
Belim sinarg'a yetar onгла, notavon bo'lmoq.
Magar bu hiyla bila poybo'sung aylagamen,
Yo'lungda komim erur xoki oston bo'lmoq.
Jahonda har kishi ovora maqsadi ul ko'y,
Hasaddin istaram ovorai jahon bo'lmoq.
Netib qoshinda ko'ray devlarki, bordur ishim
Maloyik o'tsa aning sari badgumon bo'lmoq.
Vafo chu gulda yo'q, ey bulbul, ayt g'uncha kebi,
Ko'ngul qachong'a senga laxt-laxt qon bo'lmoq.
Chu xonaqahdin o'ttung, Navoiy, o'tkarma
Mahalni, dayr sari istasang ravon bo'lmoq.
321

Ochibon ko'ksumni yorg'il qilmasam dog'i yozuq,
Aylagil bori xayoling manzilin ochuq yoruq.
Bulajabliqlardurur ishq ichrakim aql anglamas,
Yo'q esa issig' ko'ngul ohi nedin bo'lg'ay sovuq.
Qatra-qatra qonki sensiz yuttum, aylarman bihil,
Yoribon ko'ksum itingga bersalar qoshuq-qoshuq.
Zaxmig'a yer ko'rsaturmen chiqsa ul badmastkim,
Manglay uzra barmog'imni eltib aylarman topuq.
Kulsa og'zing, bo'lsa ham yorug' uzoring yaxshikim,
G'uncha xandon turfaroq, gul dog'i xushroqdur ochuq.
Zavraqi maydin meni mast etti piri dayrkim,
Charx jungidur tag'oru bodasi uzra qayuq.
Bir dam ermaskim visoling istamasmen tengridin,
Bu hadisim qilmasang bovar erur tengri tonuq.
Kimki vosil bo'ldi, raf' o'ldi aro din qurbu bu'd,
Ka'ba sukkonig'a no'l xohi yiroq, xohi yovuq.
Ey Navoiy, kir fano dashtig'avu tin barchadin
Kim, yayoqliq anda markab, to'shasizliqdur ozuq.
Kof Harfining Kofirlarining Kamoli "Navodir" din
322

Sanovu zoting ichra topib ajz, ahli idrok,
Gahi louhsn aytib, zamope mo arafnok.
Ne yanglig' ahli idrokki chun gardung'a surdi,
Ko'ziga surma qildi g'uborin xayli aflok.
Zuloli sun'ung ichra sipehru sidra shohi,
Tengizda ul hubobe, bu ham andoqki xoshok.
Kamoli qudratingda xirad ul nav' o'lub lol
Ki, hayratdin hamisha qilib isba'ni misvok.
Firoqing so'gi ichra kecha ko'zdin sochib ashk,
Visolnng hasratidin yaqosin subh etib chok.
Yarimchuq pashsha nishi bila ojiz qilursen,
Nechakim pil yanglig' qaviydur xasmi bebok.
Chu tuzdung husn bog'in uzoru qadin qilding
Birin gulbargi ra'no, birisin sarvi cholok.
Visoling ko'zgisiga jilo berding kulidin,
Aningkim ishq o'tidin vujudin o'rtading pok.
Navoiy hamding aytur ajab yo'q gar tiliga,
Inoyat lujjasidin ketursang gavhari pok.
323

Qolibmen za'fin baskim ul oy otti manga novak,
Teri birla so'ngak, lekin so'ngak o'qlar, teri ko'nglak.

Chidarmen har necha zaxm ursa ul qotil, vale bo'lmas
Chidamoq, gar birin o'z uzvida, qilsa birov o'lchak.
Maloyik domi zulfidin qutulmas, vah, qutulg'aymu,
Hazin ko'nglum qushig'a aylasa ul halqadin ilmak.
Habibim husni vasfin uyla muhlik anglakim bo'lg'ay
Qoshinda qissai Yusuf bir uyqu kelturur cho'pchak.
Men o'ldum noladin, noz uyqusidin yor ochmas ko'z,
Ne sud andinki, hijron shomi bo'lg'ay ko'zlarim sergak.
Qora qayg'u meni eltib qora zulfung uchun har tun,
Qora boshni tutub ovuch qora yerga kirib tirsak.
Yeman g'am telba ko'nglum ranjiddin muhlik jafong ichra
Ki, men o'lgay edim o'lsa kishi chekmak bila emgak.
Agar husn o'lsa qotil zor ne darveshu ne sulton,
Vagar ishq o'lsa komil, yor ne hinduvu ne o'zbek.
Erur ahbob ishqining qusuri husn nuqsidin,
Jamolu noz to ko'prak, niyozu shavq ham ko'prak.
Desang ogah bo'lan mandin o'zungni hech bilmas qil
Ki, g'aflatdur fano tavrada o'zni bir nima bilmak.
Navoiy ul yuzu lab shavqidin nogah navo cheksa,
Dam urmas bulbulu to'ti, ki budur kachcha ul piltak.
324

Hajrkim har dam meni bevahmu bok aylar halok,
Gar munga rozidur ul xunrezi bebokim ne bok.
Qaddi shavqidin dedim ko'ksunga tortay bir alif,
Ishq tig'i tez edi, ko'ksung sarosar bo'ldi chok.
Tiyrboroni firoqingdin tanimni istamon
Kim, ko'zumga uchrag'aykim bo'lmish asru dardnok.
Husn mir'otin ochar kuygan ko'ngul xokistari,
Nechakim ul bo'lsa nuri pok, bu bir tiyra xok.
Ishq o'ti ta'sir etar el necha nohamvor esa,
Barq sayrig'a ne g'am yer gar biyikdur, gar mag'ok.
Poki husnung qadrin usruk ko'nglum anglar, nevchun
Kim, balo soqiylaridin ishq jomin ichti pok.
Dema kim, erkin Navoiy xasta ko'ngliga talab,
Ey ko'ngul, zaxmig'a marham, oyn matlubiy sivok.
325

Telba kim ko'rdi meni shaydodek,
Parin ul huri malak siymodek.
Istasam sen kebi pokiza guhar,
Bo'lmay o'lg'aymu ko'zum daryodek.
Bo'ston sarvi gar o'lsun to'bi,
Emas ul naxl qadi ra'nodek.
Xo'blug' mulkida yuz shoh o'lsa,
Biri bo'lg'aymu bizing mirzodek.
Tengri ishq ahli shikastig'a magar,
Xo'blar ko'nglin etar xorodek.
Ishq Majnunni ko'p etti rasvo,
Qilmadi lek meni rasvodek.
Ey Navoiy, tilagan zuhdu saloh,
Qo'ziyu ko'nglini ham asradek.
326

Ko'kragimdur subhning pirohanidin chokrok,
Kirpikim shabnam to'kulgan sabzadin namnokrok.
Bu ko'ngul g'amnokidin to shodmon ko'rdum seni,
Istaram har damki, bo'lg'ay xotirim g'amnokrok.
Layli andin qo'ydi Majnun ko'nglida raxti g'amin
Kim, yo'q erdi manzil ul vodiya andin pokrok.
Uyla mujgon xanjarig'a yopishibdur durri ashk
Kim, magar andin yatime yo'qturur bebokrok.
Lablaringdnn jon olurda barcha el quldur sanga,
Jon berurda bir qulung yo'q bandadin cholokrok.
Odamiliq tufrog'in bersa fano yeliga charx,
Ohkim, yo'qtur kishi ahli vafodin xokrok.
Necha o'qilasang Navoiy ko'ngli zaxminroq bo'lur,
Ko'rmaduk zaxmeki tekkan soyi bo'lg'ay chokrok.

327

Ne hush ummidekim uryon nigun qad birla ursam tak,
Parilarg'a junun tumoridur bo'ynumda silkinchak.
Teri jismimda haryon toza dog'u qon ila go'yo,
Qazo majnung'a tikmish lolalar yafrog'idin ko'nglak.
Yara ko'zlar bo'lub tanda chu bo'ldi xira ul yuzdin,
Yasabmen har taraf eski tugonlar shaklidin aynak.
Yulub par jon qushidin, oh paykonin yig'ib ko'nglum,
O'qung sing'onlarin go'yo yasar afg'on uchun novak.
Nazar solsa yuzungdin o'zga yuzga ko'zni ko'r aylay,
Qilibon tig' ila mardumni aning nuqtasidek hak.
Havo qilg'anda zulfung halqa domidin ko'ngul, bildim,
Bu qushning ham ayog', ham bo'ynida muhkam emish ilmak.
Izin yerdin ketar deb asradim raglar kebi ko'zda,
Olib jon rishtasi birla ayog'i o'rnidin o'lchak.
Falak zarfin to'lo berdi qazo ul oy mayi ishqin,
Bu maydin bizga, vahkim, tegmadi bir qatradin ko'prak.
Liqo mumkin esa uchmoq tomug'din qochmakim bo'lmas,
Kishiga hech maqsude muyassar chekmayin emgak.
Chu bo'ldum ishqida foni, hadis in so'rmangiz mendin
Ki, qolmas zikri zokir bo'lsa mazkurinda mustahlak.
Tilarsen o'z'lukungning juzu juzdin munfak etkaysen,
Navoiy nazmining juzvini qilg'il juzvi loyanfak.

328

Yuzung ochib ne ajab yuz xonumonni o'rtamak
Kim, bo'lur bir sham' o'ti birla jahonni o'rtamak.
Chun ko'ngul sayd aylading, jismimg'a o't solmoq nedur,
Rasm bo'lmas qushni olib oshiyonni o'rtamak.
Za'fliq jismimni o'rtab bo'lma ohimdin malul,
Xosiyat juz dud ne bo'lg'ay somonni o'rtamak.
Bil shafaq o'tiyu anjum uchqunidin g'am tuni
Kim, qilibtur mayl ohim somonni o'rtamak.
O'rtadi ko'nglum tan ichra o'qlaringni uylakim,
Tushsa o't ul nav'i bo'lmas naysitonni o'rtamak.
Xalq o'lub oshiq sanga men o'rtanurmen, vah, necha,
Elga solg'an o't bila men notovonni o'rtamak.
Charx ohim o'qidin yuz ming tushukdur, ey ko'ngul,
O'rtamak ani ham uldur parniyonni o'rtamak.
Nevchun gul bo'ldi o't, ashjor o'tun, sunbul tutun,
Istamaydur gar falak bu bo'stonni o'rtamak.
Solma o't ushshoq jonig'a Navoiy borida,
Nevchunkim yaxshidur avval yamonni o'rtamak.

329

Xalq ko'ngli bo'lmag'an ul sho'xi kofir ko'nglidek,
Uylakim kufr ahlida kuffori Xaybar ko'nglidek.
Gulbuni mehnat aro qonlig' ko'ngullar g'unchadur,
Tandadur har sari paykoning aning har ko'nglidek.
Garchi ul qad sarvdek ra'nodurur, lekin erur,
Anda bag'lang'an ko'ngul xanli sanovbar ko'nglidek.
Lola qonlig' yafrog'iyu toza dog'in ko'rki bor,
Bu sifat birla shahiding ko'nglaki gar ko'nglidek.
Zaxmliq ko'nglum labing shavqida bo'lmish qon aro,
La'li rummoni bila yoquti ahmar ko'nglidek.
G'armrav ravshanravish el ko'nglidin fayz istagil
Kim, yorutur dahrni xurshidi anvar ko'nglidek.
Soqiyo, tutg'il Navoiyg'a labolab jomkim,
Bag'ri dog'i zaxmlar bo'lmish sarosar ko'nglidek.

330

Shikof emas buki ko'ksumga soldi tig'i halok
Ki, joni xasta g'amingdin yaqosin ayladi chok.
Ulusqa o't solur ersang meni burun o'rta,
Nedinki o'tni tutashturg'oli kerak xoshok.
Nekim boshimda edi, uchti, yetkaz ul chobuk
Yonig'a bog'lasa bori uzilmagay fitrok.

G'amingni elga berib yo'qki bizni shod etting
Ki, elni shod etibon bizni aylading g'amnok.
G'amingdin ohim o'qi yetti charxdin o'tti,
Nishon erur yeti kavkabki, ko'rguzur aflok.
Ko'ngul o'ti bila zaxmin ko'rub ne rahm etkay,
O'zin chu dog'u alifdin ayamas ul bebok.
Tikanda gul ochilur andalib yanglig' anga
Ki, ishq o'lsa tabiat xiyonatidin pok.
Ich ul behisht suyini mug' safolidinkim, aql
Tomug' o'tidin aning rangin etmagay idrok.
Navoiy ichti mayu forig' o'ldi o'zluqidin,
Ko'rung ne zahrni daf' ayladi ichib taryok.
331

Tang'a toshu qo'lg'a tish zaxmiki soldi telbalik,
Fosh qildi elga ko'nglaksiz badan, yengsiz ilik.
Gah junundin bandu gohi pand ila so'hon anga,
Bor emish savdoi ishq ichra base qottig' irik.
Har eshiqdin azm qilsam ko'yiga bog'liqdurur,
Boshimu ul ostondur to ochilg'ay bir eshik.
Rokib o'lg'ach qildi shabrangini har yon jilvagar,
Soya garchi ko'p zuhur etmas, quyosh bo'lg'ach biyik.
Dardi hajrimni ne bilgay chun yur ashkim safhani,
Ul musofir sari gohikim raqam qilsam bitik.
Lolagun maydin qizarmish ko'zlaring ul nav'kim,
Lolazor ustida har yon ag'namish bo'lg'oy kiyik.
Soqiyo mahzun men asru qilmag'il gardunni zarf
Kim, bo'lur kechrak nashot o'lg'an zamon sog'ar kichik
Olam ahlig'a o'lumdin chora chun imkoni yo'q,
O'lma olam fikridin bu lahzakim borsen tirik.
Ey Navoiy, ul Masihodam quyosh chun urdi zaxm,
Ani Iso ignasiyu mehr tori birla tik.
332

Qoching ul ko'zding, angakim ul labi xandon kerak,
Ehtiroz etkay balodin gar kishiga jon kerak.
Zaxmliq ko'nglumni aylar chok-chok ul qoshi yo,
Axtarur go'yoki g'oyib aylagan paykon kerak.
Charxi kajrav uzra surma barqraftoringni kim,
Rostlar ko'ngli fazosidin anga maydon kerak.
Ul pari ishqida ermastur malak ham mahramim
Kimki ishq pok erur sirri aning pinhon kerak.
Za'fdin chiqmas damim netib og'iray itlarin
Kim, qo'larg'a uzri mardumlug' bag'rdin qon kerak.
Dayri pirin xonaqah kunjiga, ey shayx, istama
Kim, aning bazmig'a gardun toqidek ayvon kerak.
Ey Navoiy, ul pari o'ltursa ham ozdur seni,
Kimki insondur, aning mahbubi ham inson kerak.
333

Necha bo'lg'ay zaxmliq ko'nglumni mahzun aylamak,
Zaxmi qonidin ko'zum yoshin jigargun aylamak.
Necha la'ling hajridin qonlig' qadah ichkan soyi
Sog'arimni ashk xunobidin afzun aylamak.
Necha pinhon aylabon orazni andoqkim pari,
Bizni rasvoi jahon andoqki majnun aylamak.
Necha bir oy ishqidin, ey dard, men sargashtani
Kecha-kunduz beqaror andoqki gardun aylamak.
Berdi muhlik dard ishq qo'ydi minnat jonima,
Muncha bo'lg'ay javr ila oshiqni mamnun aylamak.
Kimki dunyo ahli dunlardin tilar bo'lg'ay xalos,
Shart erur avval vido'y dunyoyi dun aylamak.
Ey Navoiy, chun g'ubori hajr o'lturmas ne sud,
Bir ko'zungni Dajla qilmoq, birni Jayhun aylamak.
334

Ul parivash erur andoq nozuk
Kim, quyosh partavidur jismig'a yuk.

Garchi qotil ko'zidin o'lsa tirik,
Tirilur no'shi labidin ham o'luk.
Ko'ngluma o'q uzra o'q otti ko'zung,
Ne ajab bo'lsa teshuk uzra teshuk.
Qotmangiz la'li uza obi hayot,
Garchi bu sharbat erur asru chuchuk.
Shavq o'tin g'ayr ila yorutti chu yor,
Ko'ngluma tushti mening asru kuyuk.
Hullai ravza sanga loyiq emas
Kim, bo'lur jins chu eskirdi churuk.
Soqiyo, boda labingdek tutqil,
Kayfiyatlig' dog'i gulrangu suzuk.
To ichib ani dame behud o'lay
Kim, ichimda g'am erur yuz turluk.
Tashlab o'zluqni, Navoiy, qadam ur
Qim, yiroq yo'lduru bu og'ir yuk.
335

Chamanda sarvinozim jilva qilmoq aylamas ohang,
Jahon bo'stonidin, billah, bo'lubmen g'unchadek diltang.
Mizojikim tilar xilvat, xudoyo, bo'lmasun ofat,
Bihilmen gar qilib ishrat, ichar maxfiy mayi gulrang.
Yashil yafrog'liq ashjor emas hajringda, ey dildor
Ki, ohim taffidin gulzor mir'oti tutuptur zang.
Solibtur chorbolish gul, tutuptur chorgah bulbul,
Ne sud ul shah ichay deb mul, musharraf aylamas avrang.
Malolat bo'lsa jononda tikoncha bordurur jonda,
Agar har gul gulistonda ko'rinsa bir harifi shang.
Bu gulshanda guli ra'no to'kulmak vahmidin go'yo,
Jamolin kech qilur paydo dema bulbuldin aylar nang,
Navoiy ko'rmayin ani yetibtur og'zig'a joni,
Magarkim qilg'ay afg'oni gahi ul gul sari ohang.
336

Chamanda sabza manga xanjar o'ldi sarvi-xadant,
Ko'ngulni olg'ali ul sarv qaddi sabzorang.
Agar gul islamas ul ko'rkaboy hayrat emas,
G'anidurur to'ni yuz pora eldin aylar nang.
Ko'tarsa mahmili husnungni charx buxtiysig
Iki yonida munosibdur oyu kundin zang,
Nafas-nafas qadah ichmasni jazm etarmen, lek
Netayki, ishva qilur lahza-lahza soqiya shang.
Sinuq safol ila vayron aro gado Jam erur,
Ul anga jomu bu Jamshid bag'lag'an avrang.
Bu bazm ichinda navo ul toparki xidmatda,
Qadi xam o'lsa dog'i ko'ngli xoli uylaki chang.
Badan anosirining chorgohin et xorij,
Navoiyo, desang aylay falak sari ohang.
337

Yo'q dahrda garchi yor sendek,
Dushman dog'i qayda bor sendek.
Ey xasta ko'ngul, sanga kerak vasl,
Yo'q hajrda chunki zor sendek.
Ne ishq aro xoksor mendek,
Ne husn aro shahsuvor sendek.
Gulgun to'n uza qora chavuk naqsh,
Ochilmadi lolazor sendek.
Gar dayri fanoda jom cheksang,
Yo'q shohi Jam iqtidor sendek.
Ey gul, to'kasen xumordin qon,
Ul nargisi purxumor sendek.
Yo'q zulfig'a tushkali, Navoiy,
Oshuftai ro'zgor sendek.
338

Qo'yung, tig'i ko'ksun shigofini yirdeg,
Firokida jonim arosig'a kirdeg.

Demang hajr o'ti sharhini noma yozkim,
Kuyar safhavu xoma ermas bitirdeg.
Quvonurmen ul oyni har necha ko'rsam,
Meni garchi ul necha ko'rsa yigirdeg.
Buyurg'ilki mashshota xoling qo'yarg'a,
Ko'zum mardumin tig' uchi birla qirdeg.
Yuzumda yurak koni durdingki, keldik,
Ajal ilgi ul qonni andin siyirdeg.
Yuzung birla jono quyoshdek bir o'lg'ay,
Quyosh birla zarra agar bo'lsa birdeg.
Ayirmon soching band-bandin ko'nguldin,
Agar band-bandimni davron ayirdeg.
Qoshingning xayolig'a jon rishtasin ko'r
Ki, yopishti yoy uzra muhkam singirdeg.
Navoiyg'a hajringda motam surudi,
Bo'lubtur nashot ahli bazmida yirdeg.
339

Ne xayol edi yanakim ko'ngul qushi saydini havas aylading,
Badaning'a har saridin xadang otibon anga qafas aylading.
Ko'ngul ichra shu'lai nshqkim yetadur falakka zabonasi,
Tanimu so'ngaklarim ul o'tingni yoqarg'a xoru xas aylading.
Ko'z ichindakim to'la qon edi, og'iz ichra dag'i tutundek oh,
Ani dam-badam qilibon fuzun, muni ham nafas-nafas ayladiig.
Yetib erdim o'lgalikim tirildim aning jafosi hadisiding
Nega uyqudin burun ul fasonani, ey rafiq, bas aylading.
Manga ishq aro o'lum erdi choraye hajrda bu ne ranjkim,
Ani daf' etarga firoq dardu g'amimni choraras aylading.
Chu gum o'ldi choku hazin ko'ngul g'ami hajr dashtida, ey falak,
Yo'l ozarga ahli salomat ul ko'ngul unini jaras aylading.
Chu firoq shiddati, ey ko'ngul, g'ami ishq lozimasi emish,
Ne yetishsa chek chu burun o'zung bu baloni multamas aylading.
Tunu kun sabu chekib, egninga sol o'zungni xalqai dayr aro,
Chu belingga mug'bachalar kamandi xayolini maras aylading.
Chu zamona ahli aro vafo tilading chek emdi, Navoiyo,
Alamu balo, ne uchunki el ora yo'q nima havas aylading.
340

Ko'rdum og'zingni manga qahr ila chun so'z qotting,
Ko'rmaganni bu g'azab ichra manga ko'rsatting.
Ishq paykonlarini yog'durubon buyla manga,
Su sepib zuhdu saloh uyqusidin uyg'otting.
Bul ajab hol ila bilmonki junun dashti aro,
Meni majnung'amu yo ani manga o'xshatting.
Ofiyat qushlarining jamiyati qolg'aymu,
Muncha men telbagakim tafriqa toshin otting.
Dog'lar demaki qoqturmoq ila ko'ksuma tosh,
Ishq mismorlarin ko'nglum aro o'rnatting.
Sotqun oldim g'ami ishqingni berib jon naqdin,
Meni olamg'a bu savdo bila oxir sotting.
Ko'rubon ko'yung aro zorlig'im tund bo'lub,
So'rgali tashqari itlarga meni sudratting.
Bir zamon do'stqa o'rganki, budur hosili umr
Kim, zamon ahlig'a ko'nglungni base o'rgatting.
Ey Navoiy, magar ilgingni tutub chekkay pir
Kim, yigitlik xumining durdig'a muhkam botting.
341

Ey ko'ngullar zulf zanjirida qayd etmak faning,
Barchadin anda muqayyadroq vale ko'nglum maning.
Su aro kun aksi yo ko'k pardasinda mehrdek,
Bilgurur moviy katon ko'nglak aro nozuk taning.
Bodadin ul yuz ne gullar ochti ko'r, ey bog'bon,
Ichma kavsar suyi mundoq gullar ochmas gulshaning.
Vajhi yo'qtur tiyra bo'lmoq, ey ko'ngul, to ul quyosh,
Yuz chiqarg'ach bo'lg'usi ko'zlardin ikki ravzaning.
O'rtabon parvonani, ey sham', so'ngra ne osig',
Yig'lamoq chirmab qora motamliq eldek shevaning.

Bilki emin sen riyoiy zuhd ujbi xavfidin,
Eyki dayr ichra fano mayxonasidur ma'maning.
Yorni ko'rgach Navoiy o'ldi, ishq atvorini
Vomiqu Farhodu Majnun bori andin o'rganing.
342

Tararda tob urar, turrai parishoning
Ki, obnus tarog' uyladurki mujgoning.
Ichimga tushti ko'ngul iztirobidin ko'p zaxm
Kim, anda har saridin bosh chiqardi paykoning.
Ko'ngulni, vahki, netib daf'a-daf'a sendin uzay
Ki, aql ko'proq erur lahza-lahza hayroning.
O'par taxayyuli daf'ig'adur sinonlarkim,
Shuo' xatlaridin chekti mehr raxshoning.
Ko'ngul ne nav' dam ursun firoqing ofatidin
Xi, zaxmi og'zig'a muhr o'ldi dog'i hijroning.
Netib qaror tutay, ey ko'ngul, ki qo'zg'aydur,
Ichimda sabr uyini har dam ohi pinhoning.
G'am etti tiyra meni jomi may evur soqiy
Ki, ko'zlarimni yorutsun bu barqi raxshoning.
Chu subh nargis ochib ko'zni tutti oltun jom,
Sabuh favt o'ladur, nozaninlar, uyg'oning.
Navoiyo, chu g'animatdurur yigitlik dami,
Yigitlar ilgidin ich toki bo'lg'ay imkoning.
343

Manga bir lahza vafo aylamading
Ki, hamul lahza jafo aylamading.
Qomatingdin manga kom erdi xirom,
Vahki, komimni ravo aylamading.
Otmog o'q elga xatodur, lekin
Manga otqanni xato aylamading.
Elga lutfung manga gar bo'lsa jafo,
Ne jafolarki manga aylamading.
Gardi raxshnngg'a baho jon tilading,
Ani tufroqcha baho aylamading.
Topmading mulki baqo to o'zni,
Azimi dashti fano aylamading.
Yuz vafo va'da Navoiyg'a qilib,
Ohkim, birga vafo aylamading.
344

Xizr xatting sabzasi, hayvon suyi no'shi labing,
Ul su mavjiddin bo'lub bir davr tavqi g'abg'abing.
Yo jamoling chashmai xurshidu har yon bir hubob,
Har qulog'ing durri, ya'ni ikki raxshon kavkabing.
Rokibi ne vajhdin xurshid erur na'li hilol.
Gar emastur tavsani gardun sabukrav markabing.
Ey ko'ngul, bilkim chekarlar goh, yo rabki, fig'on,
To malak xaylini yolqitti fig'onu yo rabing.
To dabiston mayli qilding xalq o'ldi go'ynyo,
Qabr lavhig'a qilur ash'or lavhi maktabing.
Qayt, ey so'fiki, piri dayr durdi jomig'a,
Bo'lmog'ing shorib agar sofpy emastur mashrabing,
Ey Navoiy, bordi ko'ngling tanni ham ko'yiga sol
Kim, itiga qalbing oz bo'lsa yetishkay qolabing.
345

Chekib ko'nglumni uzdung, andakim ko'nglum uyin buzdung,
Bu mehnatxonani buzg'on zamon mendin ko'ngul uzdung.
Buzuldi ko'nglum emdi g'am sipohin chekma ko'p, ey hajr,
Tuzukluk ko'rmagil hargiz, bu yanglig'kim meni buzdung.
Berib g'am naqdi aylab dilrabolig' va'da qilding vasl,
Karam qilding, yiqug' ko'nglumni olding, lutf ko'rguzdung.
Sog'inding za'fu ul yuz ko'zgunin yetkurdung og'zimg'a,
O'lub erdnm yana bu vajh ila go'yoki turguzdung.
Visoling va'dasi birla firoqing dashtig'a solding,
Yetib mav'id chu qildim avd yitkon yerda turg'uzdung.

Balo dardin manga tutmoq uchun ayirding, ey soqiy,
Chu davron bazmida ahbob uchun ishrat mayi suzdung.
Navoiy jismini hajr emgakidin, ey ajal, qutqar
Ki, ashki durlariyu jonining naqdidurur muzdung.
346

Jismimg'a varam hay'ati har tashki urdung,
Ul toshni go'yoki hamul yerda yoshurdung.
Ko'nglum buzulib sabru xirad bog'ladilar raxt,
Chun mulkni buzdung, elini dog'i ko'churdung.
Ey yor iti, uzrumni qabul etki, tanimda
Et topmadingu eski so'ngaklarni ko'murdung.
Ey telba ko'ngul, chiqmading ul zulf xamidin,
Go'yoki qorong'u kechada yo'lni iturdung.
Ko'nglum uyida sensenu yo'q kimsa hamono,
Kirpiklar ila g'ayr xayolini supurdung.
Sendin yuz evurmak manga mumkin yo'q, agarchi
Har saridin o'lingg'aki keldim, yuz evurdung.
Matlubni bir dayri fano yo'lida ista,
Topilmadi chun bodiyada necha yugurdung.
Ey mug'bacha, dayr ichra meni mast eta ko'rkim,
Jon quti ko'ngul quvvatidur so'fingu durdung.
Bir ko'rماغu o'lmak bila, ey xasta Navoiy,
Ishq ahli orasinda yangi rasm kiyurdung.
347

Sarvga ra'no xiroming birla bedod aylading
Kim, qadingning qullugidin ani ozod aylading.
Gul dog'i husnungga erdi xo'shachin yuz vajh ila,
Ko'rmanin yuz xirmanin bir damda barbod aylading.
Qo'yma minnat bizga g'amgin aylabon ishq ahlini,
Bizni ham shod etmading, gar elni noshod aylading.
Aylading ko'nglum imorat partavi ruxsor ila,
Ka'bani butxona qilmog'liqqa obod aylading.
Aytmonkim, umr o'tub, sog'inmading bir dam meni,
Qatl etarda chun kerak bo'ldi kishi yod aylading.
Tslbalik o'ltursa ham bo'ynungg'a qonim, ey ko'ngul,
Bor ekach odam nega mayli parizod aylading.
Yig'lamoqdin ko'r bo'l, ey ko'z, firoq ayyomida,
Ne uchun o'zni xo'blar husing'a mu'tod aylading.
Benasib erding fano oninidin, ey shayxkim,
Do'st vaslin toatu taqvog'a nsnod aylading.
Ey Navoiy, o'ldung armon birlakim, faryodingga,
Yetmadi ul no'shlab har necha faryod aylading.
348

Yorab, ul oyniki el ko'nglig'a marg'ub aylading,
Garchi ishqidin xarob etting meni, xo'b aylading.
Shoh esam ishq ahlig'a tong yo'qki, ey gardun, meni
Ul shamol ahli shahi ishqig'a mansub aylading.
Ne ajab boshtin ayog'im dard bo'lsa, ey qazo
Kim, nigorimni qadam to farq marg'ub aylading.
Telbarab ermishsen, ey roqim, hamul kundin beri
Kim, jununumni parizodimg'a maktub aylading.
Tuhmati zuhd aylabon, ey shayxi kozib, ne uchun
Begunah bizni xarobot ichra ma'yub aylading.
Jon berib bo'lsam ajab yo'q tolibing, ey ishqkim,
Har ne matlubidur aning bizga matlub aylading.
Ei Navoiy, o'zni solding itlari xayli aro,
Itni go'yo odami haylida mahsub aylading.
349

Tiyra qilmish tun kebi ofoqni ohim mening,
To eshittimkim qilur shabgardliq mohim mening.
Tun qorasndek qora pashminadurmu sayrida,
Yo tutubtur ul jafogar sho'xni ohim mening.
Uchramas har ko'y boshida turup yo'l asrasam,
Ravshan ermas, vahki, sham'i baxti gumrohim mening.

Yo qochar mendin xaloyiq tanig'ay deb nogahon,
Yorutur chun tunni har dam ohi nogohim mening.
Xidmatida nega yo'l topmon ekinmen tiyra ro'z,
Shomi mulkin chun musaxxar ayladi shohim mening.
Men dog'i ahbobdek maqbuli erdim, ohkim,
Johi idbor o'ldi ul iqbol ila johim mening.
Elga har lafzi Navoiy jonig'a bir dog' erur,
Necha qo'yg'ay bag'rima dog' ul yuzi mohim mening.
350

Necha ul ko'y itlariga yetkay ozorim mening,
Kosh itlar tu'masi bo'lg'ay tani zorim mening.
Necha ul bazm ahlig'a bo'lg'ay fig'onimdin malol,
Kosh alar qurboni bo'lg'ay joni bemorim mening.
Necha nozuk ko'ngli kelgay yorning mendin batang
Kim, fido ko'ngliga jonu jismi afgorim mening.
Necha ashkim yiqqay el sabri binosin ko'yida
Kim, o'yulg'ay koshki, bu jismi xunborim mening.
Yo'qu bor eldur jununum shaynidin ozurdadil,
Umr agar budur yo'qum ko'p yaxshikim, borim mening!
Ey fano tig'i, vujudum naqshin andoq ayla haq
Kim, zamon avroqidin mahv o'lsun osorim mening
Soqiyo, tutma Navoiyg'a yana ishrat mayi
Kim, erur badmast ul majnuni xammorim mening.
351

Snng'oli ko'nglum oqar har lahza xunobi aning,
Shishakim sindi, chiqar turmay mayi nobi aning.
Solma ul ko'y ichra qoshing'g'a girihkim, shubhadur
Toat aylar yerda tushsa egri mehrobi aning.
Bahri ashkim uyla daryodurki davri charxdek,
Bo'lg'ali loyiqdurur har sari girdobi aning.
Uyla zanjire durur zulfung qamar davridakim,
Tushkudek bo'lmish qamar davrig'a qullobi aning.
Qil kebi jismimki hajring so'zi ichra to'lg'anur
O'tqa tushkandin nishondur pech ila tobi aning.
Uyla qurbondur anga ko'nglumki jon aylar fido,
Tig' olmastin burun ilgiga qassobi aning.
Piri dayr aylar sabuh, ammo ko'z ochmas mug'bacha,
Ayshni talx aylamish bizga shakarxobi aning.
Faqr erur bir lafzu sharhi yozilur yuz ming kitob,
Ne uchunkim xush kelur ayturda itnobi aning.
Ey Navoiy, topti mutrib sozidin ko'nglum navo,
Go'yiyo jon rishtasig'a tegdi mizrobi aning.
352

Ko'ngulki hajr tuni qo'ymadi qarorin aning,
Muning ham ohi qora qildi ro'zgorin aning.
Visol gulshani birla ko'p o'lmag'il mash'uf,
Xazoni hajr chu barbod etar bahorin aning.
Tutub nashotu tarab chang zulfin etma surud
Ki, bir-bir uzgusi g'am changi tor-torin aning.
Qadah nashoti uchun davr ichinda qon yutqan,
Chekarga bilki kiri aylamas xumorin aning.
Sipehr kom ila evrulmasa hazin bo'lma,
Kishiga bermadi chunkim haq ixtiyorin aning.
Agar baqoi abad istasang fano yo'li tut,
Yorut ko'zungni qilib to'tiyo g'uborin aning.
Navoiy, ul kishi topti farog' olamdin
Ki, himmati ko'zi teng ko'rdi yo'qu borin aning.
353

Yor kelsa, do'stlar, ohangi raftor aylamang,
Infiolimdin nafas urmoqni dushvor aylamang.
Yolg'uz uyda qayda yoro boqmag'im ruxsorig'a,
Holatim tag'yiridin sirrimni izhor aylamang.
Toki ko'nglum iztirobiyu tanim titratmasi,
Sokin o'lmas, nukta ayturg'a meni yor aylamang.

Soate chunkim o'tub bu nav' kelsam holima,
So'z aro oshiqliq alfozini takror aylamang.
Chunki bo'lsa multafit chun yer o'pub o'lgumdurur,
Har jafo qilsam o'zumd'ga man' zinhor aylamang.
Emdikim o'ldum tanim yor itlariga tashlangiz,
Lek ag'yorin bu ma'nidin xabardor aylamang.
Qaysi oshiqkim Navoiydekdurur, ey ahli zuhd,
Ishq man'in aylabon ko'nngliga ozor aylamang.
354

Vahki, o'tluq chehra ochib xonumonim o'rtading,
Otashin la'lingdin otib nukta jonim o'rtading.
Dema ne qildim, ne qildim notavon ko'nnglung olib,
O'rtading, ey qotili nomehribonim, o'rtading.
O't uza qil to'lg'onib kuygandek ul yuz shavqidin,
Nechakim tob urdi jismi notavonim o'rtading.
Ko'kda zohirdir shafaqdin shu'la anjumdin sharor
Kim ani, ey shu'laliq, ohu fig'onim o'rtading.
Bismil etgach saydni andoqki etkaylar kabob,
Zaxm etib ko'nnglumni chunkim oqti qonim o'rtading.
Urg'ali, ey ishq zolim, barqi ofat jonima,
Har ne o'zluktinki bor erdi gumonim o'rtading.
Ey Navoiy, to belu og'zi xayoli aylading,
Boru yo'q, ya'niki paydovu nihonim o'rtading.
355

Ey ko'zu ko'nnglum, sirishku ohdin to'fon qiling,
Jonu jismimning yiqilg'ur kulbasin vayron qiling.
Qilsa bu ish ko'zu ko'nnglum siz dog'i, ey dardu ishq,
Ko'zni ko'r aylab, ko'ngulga dard o'qin parron qiling.
Har bahona birlakim bo'lsa, hayotim qasrining -
Toqu ayvonin buzub, tufrog' ila yakson qiling.
Ya'ni aylab muncha bedodu jafolar shammaye,
Hajr dardi shiddatin men xastag'a oson qiling.
Zinhor ahhob, oshiq bo'lmangiz, gar sahv etib -
Bo'lmoq istarsiz, burun andishai hijron qiling.
Dermen, ey ahhob, tortay hajrdin bir tiyra oh,
Yer to'big'a oy ila kun ko'zgusin pinhon qiling.
Hajrdin ko'nngli to'la kelmish Navoiy rahm etib,
Ey xarobot ahli, bir mamlu qadah ehson qiling.
356

May bila mayxonaning xishtin tosh uzra hal qiling,
Chun xumoridin sudo' o'lsa ani sandal qiling.
Har ne qolsa suda bo'lg'ay xishtdin ta'zim uchun,
Ip toqib har jonibidin bo'ynuma haykal qiling.
Ey xarobot ahli, soqiy orazi aksi uchun,
Sof qilmog'lig' bila may ko'zgusin sayqal qiling.
Mug'bacha ollida chun bo'ldi sujud etmak ishim,
Mayg'a marhun qilsangiz sajjodani avval qiling.
Sahl erur jon naqdini soqiy uchun qilmoq nisor,
Lek bir paymona to'ldurmoq bila ashal qiling.
Mastu majnun chiqmisham mayxonadin, ey do'stlar,
Komingiz gar hazl esa iynak meni mahzal qiling.
Ko'yidin qavlang havosu aqlni, ey dardu ishq,
Anda sargardon Navoiyning vale ankal qiling.
357

Bir o't esaki manga jurmsiz vafoni kam etting,
Yuz o'tdur ulki jihatsiz ulusni muhtaram etting,
Boshing'a tig' urubon naqdi dard ko'nngluma solding,
Vafo tariqida taqsir qilmading, karam etting.
Yuzumni naqsh etibon ashk tiyra qonidin, ey ishq,
Toshimda qonlig' ichim sharhini yona raqam etting.
Fasonai g'amu mehnat buyurdung aylamak azbar,
Qanoat etmay ulusqa meni fasona ham etting.
Ko'ngulda ishqim o'ti chun falakka tortti shu'la,
Balo livosi boshig'a bu shu'ladin alam etting.

Dedingki, faqr yo'linda topildi maqsadi asliy,
Vujud naqshini jon lavhidin magar adam etting.
Magarki yor seni istar, ey shikasta Navoiy
Ki, naqd jonni qilib tuhfa, farqdin qadam etting.
358

Samandi noz uza ul chobuki balog'a boqing,
Pari boshinda malak parridin o'tog'a boqing.
Nachukki qavsi quzah davri mehr aksi erur,
Topib ham egnidin aylang'an ikki yog'a boqing.
Sadog'i jonibikim ilgiga sinon tutmish,
Yuz o'q yiloniyu bir qotil ajdahog'a boqing.
Agar bu o'qu sinon urmog'in inonmasangiz,
Ochib tanimni adaddin fuzun yarog'a boqing.
Bu shakl birla jahon buzmog'i yaqin gar emas,
Ulusta har taraf oshubu ibtilog'a boqing.
Bu bog' gullarini yerga sochmayin qo'ymas,
Xazon yelini ko'rung charxi bevafoq'a boqing.
Navoiy o'ldi jahon ahlidin navo topmay,
Ne bo'ldi bir nazar ul zori benavog'a boqing.
359

Ko'ngulkim har yonig'a na'l kestim bo'lg'ali zoring,
Qushedur tallaning chamberlari ichra giriftoring.
Ulus qatlidin ul ko'z notavonroqdur, ne hol erkin
Ki, jon olg'an bila mayl aylamas sihatqa bemoring.
Yuzu zulfung chu din qasdi qilur kofir desam tonma,
Demon yuz uzra zulfung, balki mushaf uzra zunnoring.
Ko'zi ollida, ey bodom, qilding ishva da'vosin,
Magar kirpiklaridindur nishoni jismi afgoring.
O'zungni sotmog'ingda husn savdosidin, ey Yusuf,
Habibim yetsa erdi ne ushalg'oy erdi bozoring.
Yuzung gul-gul bo'lubtur bodadin, vah, ko'zguga boqkim,
Ne yanglig' toza-toza gullar ochmish bog'i ruxsoring.
G'amim ayturg'a yore topmag'andin soqiyo, o'lgum,
Manga bir jur'a birla yorliq qilsang xudo yoring.
Agar rangin may ichsam, ey qazo naqqoshi, yozg'urma,
Ihota qilmag'on ish qo'ymamish, chun davri pargoring.
Navoiyni adam vodiysig'a soldi fano sayli,
Iturganlar ani ul saylining xoshokin axtaring.
360

Donai holing bila ko'nglum qushin rom aylading,
Gardi yazdiy me'jaringdin qasdig'a dom aylading.
Sabzau gul istamon to vo'smavu gulgunadin,
Qoshni aylab sabzagun, orazni gulfom aylading.
Husn bog'ida qading bo'lmish latofat gulbuni,
To'nni gulgun, tugmani to g'uncha andom aylading.
Qomatim dolu yoshim gulrang erur to noz ila,
Dolu gul tekkan niholi uzra orom aylading.
Yuz uza ochting soching zunnorin, ey kofir, magar
Fosh etib kufiringni qasdi ahli islom aylading.
Tongla jannat huridin kech, ey ko'ngul nokom ila
Gar bu kun dunyo arusi vaslini kom aylading.
Ey Navoiy, zulfig'a bo'ldung parishon oqibat,
Yaxshi jam'iyat bu savdodin saranjom aylading.
361

Ey mug'anniy, yor bazmida navo soz aylasang,
Jon fidong o'lsun g'amim sharhidin og'oz aylasang.
Uddek kuymakligim sharh et lisoni hol ila,
Nag'mada udung lisonin sehrpardoz aylasang.
O'zga olamdin xabar deb bizni tirguzdung ne tong,
Bu risolat birla gar izhori e'joz aylasang.
Rozim ar sozing lisonidin ba'idul fahm esa,
Anga ruhafzo unungni dog'i hamroz aylasang.
Otlanib boshimni raxshingning ayog'i ostig'a,
Tig' birla solg'udek masti sarandoz aylasang.

Parda yop roz uzrau doxil bo'l ushbu bazm aro
Kim, erur xorij agar beparda ovoz aylasang.
Chekmading lahne Navoiy ko'nglun istab ayb emas
Anglab o'zungni navo ahlig'a shahnoz aylasang.
362

Vah, ne ruhafzo qadu dilkash xiromi bor aning,
Go'yiyo jon gulshani ichra maqomi bor aning.
Ulmakimda bor anga go'yoki ummidi hayot,
Jon bila bu ishda baskim ehtimomi bor aning.
Qoldi ko'nglum g'am tuniga, subh vasl ahli qachon
Aylagaylar fahmkim, ne tiyra shomi bor aning.
Jonim uzra dog'lardin vah, qachon topqay xabar,
Ulki, gulbarg uzra xoli mushkfomi bor aning.
Beli birla og'zidin ko'nglumga bor ummidi kom,
Ne daqiq ummid ila nobud komi bor aning.
Toptilar ruhi ravonim parvarish har lafzidin,
Olloh-olloh, ne ravon parvar kalomi bor aning.
Sen haram azmi qil, ey zohidki, ko'nglum mast erur,
Xossakim mayxonadek baytul-haromi bor aning.
To ko'ngul dayr ixtiyor etti bilibtur mug'bacha
Kim, aning vasli sari savdoi xomi bor aning.
En Navoiy, davlati zohirmi doim topmog'ung,
Faqr iqbolidurur, ulkim davomi bor aning.
363

Ul pari bu telba birla oshno bo'lsa ne tong
Notavon Majnung'a Laylidan vafo bo'lsa ne tong.
La'li hajridin damodam xasta ko'nglum qon yutar.
Ul marazg'a buyla sharbat yo g'izo bo'lsa ne tong.
Dema qotildur labi, o'zungga qilma qasdi jon,
Buyla qotil ollida jonim fido bo'lsa ne tong.
Charxdin ko'p bo'ldi ohim dudig'a bois raqib,
Yuzi aning ro'zgorindek qora bo'lsa ne tong.
Zulfi zulmat shomiyu davlat tongidur orazi,
Tiyra hajrim shomidin zulmatzudo bo'lsa ne tong.
Qasdi dinu g'orati imonim etmish mug'bacha,
Ey musulmonlar, yerim dayri fano bo'lsa ne tong.
Barcha ziyrak qushqa chun ul zulf domi bo'ldi qayd,
Ey Navoiy, anda ko'nglum muftalo bo'lsa ne tong.
Lom Harfining Lu'batlarining Latoifi "Navodir" din
364

Zihi nihoyating oxir kelib abad avval,
Vale xabar bera olmay bidoyatingg'a azal.
Ne qudrating jabalini qilib tazalzul past,
Ne hikmating quyoshig'a berib zavol xalal.
Bo'lub sifatingga mazhar jami' maxluqot,
Alar mufassalu insonni aylading mujmal.
Jamol zevari qosh aylading, magar urdung
Bu ikki misqal ila uyla ko'zguga sayqal.
Firoq shomini oshiqqa aylading tiyra,
Agarchi anjumidin yoqting anda ko'p mash'al.
Bahor moshitasi sa'yi birla kiydurdung
Chaman arusi yuzu qaddig'a huliyyu hual.
Sipehr safhasin anjumdin aylabon afshon,
Bu safha ustiga chekting shihobdin jadval.
Yozarg'a matla'i subh uzra nurdin tug'ro
Quyosh tilosidin omoda aylading zarhal.
Navoiy ayladi hamdingg'a nomalar irsol.
Ani rad aylamagil haqqi Ahmadi Mursal.
365

Qilsa jonon ollida jonim tufayl, o'lmoqqa mayl,
Qosh yuz jon o'lsakim, har dam birin qilsam tufayl.
Istasa kuygan ko'ngul o'tluq yuzungni qilma ayb,
Ixtiyori yo'qtur aylarda samandar o'tqa mayl.
Yo'l qilur jismimda ashk, eltur so'ngaklarni uzub,

Yer qozib xoshok oqizg'andek qayon yuzlansa sayl.
Qatrai sahbo Suhaylidan labing maygun emas
Kim, aqiqedur bukim rang olur andin yuz Suhayl.
Bir muloib hindu o'lmish har ko'zungning mardumi,
Kirpiging hind ahlidin hangoma tuzgan ikki xayl.
Takya qilma taqviyu toatqa kim naf' aylamas,
Fazldin yetmay bashorat Bishr bo'lg'il gar Fuzayl.
Shomi hajr ermas shafaq, balkim Navoiy g'ussadin
Yig'ladi qon anchakim gardung'a rangin bo'ldi zayl.
366

Uyla bo'lmish gul yuzung yodi bila qonlig' ko'ngul
Kim, tushar har qatra qon o'rnig'a andin bargi gul.
Dema ko'nglung borkim jism ichra hajring tig'idin,
Poralar bor qon aro bilman bag'irdur yo ko'ngul.
Sarvdek bo'lsa bu gulshanda ato, guldek ano,
Mumkin ermas tug'mog'i sen sarvi gulruxdek o'g'ul.
Kuydumu kul bo'ldum, ammo jonda la'ling shavqidur,
Andoq axgar hifzig'a behad munosibdur bu kul.
La'ling ollinda sanamlar la'li rang etkan bilur
Kim, ichar xino suyin bo'lg'an zamon gulrang mul.
Qismdin ortug' tilab xor etma o'zni, ey aziz
Kim, qanoatdin durur izzat, tama'din barcha zul.
Dayr piri birla may ichsang, Navoiy, asra dam
Bo'lsa fahm ibriq unidin garchi qulqul lotaql.
367

Mening ko'nglumni ishq, ul gul yuzin mul,
Bu qildi dog'-dog', ul qildi gulgul.
Boshing'a chirmashur savdosidin dud,
Ne tunkim aylasam zulfin taxayyul.
Yuzung davrinda zulfungdin salosul,
Qilibdurlar ayon davri tasalsul.
Uqungdin zor ko'nglum par chiqarmish,
Yuzungdek gulga xushtur buyla bulbul.
Tahammul yaxshi ul oydin yo'q afg'on,
Vale afg'on chu bo'lsam betahammul.
Fano dashtig'a qo'yima to'shasiz yuz,
Vale to'shang kerak bo'lsa tavakkul.
Qadingning e'tidolidin Navoiy
Chekar gardung'a oh etsang taodul.
368

Orazing shavqi damikim aylanur qonlig' ko'ngul,
G'uncha yanglig'durkim, anda chirmashibdur bargi gul.
Anglamon gulrang ruxsoringda maygun labmudur,
Yo tomibdur ofarinish bazmida gul uzra mul.
Ayladi ko'nglum gadoliqkim diram yanglig' tujan -
Qo'ydi ishqing yo zakoti husnung ehson qildi pul.
Telbarab qochqon qulungmenkim, soching af'isidin
Ham ayog'imda erur zanjiru ham bo'yumda g'ul.
Ko'zlaringkim turki tojik o'ldi ko'nglum mulkida,
Zulm etar ul nav'kim bir kishvar ahlig'a chug'ul.
Ne tafovut sifla eldin xorlig' yo ehtiro
Kim, bahoyimdin erur teng xohi izzat, xohi zul.
Noma ko'p yozmish Navoiy kimsa yo'q mahram magar
Kim, alar irsolig'a ham tengri yetkurgay rusul.
369

Demonkim, meni yod etib shod qil,
Unutg'anlaringni birar yod qil.
Sanovbar sanga bandadur sarvdek,
Boshingdin erur dog'i ozod qil.
Vafo yo'qtur ul sho'xda, ey ko'ngul,
O'zungni jafosig'a mu'tod qil.
Qilur jonima hajr qasd, ey ajal,
Bu ishda anga sen ham imdod qil.
Manga ishq aro o'lmak oyin erur,

Raqibo, yana san'at irshod qil.
Parishonmen, ey oh, aflokdin
Bu abtar varaqlarni barbod qil.
Chu buzdung ko'ngul kishvarin zulm ila,
Sirishkim suyi birla obod qil.
Falak davridin ranjamen, soqiyo,
Kel emdi qadah davri bunyod qil.
Gar ul sho'x faryodinga yetmasa,
Navoiy, shah ollinda faryod qil.
370

Gar labing ollida da'vo qilmadi izhor la'l,
Bo'yni nevcun bog'lanib osildi mujrimvor la'l.
Go'yiyo to'ti xating birla labingdin so'rdi nutq
Kim, libos o'ldi zumurradgun anga minqor la'l.
Yo'q labing yanglig' biri go'yo demaykim ruh baxsh,
Ko'rmisham borib Badaxshon mulkida bisyor la'l.
La'l ollinda aningdekkim erur beqadr tosh,
Bo'lmish ul yanglig' labing ollinda bemiqdor la'l.
La'li jonbaxshing takallum vaqti bir-bir sochti dur
Olloh-olloh, kim ko'rubtur buyla gavharbor la'l.
Ko'zlarimdur bahru kon mehmonim o'lsang bir kecha,
Ham dur etkaylar fido o'lingda, ham isor la'l.
Bir qadah may birla bo'ldi surxro' ahli xumor,
Kup aro go'yoki mahlul aylamish xammor la'l.
La'lgun may boshida bo'lsa kishining, ey harif,
Naf'i ko'prakkim tikilgay tojida shahvor la'l.
Gar Navoiyning so'zi shirinu rangindur ne tong
Kim, erur ko'nglida doim ul shakarguftor la'l.
371

Uylakim gulgul qilur husn ahli ruxsorini mul,
Mulg'a tushsa orazing aksi ochar yuz ancha gul.
Uylakim bo'lmas ko'ngul gulbundin uzmaq g'unchani,
Men ham ul naxli malohatdin uza olmon ko'ngul.
Go'yiyo huru malakdin hosil o'ldungkim, emas
Odami xaylig'a mumkin sen parivashdek o'g'ul.
Lam'ai tig'idin o'rtandim, agar qonimdin ul
Zang tutmish yoruturg'a ham muhayyo bo'ldi kul.
Chun raqib og'ritti ko'nglumni anga dog' o'rtadim,
Bog'lag'andek et jarohat aylagan ustiga pul.
Qirq yoshta faqr oyinin agar kasb etmading,
Arbain chekmak bila ul hosil o'lmoqtin tungul.
Ey Navoiy, huru kavsar tongla taqvo ahlig'a,
Sen g'animat tut bu kun gulchehra soqiy birla mul.
372

Ey ko'ngul, ul otashin orazg'a ko'p o'rganmagil,
Nogah ayrilsa firoqi o'tig'a o'rtanmagil.
Tut o'zungga fardu bekaslik baloyu emgakin,
Yo birovga o'rganib ayru tushub emganmagil.
Lozimi ishq o'ldi hijron, bo'lma oshiq kimsaga,
Emdikim bo'lding tahammul aylabon kungranmagil,
Gul chog'n gulbong ishdur chekmak, ey bulbul, sanga
Oyu yil faryod qilmog'ni manga o'tkanmagil.
Ko'z yumub ochquncha sol uyg'onmas uyqug'a meni,
Nolishimdin hajr shomi har zamon seskanmagil.
Istasang ul mug'bacha boshing'g'a yetkurgay qadam,
Dayr piri yo'lidin tufrog'dek tebranmagil.
Ey Navoiy, yor agar derkim o'zungni o'tqa sol,
Tan yolong aylarga kuyma jon uchun kuymanmagil.
373

Ko'ngul ichraki har dam qon to'kar ul kofiri qotil,
Musulmon bo'lmasun gar bo'lsa ruhullo sari moyil.
Samandar qush bo'lub anqocha zo'ri bo'lsa jazm ermas,
Bo'la olmog'lig'i so'zu g'amim maktubig'a homil.
Dedikim, javrdin so'ng vasl erur, yuz tig'i kin urdi,

Visolin istagach, dedi bu ermas javrg'a dohil.
Bag'ir pargolasi rangi ne tong gar ashkdin ketmas,
Qachon gul bargining rangin qilur yamg'ur suyi zoyil.
Degankim topti majnunluqqa Laylo oshiqi shuhrat,
Meni ishqingda ko'rgach, bildi Majnun yor emish oqil.
Agar ul qoshi yo o'q o'tsa chekmon oh ollinda
Qi, ohim dudi chog'liq ham o'qiga bo'lmag'an hoyil.
Chu ushshoq ichra dermen darsi ishqin mehri tong ermas
Ki, derlar: ilm bahs aylar zamon rahmat bo'lur nozil.
Qabul ahli qoshinda istasang maqbul bo'lgaysen,
Fano iqboli birla avval o'zni aylagil qobil.
Gadolig' aylaram, ey mug'bacha, jomi mayi la'ling,
Agarchi rasm bo'lmas javhari jon nstamak, soyil.
Ajal gar so'ngg'i dam bo'lsa bu dam koming Xizr umri,
Bu noma'lum mav'idqa bino qo'yg'on zihi g'ofil.
Navoiy bir nafasda hajr zulmidin xalos o'lg'ay,
Agar ahvolidin bir nukta so'rsa xusravi odil.
374

Ey ko'ngul, har makr ila qochsang ulustin shukr qil,
Har vafog'a ming jafo tortib qutulsang muft bil.
El tildin ko'rdum ancha g'ussakim, mingdin birin
Aytmoq bo'lmas tanimda har sari mo' bo'lsa til.
Nechakim olamda bedod o'lsa olam ahlig'a,
Gar muyassar bo'lsa yuz oncha tasavvur aylagil.
Joninga bilkim jafodin o'zga yetmas yilu oy,
Jon fido qilsang vafosinda alarning oyu yil.
Davr jomi zahridindur dog'i tig'i qonidin,
Sarvu gul bu bog' arokim bo'ldilar yoshil, qizil.
Faqr vodiysig'a kirgan tashlasun o'z'luk yukin
Kim, qilur yo'l qat'in osonroq nscha bo'lg'on yengil.
Ey Navoiy umr o'tub ham mastu ham uyqudasen,
Hech bilmonkim seni uyg'on deyin, yoxud oyil.
375

Ul zaqanni upayu gulgunadin nazzora qil
Kim, erur bir olmakim rangi erur oqu qizil.
Ojiz o'lg'ay zulfining savdolari taqriridin,
Gar qurug' jismim tarog' yanglig' sarosar cheksa til.
Necha o'zni yoshurub chin yuzga solib g'unchadek,
Tangdillarga boqib, xandon bo'lub bir ham ochil.
Sochida shabnam burunchak, ey ko'ngul, ermas ajab,
Sunbul uzra gar tushar shabnam taajjub qilmag'il.
To kiyib sinjobi to'n, gulgun o'tuk qilding xirom,
Yo'q seningdek kabki ra'no husn sahrosida bil.
Raz qizi hamdamlig'idin oyu yil mast o'lmag'ing,
Necha bo'lg'ay o'tti umr ar o'lmagan bo'lsang oyil.
Ko'rmagan bo'lsang, Navoiy, sarv uza gul, qil nazar
Kim, ul oy gulguna surtub, xil'atin qilmish yashil
376

Qurudi chekkali qondin ko'zum niqob qizil,
Bale, yog'insiz o'lur chun bo'lur sahob qizil.
Ko'zumda loladek ul yuz g'arib erur qon yosh
Ki, bo'lsa gul qizil, o'lmas anga gulob qizil.
Boshim sipehrdek evruldiyu qon yoshim sari boq
Ki, har zamon yugurur anda bir shihob qizil.
Ko'zum qizardi, qizil ashk rangidin garchi
Qizil bo'lur, suyu, bo'lmas anga hubob qizil.
Ko'ngulni churkadi ishqing valek erur to'la qon,
Yolinda kuymishu kessang erur kabob qizil.
Bu qonki vodiysi ishq ichra oqti bo'lsa ne tong,
Samum rangidek ul dasht aro sarob qizil.
Ne jilva erdi qizil to'n bilaki qon yoshdin,
Libosin ayladi ishqingda shayxu shob qizil.
Labing g'amida Navoiy o'zin tilar behud,
Ne tong may ichsa aningdekki la'li nob qizil.
377

Qasdi jonim qildi hajr, ey qotili xunxor, kel,
Qon to'kub jonimni olmoq istasang zinhor kel.
Ashk durrin ko'zda, jon naqdin ovuchta asradim
Kim, qachon kelsang, yo'lingda qilg'amen isor kel.
Ruhum ayrilmish badandin gar tilarsen, ey habib,
Aylamak Isoyi ruhulloh damin izhor kel.
Aytmon kelgil dog'i qilg'il tavaqquf lahzaye,
Kelgach-o'q borg'il, vale jonimni olg'och, bor, kel.
Jon yetibtur og'zima, dermen labingg'a topshiray,
Lutf etib qilg'il meni jon birla minnatdor kel.
Dayr aro may ichkali kelgum desam, der mug'bacha,
But qoshida bosh qo'yib bog'lar esang zunnor, kel.
Jon Navoiyni, Navoiy jonni sensiz istamas,
Ani jonning, jonni aning ranjidin qutqor, kel.
378

Sarvdek xazro libosing birla, ey nozuk nihol,
To'tiyesen jilvagar, shakkar sanga shirin maqol.
Og'zingu beling hadisu ramzini bilmay yaqin,
El aro paydoyu pinhon muncha tushti qilu qol.
Bilgurur yuzung tahidin turfa xatti mushkbo',
Sabzadekkim bo'lg'ay aning ustida ravshan zulol.
Ish aro topsam malolat sabrdin yo'q hayrati,
Darddin bemorg'a parhez erur ko'proq malol.
Ey ko'ngul, gar tori jismimda navo yo'q ne ajab,
Nola qilmas garchi pechu tob urar sargashta nol.
Hasrat ohidin falakka o't solumen har nafas,
Ne ekin hikmat bukim topmas asosi ixtilol.
Begunah to'ksang Navoiy qonini yo'qtur g'ami
Kim, seni ko'rgan dami qonin sanga qilmish halol.
379

Ey jamoling ravzasi firdavs bog'idek jamil,
Lablaringning kavsari aynan tusammo salsabil.
Istamas bo'lsa muhabbat ahli yoshin Dajladek,
Nevchun chekti qazo mashshotasi ollingg'a nil.
Ko'zuma yulungda tufrog'liq tikankim sanchilur,
Bor biaynih surma ul tufrog', tikan andoqki mil.
Bargi guldek hulla jismingda sabo tahrikidin,
Titrar andoqkim kumush ustida bir muflis baxil.
Ey kabutar, vosil o'ldum, noma kelturmakni qo'y
Kim, harimi lomakonda mahram ermas Jabrail.
Orazing oyina, yuz mahvash safodin ursa dam,
Ko'zgu olkim, ko'rguzur yuz vajhdin ravshan dalil.
Ey Navoiy, boda ol ich xossa bu shukronag'a
Kim, salomatdur asolat gavhari sayyidi asil.
380

Gulshaningdin yeldek, ey ra'no nihol,
Men yomon bordim, vale sen yaxshi qol.
Men-menu bekasligu ayyomi hajr,
Sen bo'lu ahhobu davroni visol.
So'rma holimning sabodin gah-gahi,
Ko'nglunga o'lturmasun gardi malol
Gar buzuq ko'nglumni mardud aylading,
Bok emastur o'zgalarning ko'nglin ol.
Sig'mayin ko'yungda gar qovdung meni,
Asru keng sahrodurur dashti xayol.
Olam ahlida vafo mavjud emas,
Har nekim yo'qtur, erur topmaq muhol.
Ey Navoiy, xushturur ozodaliq,
Qayd aro hushluqqa yo'qtur ehtimol.
381

Beling solur dimog'img'a taxayyul,
Berur zulfung hadisimg'a tasalsul.
Buyursa garchi ishqing tarkini aql,

Ul ishni men qila olmon taaqqul.
Yuzung hajrida ko'nglum muztaribdur,
Ne nav' etkay balig' susiz tahammul.
Ne tong sensiz yutub qon, g'am yesamkim
Kerak ul bodag'a mundog' tanaqqul.
Qading titratti xokiy paykarimni,
Qiyomat yerga solg'andek tazalzul.
Emas moni' fano yo'lig'a foqa,
Kerak rahravg'a zodi rah tavakkul.
Navoiy bulbulu yori gul o'lg'ay,
Agar yuz poya qilg'aylar tanazzul.
382

La'li jonbaxshingda bir gavhar agar topmish xalal,
Javhari jonim qabul etsang anga aylay badal.
Qayda bo'lg'oy javhari jon ham badal ul durg'akim,
Obi hayvondin chiqarmish ani g'avvosi azal.
Ul ne gavhardurki, jon mulki xiroji topqasen,
Aql sarrofi agar qilsa bahosin filmasal.
Bo'ldi gar bir gavhar o'rni xoliy, ammo ko'rki bor,
Nuktadin yuz durg'a har soat musharraf ul mahal.
Lafzi durboring soliptur raxna gavhar silkiga,
Gar inonmaslar desang bir lafz o'lur bu nukta hal.
Charh sarrofi qoshinda birdurur dur birla tosh,
Toshdek so'z kelsa, durdek lafz ila qilma badal.
Ey Navoiy, silkidin tushkan yiroq dur bobida,
Durri ma'ni buyla nazm etmak emastur muhtamal.
383

Qasdi jon aylar damodamkim anga yuz jon tufayl,
Tifl uchun go'yo qilur har dam chuchuklik sari mayl.
Gul yuzungdin kelsa ashking lolagun yo'qtur ajab
Kim, bahor ayyomida rangin kelur, albatta, sayl.
Tushta ko'z surtar edim yuzunga go'yo xat emas,
Bo'ldi mujgondin tikan birla to'la husnungga zayl.
Barqdin bir lam'au xoshoku xasdin ko'h-ko'h,
Ishq yolg'uz zuhdu taqvo chirikidin xayl-xayl.
Ul saodat axtarin ko'rgach sirishkim qon bo'lur,
Chun aqiqekim ani rangin qilur tobi Suhayl.
Mazrai ishq ichra sochmoq qobiliyat donasin,
Ayladi ko'k tosidin go'yo qazo dehqoni kayl.
Zulfu yuzi furqati ayyomidin so'rmang hisob
Kim, Navoiy ko'ziga birdek bo'lubtur yovmu layl.
384

Gar yetar ag'yordin yuz ming jarohat, ey, ko'ngul,
Chunki bordur yor uchun bor ayshu rohat, ey ko'ngul.
Ka'ba istarsen mug'ilon cheksa tnl qayg'urmag'il,
Bemalomat topmadi kimsa salomat, ey ko'ngul.
Menmenu ul oy g'ami sen ham agar mardonasen,
Dardu g'am chek, istama komu farog'at, ey ko'ngul.
Kimga yetkay vasl iqboli agar hijron aro,
Senda bo'lsa g'am chekarga sabru toqat, ey ko'ngul.
Xurdai rozingni asra g'uncha yanglig' qon yutub,
Har necha qilsa jafo ul sarvqomat, ey ko'ngul.
Dema ishq so'zi kam bo'lg'ay boshnmng'a ursa tig'
Kim, bu sudin sokin o'lmas ul harorat, ey ko'ngul.
O'rtading oxir Navoiyni sharori oh ila,
Aiga nevchun muncha ko'rguzdung sharorat, ey ko'ngul.
385

Anglading yo yo'qmukim aylar safar yor, ey ko'ngul,
Vahki, bo'lduq yona hajri ilgida zor, ey ko'ngul.
Ul xud aylar azmu men ham xastadurmen, ham g'arib,
'Goh-gohi bo'lg'asen mendin xabardor, ey ko'ngul.
Ne borurg'a quvvatim bor, ne turarg'a toqatim,
Bizni bu holatqa sen qilding giriftor, ey ko'ngul.
Bora xud olmon turub ham chun tirilgum no'qturur,

Bas vido'ing qildim andin qolma zinhor, ey ko'ngul.
Mahrami gar bo'lmasang hushtur bu hamkim, bo'lg'asen,
Itlariga hamnishinu sohib asror, ey ko'ngul.
Gar bo'lubon nogahon toli' musoid baxtiyor,
Topsang ul oy birla so'zlashguncha miqdor, ey ko'ngul
Iltimosim budururkim, barcha eldin yoshurun
Qilg'asen miskin Navoiy dardin izhor, ey ko'ngul.
Bo'lsa senlik vasl yo'qtur har necha qilsang talab,
Bo'lmasa matlub erur ul dam talabgor, ey ko'ngul.
386

Ey latofat kasbida husnungg'a hojatmand gul,
Yuz guliston ichra yo'q husnungg'a bir monand gul.
Xil'ati xazro bila ul qomatu ruxsor erur,
Rost bir sarveki qilg'aylar anga payvand gul.
Yuzu g'amzangdin, mujamdin qon yosh ar zoyandadur,
Yo'q ajab chun bor tikanga doimo farzand gul.
Jolalar ermas guli sadbarg uzakim aylamish,
Jismini tishlar bila hajringda yuz parkand gul.
Qaysi vajah ila yuzunga da'vo etkay chun erur,
Ganji husnungdin muhaqqar vajah ila xursand gul.
Sarv sen, ey gul'uzor, ar bo'lsa xushraftor sarv,
Gul sen, ey sarvi ravon, gar qilsa shakkarxand gul.
Ey Navoiy, gar so'zungni yor eshitmas ayb emas,
Turg'oni birla quloqdur, lek eshitmas pand gul.
387

Ey manga sensiz bahoru bog'u bo'stondin malol,
Qaysi bo'stonu bahoru bog'kim, jondin malol.
Sensizin ko'nglum tong ermas bo'lsa jannatdin malul,
Ne ajab bulbulg'a guldin ayru bo'stondin malol.
Bo'lmasa kofir ko'zung shaydosi majnun ko'ngluma,
Aqlu donishdin tanaffur dinu imondin malol.
Ishq tug'yonida yuz ko'rsatsa gulruxlar ne sud
Kim, topar muhriq isitqan mehri raxshondin malol
Kuydururlar dog'i daf' o'lsun maloli hajr deb,
Voy angaknm, voqi' o'lg'an dog'i hijrondin malol.
Kasrati paykonidin ko'nglum toriqmas, garchi bor,
E'tidolidinki o'tkach obi hayvondin malol.
Bazm aro har dam qadah ko'ngli to'la xunob erur,
Men kebi go'yo anga ham yetti davrondin malol.
Qiblai maqsad tilarsen dard o'qidin g'am yema,
Istagan tavfi haram ko'rmas mug'ilondin malol.
Charx anjumdin quloqqa paxtalar tiqti magar,
G'am tuni topmish Navoiy chekkan afg'ondin malol.
388

Kecha ul oy birla erdim, vah, bu tushdur yo hayol,
Tush emas, chun yo'qturur uyqu xayoledur muhol.
Ishq izhor aylabon vaslin tilar munglug' ko'ngul,
Bir gado yanglig'ki, aybin ko'rguzub aylar savol.
Oraz uzra ayn yanglig'dur uzoring uzra ko'z,
Nargis uzra nuqta yanglig'dur ko'zung ustida xol.
Egma qaddim za'fi haddin oshti ul yuz qoshida,
Notavon bo'lg'an kebi xurshid vaslidin hilol.
Yig'labon ul sarvning yo'lig'a tushsam noz etar,
Su bila tufrog'din bosh tortqan yanglig' nihol.
Hajr tig'idin quruq jismim qalamdek bo'ldi shaq,
Lek bejon nolalar ko'nglumdadur andoqki nol.
Kom erur jonimg'a ul oludalig'din pok lab,
Ey Navoiy, o'lsam ichmon Xizr no'sh etkon zulol.
389

Demakim, mastlig'din, qaddi bo'lmish har qayon moyil
Ki, ohim yelidin har yondur ul sarvi ravon moyil.
Yuzi ollida bosh sojid, chuchuk nutqig'a til zokir,
Xati sabzig'a ko'z rog'ib, labi la'lig'a jon moyil.
Quyundek po'ya birla ko'yin istarmen ajab ermas,

Vatang'a bo'lsa bir sargashtai bexonumon moyil.
Isitsam hajridin muhriq ul o'tluq yuzni istarmen,
Nekim za'fin fuzun aylar, angadur notavon moyil.
Qiliching mayli tong yo'q bo'lsa joni xoksoring'a,
Ne yerkim pastroq, su ul yon o'lg'ay begumon moyil.
Maxol umid ila kulbamda doim muntazirdurmen
Ki, shoyad ul pari bu jonib o'lg'ay nogahon moyil.
Agar masjidda kirdim halqai zikring aro, ey shayx,
Vale mayxonayu mutrib sari men har zamon moyil.
Necha gumrahg'a isyon bo'lsa, lekin ko'ptur ummidi,
Agar tuz yo'lg'a ko'ngli goh-goh o'lsa nihon moyil,
Navoiyning buzug' ko'nglini manzil qildi g'am xayli,
Nechukkim tushkali vayrong'a bo'lg'ay korvon moyil.
390

Ancha bo'ldi tan o'qungdin ichkari, tashqari yo'l
Kim, ajal kirmakka, jon chiqmoqqadur har sari yo'l.
Doira atrofidin markazga chekkandek xutut,
Tiyir boroni falak ko'nglumga topmish bori yo'l.
O'qlaring zaxm aylagandin tanda xayli g'am kirib,
Uyla yerga yettilarkim, yo'qtur andin nori yo'l.
Ko'ksuma hajr ichra tirmog'larki chekti shohroh,
Bu taraf solg'ay dedim ul shahsuvor ilg'ori yo'l.
Rishtai la'ling xayoli ko'z sari kelmakkadur,
Buki har yon chekti ashkim qatrai qonlari yo'l.
Qani mug' ko'yiki, piri dayr birla mug'bacha,
Uyladurlarkim topar ul yon yigitu qori yo'l.
Gar Navoiy ko'ksi chokin tikti budur qasdikim,
Topmag'ay darding ichidin chiqqali toshqori yo'l.
391

Ayladi ko'nglum qushi ul shom gisu sari mayl,
Shapparak yanglig'kim ul qilg'ay qorong'u sari mayl.
La'li hijronida ruxsori tilarman uylakim,
Bodadin maxmur bo'lg'on, aylagay su sari mayl.
Ishqima ushshoq shirkat qilmag'aylar deb erur,
Ko'ngluma bir qotili bebok badxo' sari mayl.
G'ayrdin ko'nglumni sof ettim yuzung aksi uchun,
Garchi xudbinsen sanga bo'lmas bu ko'zgu sari mayl.
Eshitib aqshom ko'ngul afsonasin ushshoqdin,
Qildi men bedilg'a navbat yetkach uyqu sari mayl.
Bu chamanda ne vafu bo'lg'ayki, har yon g'unchasi
Zohir etmish bulbul ahvolig'a kulgu sari mayl.
Har taraf moyildur ul sho'xu Navoiy muntazir,
Kulbasi ichraki shoyad aylagay bu sari mayl.
392

Ne ajab mayl aylasam yo'qluqqa har dam, ey ko'ngul
Kim, yo'q o'lsam yo'qturur yo'qlar kishim ham, ey ko'ngul.
Fikr etib bilman ne nav' erkin ko'ngul xurramlig'i,
Ko'rmadim hargiz seni bir dam chu xurram, ey ko'ngul.
Olam ahlig'a vafu ko'p qildimu ko'rdu jafu,
Ulfating bu xayldin sen bori qil kam, ey ko'ngul.
Gar takalluf qilmasang sendin edi har nechakim,
Jonima yuzlandi dardu mehnatu g'am, ey ko'ngul.
Qaydakim husn ahlidin olamg'a tushti ofate,
Ishqidin qilding meni rasvoi olam, zy ko'ngul.
Ko'zlarim sho'robasin, vahkim, oqizding yuz sari,
Bir malohat ahli to'kkach gulga shabnam, ey ko'ngul.
Har parikim ochti bir devonaning qasdig'a zulf,
Aylading zanjirini bo'ynumg'a mahkam, ey ko'ngul.
O'tkan o'tti bori, emdi ayla bu pandim qabul
Kim, yana qilma havo jinsi odam, ey ko'ngul.
Chun yana sevsang birovi chun qorib tark etti ishq,
Bas, Navoiy uzrini tutqil musallam, ey ko'ngul.
Mim Harfining Mahbublarining Malohati "Navodir" din
393

Zihi mulkungnung o'n sekkiz mingdin biri kelib olam.
Bir uyluk qul sanga olam aro Havvo bila Odam.
Berib chun ofarinish mahvashig'a hikmating jilva,
Bo'lub ruxsori niliy bu mudavvar nilgun toram.
Gul ahmar, savsan azraq bu chaman ichra bo'lub andin
Ki, yeldin tarbiyat kojini alarg'a yetkurub muhkam.
Nuhud folin ko'rub anjumdin avvalgi uchi mezon,
Chu amring charx zolin aylabon makkorai qadxam.
Chamang'a otashin guldin chu qo'ydung toza qonlig' dog',
Momuq oq guldin etting dog'i uzra qo'yg'ali marham.
Chu yozding subhig'a yorliq bosarg'a ol tamg'asin,
Shafaqdin hal qilib shingarf qilding, mehrdin xotam.
Kusuf ichra quyoshni tobiqun - na'l etting oy birla,
Xirad vahm ettikim, ham jins ikki harf erur mudg'am.
Chu bog'lab bir-biriga hikmating bu korgah vasfin,
Xiradparvar muhandislariga sirrin aylabon mubham.
Itingdur shohlar, yo'qtur Navoiy itcha o'llingda,
Alar ittin ko'pu bu it ayog'i tufrog'idan kam.

394

Men gado maxmuru piri dayr elinda jomi Jam,
Aylasam ibrom, mendin kamligu andin karam.
Ey xusho, mug' dayrikim bordur aning atrofida,
Har sinuq soyil Jamu sing'an safoli jomi Jam.
Yaxshiroq Jamshid bo'lmoqin gadolig' dayr aro,
O'zga qilmoq yaxshiroqkim, o'zgaga qilmoq sitam.
Qayg'u gar jon qasdi aylar jomi may daf'in qilur,
G'am nechakim muhlik o'lsun bor esa dofi' ne g'am.
Ey xarobot ahli, dunlardin muruvvat istamang,
Dog'i hirmon jonda xushroqkim, arozildin diram.
Shayx g'aflatdin samad zikrin qilurdin yaxshiroq,
Mug'ki dayr ichra degay ogohlik birla sanam.
Bir qadam nafs uzra qo'yg'il birni maqsadga dedim,
Yo'l uzun deb yema g'amkim, asl erur avval qadam.
Da'vii faqr etsang, ey zohid, gum o'l mayxonadin
Kim, bu yo'lda kimsaga bo'lmas vujud o'lmay adam.
Buki yor istar emish ishqu junun ahlig'a qatl,
Ey Navoiy, shukrkim oshiq menu devona ham.

395

Ham subhi orazingdur vardiyatun-nasoyim,
Ham shomi sunbulingdur miskiyatush-shamoyim.
Vah, ul ne xo'bluqturkim, qahr chog'i sursa,
Yuz harfi nomuloyim, andin kelur muloyim.
Bir kecha tushta ko'rdu ul zulf birla yuzni,
Baxtim kebi tilarmen, bo'lsam hamisha noyim.
Dar kun xayolu doim budur murod hamkim,
Bo'lsam qoshida har kun, boqsam yuziga doim.
Ko'nglumdin oldi ul ko'z oromu sabr naqdin,
Bir turkdekki olg'ay toroj ila g'anoyim.
Sufiy ko'zu ko'ngulni pok etmasa ne osig',
O'tkarsa tunni qoyim yo bo'lsa kunda soyim.
Yuz oh, ey Navoiy, kim ul quyoshqa yetmas,
Garchi yetar g'amidin gardung'a ohu voyim.

396

Ne itni ul buti begonavash itiki sog'indim,
It oshnog'a yoling'on kebi ul itka yolindim.
Yuzi nazorasi daf' ayladi sovug' nafasimni,
Yolang gadoy kebi oftobro'da isindim.
Junun yo'lida bu rasvog'a yopma pardai ismat
Ki, yo'l qolur agar andog' og'ir libos yopindim.
Chu tig' chekti manga bo'ldi qatl davlati ro'zi
Ki, el qochib, anga-o'q men za'fu xasta sig'indim.
O'churdi shu'lai ohimni tig'i shukrki bori -
Gudozu so'zdin andoqki sham' g'am tuni tindim.
Burung'i kom ajab yo'q gar o'lsa Ka'bai maqsad,
Talab yo'linda bu damkim fano samandig'a mindim.

Sochi ko'chgul qushining har birig'a bog'ladi tore,
Navoiy, emdi sen o'tkilki men bu nav' ilindim.
397

O'rtanur el furqatingdin navha bunyod aylasam,
Qo'zg'alur olam o'kurmak birla faryod aylasam.
Yemrulur boshimg'a go'yokim falak g'amxonasi,
Ul quyosh hamxonam erkanni qachon yod aylasam.
Hajr biymi chun yetar g'amgin qilur beixtiyor,
Vasl umidi birla ko'nglumni necha shod aylasam.
Charxu anjumdin kuyubmen ayb emas gar oh ila,
Bu necha ahgar bila ul kulni barbod aylasam.
Daf' etay dermen jahondin ashk ila g'am tufrog'in,
Bu buzug'ni sayl ila istarmen obod aylasam.
Saltanatdin boda ortuqdur manga yuz qatlakim,
Xushroq el bedodidin o'zumga bedod aylasam.
Ey Navoiy, hajr aro yetti ajal qilg'aymu sabr,
Ul Masiho va'dai vaslini miqd aylasam.
398

Bu kun ahli jahondin xasta xotirmen jahondin ham
Demon ahli jahon birla jahon, billahki, jondin ham.
Meni jonu jahondin hajr vaqtikim malul etkay,
Vatan yo mulkdin xudkim desun, bal xonumondin ham.
Ko'nguldin jong'a yettim, ey ajal, netkay xalos etsang,
Meni ul telbadin, ul telbani men notavondin ham.
Ne ayrilmoq dururkim, yor to ayrildi, ayrilmish
Ko'ngul mendin, fig'on ko'nglumdinu o'tlar fig'ondin ham.
Manga jononsiz o'lmoq yaxshiroq, ey Xizr, yuz qatla,
Ketursang mujda o'lmoq birla umri jovidondin ham.
Nafas qat' o'ldi ul yuz furqatidin, ko'zgu kelturmang
Ki, men emdi qutuldim ibtilosiz imtihondin ham.
Yomon yaxshig'a ko'p zulm etmagilkim, gar budur davron,
Qutul'ung, kimki andin yaxshiroq yo'q, men yomondin ham.
Itiga tu'ma, darbonig'a bo'lsun muttako o'lsam,
Tanim ul ko'ydin olmang, boshim ul ostondin ham.
Faqihub"b"Ka'ba, rindu - maykada, xushdur Navoiykim,
Sening yoding bila mundin erur ozodu andin ham.
399

Loladek yuzung xayolidin to'la qondur ko'zum,
Balki lola jomidek qon ichra pinhondur ko'zum.
Ichida su tegrasida yosh qobarg'an shakl ila,
Sensizin bir toza qo'yg'an dog'i hijrondur ko'zum.
Yel xam etkan sham' o'ti andomi birla o'rtanur,
Yo'q ajab gar kecha tong otquncha giryondur ko'zum.
Shoxi marjondur qizil raglar, duri g'alton sirishk,
Bu zarofatdin biaynih bahri Ummondur ko'zum.
Har yoram jismimda bir hayron ko'z o'lmish holima,
Turfa ko'rkim, muncha hayron ko'zga hayrondur ko'zum.
To to'kar jonbaxsh la'lingning xayolidin sirishk,
Bahri ashk ermaski, ayni obi hayvondur ko'zum.
Ko'z nazar yo'lin tilar tutqay vido' ashkin to'kub,
Ko'z yumub ochquncha yuz ko'rguzki, mehmondur ko'zum.
400

Qadingg'a to'bi o'lubtur mutiyu chokar ham,
Bu ishga adl tonuq sarv erur sano'bar ham.
Bir uchig'aki momuq chirmalibdurur boshog'ing,
Ko'ngul yarosig'a bo'lmish fatilaliq marham.
Ko'ngulki, ohi tig'idin qorardi paykoning,
Meni ul etti siyah ro'zu tiyra axtar ham.
Yopishti qonima hajring palosi, uylaki bor
Shahidliqda kafan, xastaliqda bistar ham.
Ishimni mug'bachalar ishq'i ichra so'rsa faqih,
Dengizki, bog'ladi zunnoru chekti sog'ar ham.
Ko'ngulga sham'i jamoling solibdurur bir o't
Ki, to'zmagay anga parvona, bal samandar ham.

Xumor za'fida may bahri ichra gar tushsam,
G'ariq mumkin erur bo'lmog'im shinovar ham.
Gadoyi vasling erur bulbul, ayla rahm, ey gul
Ki, bir qaror ila qolmas gado tavongar ham.
Navoiy aytsa gah yova, goh lol o'lsa,
Ne tongki, muztarib aylabsen ani muztar ham.
401

Chu yopsa na'shim uza mug' palosi idborim,
Belin tongorg'a palos uzra yaxshi zunnorim.
Chekib may ahli xarobotu xirqa chok aylab,
Ko'tarsalar yig'ilib na'sh ila tani zorim.
Mug'ona navha bila dayr sari azm aylab,
Chekib surudi fano yor, balki ag'yorim.
Yasarda dayri fano dargahida qabrimni,
Borisig'a budurur iltimosu zinhorim
Ki, dayr pirining ollida bosh qo'yub, yer o'pub,
Niyozlar bila arz etsalar bu guftorim:
Ki, men xud anglamay ish sirridin xabar o'ttim,
Ish ul dururki, gahi bo'lmasang xabardorim.
Qadam agar lahadim uzra qo'ysang ermas tong
Ki, bo'lsa ravzai jannat bu kulbai torim.
Umidim oxir erur dayr pirining karami,
Gar emdi mug'bachalar birladur saru korim.
Navoiyo, boqibon fazl bahri mavji sari,
Xudoy uchun tilama tavba birla ozorim.
402

Ko'ngluma yor istabon mehnat kelurni bilmadim,
Jong'a yetmay ul hanuz ofat kelurni bilmadim.
Suvratin ko'rmak tamanno aylabon ko'rmay hanuz,
Ollima yuz ming ajab suvrat kelurni bilmadim.
Men yuzin ko'rmay hanuz el vasl etar ermish tama',
Ko'ngluma mundoq qotiq holat kelurni bilmadim.
Ko'rmay oxir tarkin ettim, vahki, munglug' jonima
Vasl yetmay jovidon furqat kelurni bilmadim.
Ishq ko'yida balo ko'p ko'rmagin bildim valek,
Yor tarkin tutqucha g'ayrat kelurni bilmadim.
Resh etib ko'nglumni ulkim, dedi: marham kelturay,
Marham andin nishtari hasrat kelurni bilmadim.
Ul rafiqekim anga dedimki, jon aylay tufayl,
Muncha andin jonima vahshat kelurni bilmadim.
Ko'ngluma ashob zulmi janbida, vo hasrato,
Charx neshin marhami rohat kelurni bilmadim.
Ishq shahrohig'a kirmakni xayol etmak bila,
Ollima yuz vodiya hayrat kelurni bilmadim.
Ey Navoiy, qilmag'uncha mosivolloh tarkini,
Komim ichra jur'ai vahdat kelurni bilmadim.
403

Zulmati hijron qilur qat'i hayotim dam-badam,
Ey Masihi, Xizr pay boshimg'a yetkur bir qadam.
Novaking ko'nglum aro sing'ay debon payvand uchun,
Ko'z qorasi obno'su qon yoshim bo'lmish baqam.
Boshda tig'ing jon aro novaklaringning sharhini,
Yozaram doimki bor bu ishda hamdardim qalam.
Yor kelmish qabrима, har yon sog'inmang lolakim,
G'ayrini o'rtarga g'ayrat o'tlari urmish alam.
Ruh uchar har yon, vale o'rtar parki hijron o'ti,
Oh, agar ul toiri davlat bu o'ttin qilsa ram.
Eyki, shohid, ko'zu zulfu og'zig'a oshuftasen,
Bir taammul aylakim, bordur bu maqsuding adam.
Gar Navoiy ishq ortar ohidin sen vahm qil,
Kim o'churur sham'ni garchi yorutur o'tni dam.
404

La'lingki, sog'indim ani jon rozig'a mahram,
Bilmonki nedin xat chiqarur qonima har dam.

Terlab gul uza sabzang o'lubtur taru toza,
Xat garchi hamisha buzulur bo'lsa varaq nam.
Bosh sajdag'a rog'ibdur, ko'z surmag'a tolib,
Yo'lungda ajab ermas agar bo'lsa qadim xam.
El pand berur ko'ngluma, sen novak otarsen,
Netkay edim ul zaxmg'a bo'lmasa bu marham.
Bilgilki, ko'ngul shu'lasin izhor qilibmen,
Ul kunki, tutashqay g'am o'tidin bori olam.
Gar oqibat ahvolig'a men voqif emasmen,
Kimdurkim anga qolmadi bu mas'ala mubham.
Gar itti esa xasta ko'ngul g'am yema, ey aql,
G'am yegali bordur, chu Navoiy, sanga ne g'am.
405

Hajridin ko'ksumni dermen uyla afgor aylasam
Kim, ichim holini toshimdin namudor aylasam.
Chun meni majnun shajar yafrog'idin qildim libos,
Avlo uldurkim giyahdin emdi dastor aylasam.
Istaramkim, ruq'asin g'amgin ko'ngul oromig'a,
Rishtai jonimg'a cheksam, dog'i tumor aylasam.
Har sari mo' bir til o'lmish ishqim iqrorig'a, voy,
Kim inong'ay emdi yuz til birla inkor aylasam.
Telba ko'nglum bexudu yor ul taraf yuzlandi, oh,
Dark qilmas neshlar sanchib xabardor aylasam.
Hajr selobi buzar gar ashku jismim tufrog'in,
Har nechakim sabr uyi tarhig'a devor aylasam.
Hajrdin ko'ksum erur ozurda sog'ar loyidin,
Surtubon marham tilarmen daf'i ozor aylasam.
Ne qazodin kelsa taslim o'lmoq avlo chunki yo'q
Sudi gar qilsam sitez, ar o'zni ko'p zor aylasam.
Ey Navoiy, mayni to tark ettim ortibdur g'amim,
Istaramkim emdi azmi ko'yi hammor aylasam.
406

Bordi yoru to'zmon el bormoqqa ham, turmoqqa ham,
Chin desam, rashk o'lturur tangriga topshurmoqqa ham.
Ko'rsam ul yuz ko'zgusin tag'yir vahmidin emas,
Qattiq oh urmoqqa had, sokin nafas urmoqqa ham.
Ul paridin lutf agar zulm o'lsa andoq telbamen
Kim, shuurim yo'q sevunmaklikka, qayg'urmoqqa ham.
O'lturub yonig'a men kimmen yuzin o'pmoqqakim,
Yo'q hadim ko'yida yer o'pmakka, o'lturmoqqa ham.
Notavon jismimda yuz novak firoqing xaylidin
Kim, kuchim yetmas birin tortarg'a, sindurmoqqa ham.
Demagil ishqin nihon tutqil meni uryong'akim,
Tig'i zaxmin yo'q nimam bog'larg'a, yoshurmoqqa ham.
Tut Navoiy, ishqizulmin xush chu yo'qtur ixtiyor,
Ul ko'ngul olmoqqa ham, sen ko'nglung oldurmoqqa ham.
407

Ul quyosh yuzlukni har tun yod qilmoqdur ishim,
O'z-o'zumga to sahar bedod qilmoqdur ishim.
Baski, faryod aylamaktin har dam o'zdin boribon,
Holima kelgach, yana faryod qilmoqdur ishim.
Telbalardek har dam aytib ul pari afsonasin,
Topmayin maqta' yana bun'yod qilmoqdur ishim.
Ashk etib sabrim uyin vayronu har dam oh ila,
Ul buzug'ning tufrog'in barbod qilmoqdur ishim.
Naxli qaddin chun xayol aylab qo'yub tufroqqa bosh,
Sajdai ul sarvi hurizod qilmoqdur ishim.
Hajru shavqu charxi muhlik zulmi ichra har nafas,
O'zni yuz bedod ila mu'tod qilmoqdur ishim.
G'amdin o'lmaslikka boisdur muhol andishakim,
Vasl umidi birla o'zni shod qilmoqdur ishim.
Vahki, yer tutmas necha har lahza shaydo ko'ngluma,
Sabru toqat shevasin irshod qilmoqdur ishim.
Yig'lasam taskin topar ko'nglum, Navoiy voykim,
Ul buzug'ni sayl ila obod qilmoqdur ishim.

408

Gar aning vaslig'a haddim yo'q, erur xush yodi ham,
Ul meni yod etmasa, basdur aning bedodi ham.
Bog' aro ruxsoru qadding jilvasin to ko'rdilar,
Bo'ldi obu tobsiz gulbargi ham, shamshodi ham.
Layliyu Shirin bo'lub sendin xijil, mendin dog'i,
Ham aning Majnunidir hayron, munung Farhodi ham.
Olloh-olloh, ne balodurkim, labu mujgon bila,
Yolg'uz el tirguzguchi yo'qkim erur, jallodi ham.
Qatl uchun ko'nglumga kirdi qo'rqamkim o'tidin,
Toshdek ko'ngli su bo'lg'oy, xanjari po'lodi ham.
Ne balo berahmdur ul oyki, ko'nglumning anga
Yoshurun ohi asar qilmas, biyik faryodi ham.
Bandayu ozodg'a bedod etar bu bog'ning -
Sunbulining hindusi ham, savsani ozodi ham.
Qilma zohir davlatiyu mehnatig'a e'tibor
Kim, aning dog'i vafosi yo'q, munung bunyodi ham.
Biyi hajridin, Navoiy, gar yo'q emin margdek,
Shukrkim ermas muayyan margdek miodi ham.

409

Kimsani dard ahli deb sirrimg'a mahram ayladim,
O'z-o'zumni kuch bila rasvoi olam ayladim.
Ahli roz el ollida odam desa bo'lmas meni,
Menki o'z rozimg'a mahram jinsi odam ayladim.
Bul'ajab sirrimni maxfiy asramoq dushvor edi,
Barcha gar Farhod ila Majnunni hamdam ayladim.
O'z g'amim ifshosidin olamnikim qildim qora,
Ish o'zumga demakim, olamg'a motam ayladim.
Ayladim jonimg'a yuz bedod, lekin o'lmagi,
Sirrim ifshosi bila erdi, ani ham ayladim.
Elga rasvo bo'lmog'i bo'ldum ne sud emdi, agar
Yuz tuman mismor ila og'zimni muhkam ayladim.
Kofiri ishq o'lmoq ermish fosh qilmoq sirri ishq,
Nomusulmonliqni ko'nglumga musallam ayladim.
Shodmen ahli zamon birla zamondinkim, o'zum
Ayladim o'z qismatim anduh agar g'am ayladim.
Ey Navoiy, dema sirring kimsaga mundoqki, men
Kimsani dard ahli deb, sirrimg'a mahram ayladim.

410

Dam-badam har kun ul oy bedodini yod aylaram,
Kecha turluk-turluk o'z jonimg'a bedod aylaram.
Yuz jafo qilsa manga, bir qatla faryod aylamon,
Elga qilsa bir jafo, yuz qatla faryod aylaram.
Zulfu yuzi hajridin g'am shomi anjum gullarin,
Tund bodi ohdin har lahza barbod aylaram.
O'zni qatl ummidiyu ag'yor qatli biymidin,
Lahzaye shod aylasam, yuz lahza noshod aylaram.
Qomatu ruxsoridin bo'e toparmen, ey rafiq,
Buki har dam gulshan ichra mayli shamshod aylaram
So'rmang, ey ushshoq, mendin nukta piri ishq deb,
Negakim kuymak bila o'lmakni irshod aylaram.
Ey Navoiy, har jafo kelsa ul oydin elga ham,
Rashkdin majmu'in o'z jonimg'a isnod aylaram.

411

Eyki avval qomating vasfini shamshod ayladim,
Sarvi jannat bo'lki, emdi seni ozod ayladim.
O'zgalarni davlati vaslingda xush tut, chunki men
Xasta ko'nglumni g'ami hijron bila shod ayladim.
Xoh sen yor o'l manga, xoh o'zgalarning yori bo'l,
Chun men o'z ta'bimni bekaslikka mu'tod ayladim.
Mujda ber, ey shayxkim, tortib nadomat ohini,
Bulhavasliq juzvi avroqini barbod ayladim.
Necha men mahrum o'lub bo'lg'ay anga mahram raqib,
Shukrkim, g'ayrat tariqin oqibat yod ayladim.

Ul vafosiz ishqini tark etmaguncha tinmadim.
Ne yomon soatda bu shum ishni bunyod ayladim.
Ey Navoiy, hech bilmonkim, unog'oymu ko'ngul,
Anga muncha ajnabiy so'zlarki irshod ayladim.
412

Yetti so'zi hajru chektim ohi dardolud ham,
Xasta jonim kuydiyu boshimg'a chiqti dud ham.
Kim vafo ahlin sinuqtursa bilurmen onchakim,
Ko'p ziyon qilmasa bore qilmag'ay ko'p sud ham.
Istagan Majnun mazorin, kelki andin kam emas,
Telba ko'nglumni yoshurg'on jismi g'amfarsud ham.
Anjum ermas g'am tunikim, ishrat abvobin sipehr
Mixdo'z aylab, sarosar qildi qiyrandud ham.
Muddai ko'p kulma idborig'akim, yor ollida,
Sen kebi maqbul edim bir choq meni mardud ham.
Ko'p toriqma, ey ko'ngul, ul sho'x hijroni aro,
Shoyad ushbu ishda-o'q erdi ekin behbud ham.
Ey Navoiy, bo'lmasa yore firoqingdin malul,
Ayrilurda yaxshiroqkim qilmasang padrud ham.
413

Yana firoq o'tig'a tushti toblig' ko'nglum,
Tarahhmeki qiladur xaroblig' ko'nglum.
Sog'insa g'unchang uchun qong'a evrulur har dam,
Bu yuz jarohat ila pechu toblig' ko'nglum.
Firoqu dard qachon tuzsa bazm kulbam aro,
Berur ko'zum mayi la'lu kaboblig' ko'nglum.
Erur sharoraki xurshid sari borg'ay tez,
Yuzung visolig'a jahdu shitoblig' ko'nglum.
Yuzungni ko'rdum esa su bila balig'dek o'lur,
Qarorsiz tanimu iztiroblig' ko'nglum.
Fano yeli qanikim ochsa chehrai maqsud
Ki, tan g'uborida bo'lmish hijoblig' ko'nglum.
Navoiy g'am yediyu o'ldi dog'i topti visol,
Ne topmasun bu sifat xo'rdu xoblig' ko'nglum.
414

Kecha kuydurdi falakni shu'lai tobi tabim,
Kunduz ul oyg'a yeta olg'aymu, yo rab-yo rabim.
Yetkurur jonimg'a ofatlar uzori uzra xol,
Rost andoqkim, qorarib sug'a tushkay kavkabim.
Aytdim boshimni fitroqingga cheq, ey shahsuvor,
Dedi: bosh asrardek ermas tezlikdin markabim.
Tufrog' o'ldum, ishq, agar qilsang imorat yaxshidur,
Xisht qo'ymoqqa fano mayxonasida qolabim.
Dahr bozorida umre ishq tavrini kasb etib,
Aqlu din naqdinki oldurdum bu erdi maksabim.
Mast agar sajdang qilurmen yopma yuz, ey mug'bacha,
Ne uchunkim dayr piri mazhabidur mashrabim.
Ey Navoiy, toza jon toptim hamono og'zimg'a
Durd jomidin tomizdi soqiyi no'shin labim.
415

Hajri mundoqki, uzar bir-biridin payvandim,
Ko'rgay el har itining og'zida bir parkandim.
Tori umrum ajal ilgidin uzulsa g'am emas,
Tori zulfungg'a agar muhkam erur payvandim.
Qomating hojat erur jong'a ravo qil anikim,
Noumid o'lmasun ollingda bu hojatmandim.
Ko'zga desam, nega yoshingni nazardin solding,
Derki, g'ammozdurur garchi erur farzandim.
Soqiyo, o't kebi bodang bila kulbamni yorut
Kim, xumor ichra ul o't hasratidin o'rtandim.
Aylayolmon safari dashti fano o'zluk ila,
Ey Navoiy, negakim asru og'irdur bandim.
Nosihon, oshiqu devonamenu masti xarob,
Sanga ne ot qo'yar el, buki degaysen pandim.

416

No'shi labini har necha so'rdum, o'sanmadim,
Ichmak bila hayot zulolini qonmadim.
Zohid dediki, rahn etibon xirqa dayr aro,
Qilmishsen anda butqa dog'i sajda, tonmadim.
Mug' piri may berib, tiladi jonni mug'bacha,
Har neki dedilar qiluridin tojonmadim.
Sarxayl edim bu kecha xarobot ahlig'a,
Ul saltanatni lek o'zumga inonmadim.
Aql etti man' mug'bachayu dayrdin base,
Ko'p o'gdi huru ravzani, lekin beganmadim.
Shukr, ey ko'ngulkn, bo'lmadim aflok javridin,
Oshufta holu johig'a dog'i quvonmadim.
Azm ettim, ey Navoiy, ul oy sari bu kecha,
Mahvashlar ochti shu'lai ruxsoru yonmadim.

417

Baqo dashti nechuk qat' o'lmasun aylab murur ayyom
Ki, har manzil anga bir kunduru, har dam anga bir gom.
Bo'lur manzilda turmoq muddate gom urmamoq ko'p vaqt,
Bu manzil qat'iyu bu gomdin bo'lmas dame orom.
Ajoyib qat'i bir manzilda gomidurki, o'rnidin,
Kishi tebranmayin ham qat' o'lur, ham solilur nokom.
Bu yanglig' manzilu gomi zaruriy chun erur voqi',
Ham avlo Ka'bai maqsud sari bog'lamoq ehrom.
Suluku sayrkim ko'rmishki gar chillanishin qori
Va yoxud chilla ichra tiftl tengdur anda subhu shom.
Erur bu turfakim mundoq suluku sayr aro solik,
Emas o'z ixtiyori birla ne og'ozu ne anjom.
Bu andin turfaroqkim, yetmayin maqsadqa mingdin bir,
Bu yo'l qat'ida tufrog' o'ldilar no'l topmayin itmom.
Musofirkim bu yo'l o'llig'a tushkan tarfatul-ayni,
Agar o'z holidin g'ofil bo'lur, bo'lg'ay bag'oyat xom.
Ilohiy, yo'l erur behad qotiq, manzil yiroq asru,
Navoiy birla sen bo'lsang, yetar manzilg'a avval gom.

418

Tishlarimdin iki dandonaki charx ayladi kam,
Raxnalar bo'ldi ajal kirgali jon chiqqali ham.
Har bino raxnasini tutsa bo'lur turfa bukim,
Mumkin ermas bu iki raxnani qilmoq muhkam.
Turfaroq buki necha qilsa rioyat to'kulur,
Bu fano raxnasining ikki yonidin har dam.
Demakim, bo'ldi ajal kirmak uchun raxnavu bas,
Angacha yo'l budurur kirgali ming turluk g'am.
Yuz sitamdur manga tish raxnalaridin, go'yo,
Tishni sinkim dedilar, bor emish ul sini sitam.
Yo'qki tish sini sitam bo'ldiyu bas, ko'zda dog'i
Qolmadi nuri ani dog'i degil ayni adam.
Tish iki raxnasidin hasratu g'am dudi chiqib,
Tutti go'yo ko'z iki ko'zgunini zangi zulam.
Tiyralik birla shikastiki tishu ko'z yo'lidin,
Manga yuzlandi, demak bo'lmas ani ko'rmak ham.
Bo'l, Navoiy, safar ohangiga omodavu chust
Kim, bular barcha ajal peshravidur fafham.

419

Menki har dam, do'stlar, bedod etardin zor esam,
Do'stlar ayb etmasunlar dushmanimg'a yor esam.
Jon fido qilsam, qilurlar do'stlar dushmanlig'im
Ne ajab gar do'stluq oyinidin bezor esam.
Do'stlarg'a qilmangiz taklif, ey dushmanlarim,
Za'fdin og'zimg'a su tomizg'udek bemor esam.
Yog'dururlar tosh qotiq so'zlar bila, vah ne ajab,
Sangsor o'lg'on kebi boshtin ayog' afgor esam.
Dushmanim jon olsa xushtur, do'st minnat qo'ysa yo'q.
Ne ajab dushmandin ar jon birla minnatdor esam.

Forig' aylar bu balolardin dame behushluq,
Bas, tong ermas sokini sarmanzili xammor esam.
Davr ayog'idin meni tirguz damodam, soqiyo
Kim, o'larmen davr zulmidin dame hushyor esam.
Dilbarim Layli sifatdur anglangiz, ey ahli ishq,
Bu sababdindur agar hajrida Majnunvor esam.
Eyki, aytursen Navoiy xalqdin ozurdadur.
Yuz tuman ozor ko'rdum, bor ekin men bor esam.
420

Qayu manzilki anda hosil o'lg'oy lahzaye komim,
Bu hasrat o'ltururkim, ne uchun yo'qtur diloromim.
Qachon gul birla sarv andomig'a boqsam chaman ichra,
Buzar ko'nglumni yoding'a kirib sarvi gulandomim.
Taharruk topqali la'ling bila g'unchang takallumda,
Ne jonim ichradur taskinu ne ko'nglumda oromim.
Firoqing zulmidekdur shomi hajrim muddati, ya'ni
Davosiz dardim ul yanglig'dururkim, subhi yo'q shomim.
Ko'ngul oldurmasunlar husn bog'i gullarin ko'rgach,
Sabo lutf aylabon ishq ahliga yetkur bu payg'omim.
Xarobot ichra ishq mastlig'dur holim og'ozi,
Ne bo'lg'ay bilman, ey piri xarobot, anda anjomim.
Riyoyi xonaqahg'a kelmasam, ey shayx, tut ma'zur
Ki, gom urg'on soyi ul yon keyinrak sirilur gomim.
Sizu no'shi visol, ey do'stlarkim, soqiya davron
Firoqu dard zahridin to'la qilmish mening jomim.
Navoiy, men kimu sofiy tarab manlu tamannosi,
Muqayyad chun emas mundoqqa masti durdiyoshomim.
421

May uchun dayrdadur oromim,
Dayrning eski safoli jomim.
Dayr piri qo'lidin bir sog'ar
Gar yetar, umrdin uldur komim.
Yoqa choku yalang'och boshu ayoq,
Bul'ajab hol ila subhu shomim.
O'ynatib mug'bachalar mastu malang,
Kufr pomoli bo'lub islomim.
Jomi rasvoliq ila har dam o'lub,
Olam ahlig'a saloyi omim.
Menmen o'zluk yukidin emdi xalos,
Negakim qolmadi nangu nomim.
Ey Navoiy, kiringiz dayrg'a deb,
Taqvo ahlig'a yetur payg'omim.
422

Ne yanglig' dey qoshinda arzi holim
Ki, qolmas ani ko'rgach der majolim.
Xayolim vasldur gar topmasam ham,
Tutar hushhol doim bu xayolim.
Ko'ngulni ko'p malul etkanda hijron,
Visoling yodidur dafi malolim.
Topib jon soya go'yo qolmas andin,
Xirom etkanda ul ra'no niholim.
Qolibmen g'am yuki ostida ul nav'
Ki, tebranmaklik ermas ehtimolim.
Falak zulmin desang ko'rmay, may ichkil
Ki, bas mazlumkushtur charxi zolim.
O'zin gar o'lturur g'amdin Navoiy,
Dema mufritkim, uldur e'tidolim.
423

O'tub sanamlar aro bir-biriga ko'z soldim,
Sening jamolingga yetkach ko'zum, boqib qoldim.
Ne tig' solmoq erur chun yuzungga ko'z solg'och,
Boshimni dag'i burunroq ayog'ingga soldim.
Ne o'tdurur buki yetmish ekoch erib oqti,
Urarg'a ko'ksuna yerdin ne toshkim oldim.

Sarig' uzoru quruq jismima firoq yeli
Yetib somonni sovurg'on misoli qo'zg'oldim.
Qadam yana talabingda boshimdin itkumdur,
Nedinki po'ya urarda qadam bila toldim.
Ne bo'ldi qofilasolor o'z'lukum yukidin
Xalos qilsaki, bu yo'lda asru tovsholdim.
Navoiyo, dema jismingda muncha zaxm nedur,
Firoq xayli qitolida buyla to'g'roldim.

424

Zihi bihishti jamoling kelib mening chamanim,
Xatu yuzung bu bihisht ichra sabzavu sumanim.
Xating vafosida o'ldum, ne tongki hashr kuni,
Vafo xati bila naqsh o'lsa sarbasar kafanim.
Ne nav' mo'r kebi sudray o'zni ko'yung aro
Ki, mo'r sudragudek bo'ldi za'fdin badanim.
G'aming nechukki ko'ngul kunjini vatan qilmish,
G'amingda go'shai vayronayedurur vatanim.
Gar o'lmasam iting ul zulf tobidin nedurur,
Yer uzra sudraladurg'on bo'yundag'i rasanim.
Qadahg'a sadqa bo'lub boda sham'idin kuysam,
Emas g'aribki, parvonamen, erur bu fanim.
Navoiyo, manga vasli mahol erur baskim,
Muyassar o'lsa yiroqtin nazzora anlaganim.

425

Yo'q dema, gar og'zingni desam nuqtai mavhum
Kim, ancha dog'n bo'lmadi aql ollida mafhum.
Ruxsoring uza xatmu ekin yo qalami sun',
Kun safhasig'a tun raqamin ayladi marqum.
Jonimg'a ko'zung zulmi emas zulm, budur zulm
Kim, men turaturg'och tilagaysen yana mazlum.
Tong yo'q agar ul yuz yoritur tiyra uyumni,
Mehr o'ldi chu mavjud qilur soyani ma'dum.
Hush ahli seni bilmasu men telba bilurmen
Kim, keldi pari shevasi devonag'a ma'lum.
May vajhi ber, ey shayx, manga chun diraming bor
Kim, buxl erur barcha milal ollida mazmum.
La'ling mayi yodidin erur mast Navoiy,
Yo'q davrda andoq yana bir fosiqi mahrum.

426

Qarog' ermaski, qilmishmen ko'zum sayli yo'lin muhkam,
Sirishk ermaski, ul yo'l berkimay qilmish tarashshux nam.
Itining gar ayog'i kuydi o'tgan chog'da qabrimdin,
So'ngaklar tufrog'imdin kuydurub aylang anga marham.
Ko'nguldur ul paridin, ishq mulkining Sulaymoni
Ki, ham bor ohidin yel hukmida, ham dog'idin xotam.
Quyoshning qurbidin oykim hilol o'lg'ay erur andoq
Ki, bir mahvash sanga yetkach, yer o'pmaklikka bo'lg'ay xam.
Parivash tifllardin har zamon ortar jununumkim,
Berurlar hushu aqlim qushlarig'a tosh otardin ram.
Ulustin chiqtimu har dam qocharmen soyadin ham, vah
Ki, nogah ul quyosh sirrin desam ul ham emas mahram.
Shikof ermas qalamdakim firoqim sharhi yozg'ondin,
Yoqa chok aylabon chirmab qora bo'lmish anga motam.
Bu ersa mayki kuydurdi vujudum kishvarin atri,
Yaqin bil, soqiyokim, jom sirrin bilmay o'tmish Jam.
May ich dahr ichrakim ish sirridin anglay desang ramze,
Erur har zarraning mohiyati xurshiddin mubham.
Sahar kun ashhabig'a chun keraktur poymol o'lmoq,
Falak maydonig'a har tun qamardek surdi tut adham.
Navoiy dardi holidin dam ochmas bo'lsa, ayb etmang,
Ne dam ochsun birovkim, topmadi olamda bir hamdam.

427

Sarvi ozodimni bog' ichra xiromon istaram,
Sabzasin sarsabzu gulbargini xandon istaram.

Dard jononimda, balkim yuz alam jonimdadur,
Yo'qki, jononimg'a, bal jonimg'a darmon istaram.
Tiyradur vayronim onsiz, vah, yana bir qatla ham
Ul quyoshni baytul-ehzonimda mehmon istaram.
Naf' etar bo'lsa xino yanglig' kafi poyingg'a qon,
Chok etib ko'ksun ani bag'rimda pinhon istaram.
Ey Xizr, hayvon suyi tut dam-badamkim yor uchun,
Sadqa qilmoqliq uchun har lahza bir jon istaram.
Mujdaye bergil mizoji sihatidin, ey tabib
Kim, bu payg'oming uchun jonimni qurbon istaram.
O'q kebi qaddin ko'rub aftoda chun ko'r o'lmading,
Ey Navoiy, ko'zlarinda no'gi paykon istaram.
428

Chu berdim jonni, qilma zulm rasmu qatl oyin ham,
Qatiling bo'ldum, urma novaki g'am, xanjari kin ham.
Labing shavqida bir devonai bandiy naboti Misr,
Soching savdosida bir po'stpo'she nofai Chin ham.
Yuzung vasfin deb o'tkan tun duri ashkim to'kar erdim,
Tutub tog' keynin oy kirdi, qaro tufroqqa Parvin ham.
Labing hushum olib qon yosh yuzumga to'ksa, ayb ermas,
Mukayyif la'l maydin mast o'lur el chehra rangin ham.
Chu sen sarxush chiqib ko'nglakcha raxshingg'a berib javlon,
Bo'lub shaydo ko'ngul behol aqli maslahatbin ham.
Ko'ngul so'zin qiliching qildi kam, ne ayb oh ursam,
Su urg'och o'tqa ortar dud topsa shu'la taskin ham
Jamolnngg'a nihoyat yo'qlug'i ishqim kebidurkim,
Emas mumkin demak miqdorin etmak, balki taxmin ham.
Necha nasrinbaru gulrux esang qilg'il vafo mayli
Ki, gul ham bevafolig' ko'rdi bu gulshanda, nasrin ham.
Navoiy mast butqa sajda qilsa ne ajab, ey shayx
Ki, chun dayr ichra kirdi aql uchi boshidin, din ham.
429

Yana ishq aro zordurmen, hazin ham,
Borib ishq torojig'a aqlu din ham.
Badan darddin ranjavu xasta dog'i,
Ko'ngul hajrdin zoru anduhgin ham.
Yuzungdin chamanda su borib o'zidin,
Qizarmish uyatdin guli otashin ham.
G'aming toshidin yo'qki, zaxm o'ldi boshim,
Yo'lung tufrog'idin yopilmish jabin ham.
Ko'zung Chin g'azoliyu ostida xoli,
Aning nofasidin topib mushki Chin ham.
Bo'lub sojid ul butqa shirk ahli yo'q-yo'q,
Demon shirk ahliki ahli yaqin ham.
Navoiy jahondin ne naf' olsa bo'lg'oy
Ki, zindone erur marg aylab kamin ham.
430

Toqibon jon rishtasin ruq'angni tumor ayladim,
Zaxmliq ko'ksunga andnn dafi ozor ayladim.
Ko'nglakim yopnshti qonlig' tang'a andoqkim teri,
Baski toshlar zaxmidin jismimni afgor ayladim.
Orazing hajrida qonlig' ko'nglum o'ldi loladek,
Dog'idin savdoi ishqingni namudor ayladim.
Joning olg'um deb eding, muhlikdurur dardi firoq,
Qolmasun ko'nglung sening avval xabardor ayladim.
Xirqavu daftarni keltur, mayg'a rahn et, ey rafiq,
Xonaqahdin men chu azmi ko'yi xammor ayladim.
Dazlati faqr fano vobastai tavfiq emish,
Bo'lmadi har necha jiddu jahd izhor ayladim.
Ey Nazoiy, faqr yo'linda uro oldim qadam,
To solib o'zluk yukin, o'zni sabukbor ayladim.
431

Sodavash yorim bag'oyat purfan ermish angladim,
Oshkoro do'st, pinhon dushman ermish angladim.

Men muqayyad hajr zindonidayu ahbob ila
Har kun ul gulruxqa azmi gulshan ermish angladim.
Menki bu hijron tunida o'ldumu bo'lmas sahar,
Sham'i mehr ohim o'tidin ravshan ermish angladim.
Dam-badam ohim o'tikim chiqti ko'nglum zaxmidin,
Uqidin bu kulba ravzan-ravzan ermish angladim.
La'lidin el jon tilab, men jon berib mardudmen,
Xotirig'a qaysi ish mustahsan ermish angladim.
Bu chamanda ko'nglakin gul chok aylardin ishi,
Bulbul ahvolig'a har kun shevan ermish angladim.
Ey Navoiy, buki ko'nglumni birav sayd aylamish,
G'am yema, ul chobuki saydafkan ermish angladim.
432

Yor ma'lum aylamish oshiqlig'u shaydolog'im,
Vahki, zohir bo'ldi rasvoliq uza rasvolig'im.
Ul paridin ayru bas devonalig'din devmen,
Za'fu qovmog'lig' emas ko'yida nopaydolog'im.
Tufrog' o'ldum, ul quyosh hajrindavu sud etmadi,
Charxi soyirdek ani istan jahonpaymolig'im.
Garchi tushti sham'dek boshimg'a o't, bo'ynumg'a tig',
Bo'lmasi kam shomi hijroningda pobarjolog'im.
Husn aro chun uyla fard o'ldungki, yo'q hamto sanga,
Ishqing ichra xush kelur dahr ahlidin yaktolog'im.
Soqiyo, may berki bu dayri kuhan avzoida
Bo'ldi o'z nodonlig'imni anglamoq donolog'im.
Ey Navoiy, ko'p nihon tutqum va lekin oqibat,
Yor ma'lum aylamish oshiqliq shaydolog'im.
433

Nega qon yoshim oqizdi dilsitonim bilmadim,
Ne gunoh aylab edimkim, to'kti qonim bilmadim.
Ozdi ko'nglum sayr etib chiqquncha ul oy ko'yini,
Qayda qoldi ul zaifi notavonim bilmadim.
Demadingmu, dema, rashkimniki boqting g'ayrima,
Bilmadim, ey kofiri nomehribonim, bilmadim.
So'rg'ali kelganda za'fimdin o'zumdin bormisham,
Chun so'rub qo'pti, ne yanglig' chiqti jonim bilmadim.
Ul pari to jilva qildi bordi ko'nglum, vah, qayon
Bo'ldi ul ovvorai bexonumonim bilmadim.
Do'stdin bildim nishon, to topmadim o'zdin nishon
Lek o'zdin toki bor erdi nishonim bilmadim.
Ey Navoiy, yor ko'ngli mehrmu qildi ayon
Yo asar qildi anga o'tluq fig'onim, bilmadim.
434

Qon yutub umre jahon ahlida bir yor istadim,
Lekin ul kamrak topildi, garchi bisyor istadim.
Kimgakim jonim fido aylab, sog'indim, yor erur,
Ermas erdi yorlig'da chun vafodor istadim.
Bilmadim olam elida yo'qturur mutlaq vafo,
Vahki, umri ulcha yo'qtur sog'inib bor istadim.
Ulki topilmas bashar jinsida, vah, g'aflat ko'rung
Kim, pari xaylida men devonai zor istadim.
Sirri ishqimni, ko'ngul, ko'z birla fosh etmak ne tong
Qalbi tardomanni chun men sohib asror istadim.
Shayx birla xonaqahdin chun yorug'luq topmadim,
Dayr piri xizmatig'a ko'yi xammor istadim.
Ey Navony, chun rafiqa topmadim, bu g'ussadin,
O'zni bekaslik balosig'a giriftor istadim.
435

Lola ro'yum bordiyu ishqin nihoniy asradim,
Ko'zda qon ko'nglum aro dog'in nishoniy asradim.
Ayladi bir oh dudi birla elga oshkor,
Ishq o'tin nechaki ko'nglumda nihoniy asradim.
Har zamon ko'nglum halok o'lsa ne g'am, chun jon aro,
Lablari shavqidin obi zindagoniy asradim.

Zoyil ermas ishq bir soat ko'nguldin, voykim,
Ani jonimg'a baloyi jovidoniy asradim.
Bo'lsa mehmonim iti, ko'nglumni qilsa tu'ma ham
Ayb emas nevchunki, mundoq kunga ani asradim.
Naqdi jonimni berib may kelturung, ey do'stlar
Kim, ani ichmak uchun bir do'stgoni asradim.
Xonumonim gar qora bo'ldi, Navoiy, ne ajab,
Men chu bir tun ul ko'zi, qoshi qorani asradim.
436

Chun o'larmen bir nafas ul dilraboni ko'rmasam,
Ne hayot imkoni bo'lg'ay bir kun ani ko'rmasam.
Ko'nglum ichra topilur g'am novakidin yuz nishon.
O'qidin har kun tanimda yuz nishoni ko'rmasam.
Ko'ngul itti, ko'zni dog'i istaram ashk etsa ko'r
Kim, tilarman hargiz ul yuzi qoroni ko'rmasam.
Sog'inurmen kufri zulfi mojarosidin base,
Gar dame ul sho'xi kofir mojaroni ko'rmasam.
Kim vafo gul chehralardin ko'rdikim, men ko'rgamen,
Bo'lmas ushbu ayb ila ul dilraboni ko'rmasam.
Har biri yuz minnat aylarlar, erur bu ham jafu,
Olam ahlidin ne kunkim, yuz jafoni ko'rmasam.
Ey Navoiy, ne balodurkim, o'larmen qayg'udin,
Gar dame ollimda ul sho'x baloni ko'rmasam.
437

La'licha emas og'zi qilur vaqt takallum,
Go'yoki qiliptur bu xijolatdin o'zin gum.
Hayvon suyining g'ulg'uliyu rashhasi yanglig',
La'lingg'a gahi qah-qahadur, goh tabassum.
Ishq ichra nechukkim menga yo'q sabru tahammul,
Husn ahlida yo'q sen kebi bemehru tarahhum.
Qaytarma, inon zulm etib, ey sho'xki, qo'ymish
Yo'lung aro tufrog' uza yuz ahli tazallum.
Maydonda birovni, dedi, o'lturgum urub tig',
Yetkuncha mening boshima o'lturdi tavahhum.
Chun boda yiqor davrda ne sofu ne durdiy,
Chun davr o'tar xoh alamu xoh tana'um.
Bulbullar olur nolani ta'lim, agar etsa
Bog' ichra Navoiy o'z-o'zi birla tarannum.
Nun Harfining Nozaninlarining Nozi "Navodir" din
438

Ey ko'ngul, aylama dahr eski rabotin maskan
Kim, rabot o'lmadi hargiz safar ahlig'a vatan.
Navsafarsen senu maqsad yiroqu markab - lang,
Yo'l maxuf, aylama zinhora yerda maskan.
Yo'l bilur qofiladin tushmagil ayrukim, bor
Bu biyobon aro ham g'ul ko'pu ham rahzan.
Yo'l erur jodai shar' dog'i to'shau su,
Sanga oyini ubudiyat, anga farzu sunan.
Yo'l bilur qofila ul nav'ki dilbar vaslin,
Tilabon qildi bori o'ziga yo'l qat'ini fan.
Ey xush, ul rohravi garmki, bu yo'l qat'in,
Barqi hotifdek etar dahrni aylab ravshan.
Ishq vodiysi ajab vodiy erurkim, har mo'r
Anda sherafkanu har pashsha erur pilafkan.
Soqiyo, o'zluq ila mushkil erur qat'i aning,
Dermen o'zdin borayin jomima quy durdiydan.
Uyla o'tkim, kishi ichkach boshidin chiqqay dud,
Kuygay andin xiradu donishu bal jon bila tan.
G'ayr naqshidin etib lavhi zamirin sofiy,
Yor qolg'ay dog'i ul balki biri sirru alan.
Ey Navoiy, tilasang faqr yo'lining qat'i,
Urma ul sari qadam foniyi mahz o'lmas ekan.
439

Onchakim Shirinu Laylidin sening husnung fuzun,

40 Kitoblar Olami | Sever.UZ | Uzsmart.UZ

Menda ham Farhodu Majnundin fuzun ishqu junun.
G'am emas chun xoki rohidin toparmen jon isi,
Garchi muhlik g'am yuki qaddimni aylabtur nigun.
Zulfung ollida fusungar ko'zlaring har go'shadin,
Go'yi ul mushkin yilon qaydig'a aylarlar fusun.
Yog'durub novak buzug' ko'nglum imorat aylading,
Go'yiyo pilpo'sh etib qo'ydung anga har yon sutun.
Lablaring hajrinda giryon ko'zlarimning qonlari,
Qatraye gar tomsa bir daryoni aylar la'lgun.
Husn ayyomida xush tut zarralarni, ey quyosh
Kim, bu kunlarni bag'oyat qisqa aylar charxi dun.
Boshim uzra furqating toshini ko'rsang bilgasen,
Nuqta zohir aylamish go'yo Navoiy uzra nun.
440

Benavomen ayru xayli hamdamu hamrozdin,
Za'flig' ul tor yanglig'kim, uzulgay sozdin.
Qoldimu noz uyqusinda tunu kun kofir ko'zung,
Yo ochilmas notavonlar sari ayni nozdin.
So'z demay jon baxsh la'lingkim o'lukni tirguzur,
Ko'rsa Ruhullah ani dam urmag'ay e'jozdin.
Hech jonib ko'yidin ko'nglum qila olmas havo,
O'yla qush yanglig'ki qolmish bo'lg'ay ul parvozdin.
Novak andoz o'lg'ali kofir ko'zung, ey qoshi yo,
Kimsaga jon qolmag'ay fahm ayladim andozdin.
To sirishkim qildi sirrim fosh ko'zdin solmisham,
Ehtiroz, ey do'stlar, vojibdurur g'ammozdin.
Charx o'rtangay quyosh o'tig'a ko'rganni desam,
Ul quyosh bedodiyu charxi jafoparvozdin.
Qo'rqtub elni tamug', lekin meni qismi azal,
Elga vahm anjomdin, ammo manga og'ozdin.
Dahr aro ne ko'pka chun topqung baqoni ozg'a,
Ey Navoiy, ozu ko'p so'z dema ko'pu ozdin.
441

Ulcha ko'nglum ko'rди, ojizmen ani izhordin,
Ul quyosh raftoridin yo charxi kajraftordin.
Sarsari hijron esar, vahkim, soching savdosida,
Notavon ko'nglum osilg'ondek durur bir tordin.
To'kti zaxmimdin bag'ir qonini hijron nolishi,
Uylakim siqmoq bila el su oqizg'ay nordin.
Rost ul yanglig'ki so'rgan yerdin urg'ay sabza bosh,
Chiqti paykoning uchi har yon tani afgordin.
Menda biymi hajr, derlar naylali chorang degil,
Xalq so'rg'ondek vasiyat naql etar bemordin.
Kofiri maste yo'lum urmishki, dayr o'lmish yerim,
Dayr, aro ham balki chiqmon kulbai hammordin.
Chun men o'ldum kofiri ishq, ey musulmonlar, dengiz
Kim, ne choram bo'lg'ay emdi but bila zunnordin?
Shayx imonin mening kufrum bila teng tutmasun
Kim, yaqindur kufrdin ham kechkamen bu ordin.
Ey Navoiy, bilki bo'lmas chehrai maqsudni
Pardadin ko'rmak, xususan pardai pindordin.
442

Garchi to'kti qon ko'zum sensiz hamon ko'nglum hamon,
Ne ko'nguldin bir zamon chiqting, ne ko'zdin bir zamon.
Chun tanimni hajr o'ti kuydurdi, oh ursam ne tong,
Dud qilmai naylagay ahgar uza tushkan somon.
Hajr o'tining dudi ko'z ochmoqqa qo'yimas, ohkim,
Ko'z yumub ochquncha hijron zulmidin topmon omon.
Dahr aro yaxshi-yomon ichra base qildim nazar,
Dilbarimdin yaxshi yo'q, andoqki yo'q mendin yomon.
Vahshatim dasht uzra zohirdur junundin onchakim,
Vahshkim Majnung'a rom erdi, erur mendin ramon.
Soqiyo, hijrondin o'ldum, aylagil bexud meni.
Quy to'lakim, boda yoxud zahr ekanni tolg'amon.
EY Navoiy, bir zamon gar vasl topsang aysh qil

Kim, zamong'a mumkin ermas hech kim bo'lmoq zimon.

443

La'li shavqindaki bog'landi ko'zum ustida qon,
Angadur suqbai pinhon, mungadur dog'i nihon.
Za'fim andoqki buzuq ichra hanuz o'lmay mo'r,
Uyiga sudrabu yo'q menda qutilmoq imkon.
Ne ajab ko'nglum uyin buzsa sirishkim yugurub,
G'unchaning gunbazini yoshlar etarlar vayron.
G'ussadin changdek ar nola qilurmen ne ajab,
Egri qadim aro har go'sha erur bir paykon.
Yo'q ajab, yetmasa faryodimakim, ko'yi aro,
Yuz fig'on ichra netib anga yetishkay bu fig'on.
Otashin gul bila bulbul day o'lub ketsa netong,
Buyla ko'p o't bila kul yod bilur bu bo'ston.
Gar Navoiy dedi hajr o'tida ishqing gilasin,
Aylama aybki, der, muxriq isitqon hazayon.

444

Qomatingdek bog'i husn ichra yo'q sarvi ravon,
Orazingdek xud qoni sarf uzra arg'uvon.
Siymi soid ko'rguzub ko'nglum oldi ul quyosh,
Kuchluk aning panjasiyu men bag'oyat notavon.
G'am yukidin men kebi qaddi xam bo'lmoq ne tong,
Har qorikim dilbari bo'lg'ay aning navjavon.
To qaroqchi ko'zlaring din yo'lini urdilar,
Zuhdu taqvo mulkidin kelmadi bir korvon.
Naqdi jon istab meni qiynasa kofir ko'zung,
Netkamen bermaykim ul turk mastedur avon.
Dahr elidin zinhorkim vafo qilmon tama'
Kim, tama'din kimsaga yuzlanur doim havon.
Ey Navoiy, go'yiyo kelgusidur yorkim,
O'trusig'a ko'z yoshing turmayin bo'ldi ravon.

445

Ko'yi tufrog'ig'a dafn aylang tanim qilmay kafan,
Tokim ul tufrog' birla topsun omizish bu tan.
Choklik ko'nglum aro xatting xayoli ne ajab,
Mo'r xayli yer shikofida qilur ko'prak vatan.
Yuzu zulfi hajridin gul o'tduru sunbul tutun,
Aytqil, ey bog'bon, ne nav' gasht aylay chaman?
Kofiri ishq o'ldi deb shar' aylasa qatlimg'a hukm,
Dayr dargohida zunnorimni-o'q aylang rasan.
Ishq jurmig'a agar do'zax nasibimdur ne tong,
Hajr o'tig'a kuymak o'lmish chun manga olamda fan.
Xonaqahda taqvi ibriqig'a may soldim nihon,
Ayladim baytul-nashot, uykim edi baytul-hazan.
Ey Navoiy, may xumig'a sol meni mayxonada,
To farog'at birla ul xplvatda tortay durddan.

446

Qurug' jismim o'tundekdur balo dashtida qaqshalg'an,
Anga o'tkanda hijron korvoni ahli o't solg'an.
Emas g'am shomi bu yanglig' qorong'u, bilki subhi g'am
Kulumdur, balki hijron tundbodi birla qo'zg'alg'an.
Ko'ngul birla qaroru sabru hushu aqlim olmishsen,
Chu yetting, jonni taslim aylayinkim budurur qolg'an.
Balo daryosi ermastur jahonni buzg'udek mavji,
Erur ashkim suyi ohim yeli eskanda chayqalg'an.
Firoqng ranjidan bo'lg'ach xalos o'lsam ajab ermas,
Og'ir uyqug'a borg'ondek qatiq emgakda tavsholg'an.
Ayirma bir-biridin jon bila ko'nglumni rahm aylab,
Berurmen jonni ham olg'il, chu sendursen ko'ngul olg'an.
Fano dayrida gar din naqdi barbod o'ldi, topqum yo'q
Ki, jam' o'lmaydurur hargiz xarobot ichra soyg'olg'an.
Qil o'z'luk dashtini tay istasang maqsadda osoyish,
Ne tong tinsa haram ichra biyobon qat'ida tol'g'an.
Karomotin dedi shayxu Navoiy tarki ishq etti,

Aning dog'i so'zi ko'p chin emas, gar men dedim yolg'an.

447

Qilmag'ay gardun quyoshqa mujtami' har kavkabin,
Ko'rsa ul oy orazi davrida tavqi g'abg'abin.
Labg'a maydin rangu mayga la'ldin jonbaxshliq,
Bermasa gulrang maydin ne uchun olmas labin.
Uyla maydon ichra kirmish tund ul chobuksuvor
Kim, degaysen charx uza sekretkusidur ashhabin.
Ishqkim yozdi hurufi dard ko'ksun lavhida,
Oshkor etti balo atfoli lavhi maktabin.
Kechalar ul but labolab may ichar g'avg'o bila
Gar eshitmas ne ajab dard ahli yo rab-yo rabin.
Ne tafovut shurb qilsa durd yoxud sofni,
Durdkashkim ishq aro sofi qilibtur mashrabin.
Boribon jonon vafosinda Navoiy bo'ldi gard,
Ruh ayrilg'on zamon tufroq qildi qolabin.

448

Donai xoling terarga qo'yima ko'nglum bulbulin -
Kim tilarkim o'psa bu tazvir ila husnung gulin.
G'ofil ul sayyodkim, ko'nglum qushin sayd aylamish,
Orazu xol uzra yoymish halqa-halqa kokulin.
Demasa sunbul qararib, gul qizarsun ne uchun,
Tarqatur jannat guli uzra muanbar sunbulin.
Necha kuysam yorur ul yuz, go'yiyokim qildi ishq
Sham'i mir'oti uchun parvona jismining kulin.
Yo'q ajab men qon yutub el ichsa sog'arkim, alar
Mul tilarlar la'lidek bazm ichra men la'ling mulin.
Demakim, dayr ichra ne oshub edi sharhin degil,
Rindlar g'avg'osin aytay yo surohiy g'ulg'ulin.
Umr o'tub, bir dam Navoiy topsa vaslingni ne tong,
Yilda bir oy vasl ila gul xushdil aylar bulbulin.

449

Gul emaskim qon etib aflok baxtim axtarin,
Qildi tig'i zulm ila yuz pora aning paykarin.
Bulbul ermas, chiqti ko'ksun chokidin ko'nglum qushi
Hajr o'qi paykonlari birla yasab bolu parin.
Sabzadin el ravshan aylab ko'zu lekin men ko'rub,
Ko'zda hijron xayli zahrolud qilg'on nishtarin.
Ul sochib sariq, qizil gul yafrog'in bo'ston aro,
Oh ila men yorutub hijron sharoru axgarin.
Ne bahor o'lg'ayki, el gulgun qadahdin mastu men
Bir to'la nargis kebi ko'rmay nishotin sog'arin.
Husnung avroqig'a, ey gulshan, quvonma asrukim,
To xabar topqung sovurmish tong yeli gul daftarin.
Ey Navoiy, maydin osoyish erur bu vajah ila
Kim, baho bermak kerak sen aqlu donish gavharin.

450

Ko'zumga hajrda birdek qorong'udur tunu kun,
Manga firoq tuni xoh qisqa, xoh uzun.
Netib ko'ngulda xayolingni yoshurayki, emas
Bu uyni har sorikim aylasam nazora butun.
Unungni bir eshitibmen valek yillardur
Ki, yo'q dameki qulog'img'a kelmagay ul un.
Tamom yuz ochibon furqatimni vasl etting,
Kecha tong otqucha ravshan bo'lur oy o'lsa to'lun.
Yaralarimda momug'lar emaski, hajr ilgi,
Bu vaslalar bila tan xirqasig'a tikti yurun.
Bu arsada qayu mansuba daf'ini qilayin,
Solur sipehri muloyib chu har dam o'zga o'yun.
Navoiy o'ldi firoqingda ul sifat rasvo
Ki, qayda tursa ulus jam' o'lur nazora uchun.

451

La'li oq uy ug'lari qonlig' mujam bo'lmish yaqin.

Anda mardumluq qilib kir, ey mahi xirgahnishin.
Xirmaning husnunda zulfung sunbuli yonida xol,
Mehr tobidin qororg'on lo'liyedur xo'shachin.
Chun nig'in ichra hamisha xat yozilmoq rasm erur,
Sabzada g'unchang kebi xat ichra kim ko'rmish nig'in.
La'lig'a ruhum uchar, lekin o'larmen rashk'din
Kim, aning sari sanga ruhul-amin ermas amin.
Zulfining har chinida yuz fitnadur din ahlig'a,
Arg'adol ichra qaroqchi aylagan yanglig' kamin.
Faqr aro andoq daqoyiqdurki, ishq anglar ani
Kim, aning darkida a'mo keldi aqli xurdabin.
Ey Navoiy, baytul-ahzon keldi, har baytimki bor,
Nazm etarda ham o'zum mahzunu ham nolam hazin.
452

O'yuy olsam eshiking tufrog'ini yostanibon,
Saltanat taxtig'a chiqmoq tilamon uyg'onibon.
It kebi har necha qavsang urubon toshu kesak,
Yona kelgum eshiking tufrog'ini yostanibon,
Vaslinga xo'y berib qovma eshikdin menikim,
Ko'ngul uzma'lik ishi sa'bdurur o'rganibon.
Noma'i hajrim anga yetmadikim, eltur qush
Yiqilur yerga havodin qanoti churkanibon.
Vasl ila uyla sabukborki, hajring yukini,
Tortmishmen meni dilxasta base emganibon.
Har ne haq amridurur shukr ila qilkim, qilmoq
Bandadin yaxshi emas xo'ja ishi ko'ngranibon.
Tong qushi tortar esa kecha tong otqucha navo,
Ey Navoiy, qilur ul ishni sanga o'tkanibon.
453

Xatingkim mehr uza chekti savodin,
Hamono mushk'din qilmish midodin.
Sochingda chun girihdin o'zga yo'qtur,
Ne nav' andin tilay ko'nglum kushodin.
Ajaldin yo'q malolim mundin o'zga
Ki, qobil qo'ymag'ay qilmoqqa yodin.
Bo'lur ko'nglum uyidin xayr barbod,
Qachonkim fikr qilsam xayrbodin.
Murodi gar emas dilbar murodi,
Ilohiy bermagil oshiq murodin.
Salohin gar ko'rar zuhd ichra zohid,
Riyovu ujb'dinko'rmas fasodin.
Navoiy topmasa yuz qatla o'lgay.
Ising bir qatla har soat sabodin.
454

Qildi ayshim subhini ul sho'x la'bi tiyra tun,
Tifl o'ynab o't o'churgondin so'ng o'lg'ondek tutun.
Boshin aylandurg'ay elning qilsalar nazzorasi,
Qo'psa men sargashtaning tufrog'idin nogah quyun.
Zulf aro soldi girih uzra girih o'lmay netay
Kim, hayotin torig'a tushti tugun uzra tugun.
Hajr jismimda so'ngaklarni ushotib kuydurur,
Ya'ni o't botroq yonar, ko'prak ushotilsa o'tun.
Naxli qadding kiydi sarig' hulla andin so'ng yashil,
Norbundekkim xazon qilg'ay ko'karmastin burun.
Soqiyo, tongla xumor o'lturmog'i imkoni bor,
Ruh topmoq rohdin bore g'animatdur bukun.
Dema ko'nglung mazra'ida ishq tuxmin ek nihon,
Emdikim xirmang'a o't tushti qolurmu yoshurun.
Har yurunda bir diram tikmish muraqqa' ahli zuhd,
Har tugun uzra mening xirqamda tushmish bir yurun.
Ey Navoiy, zulfining ta'rnfig'a tushtung magar
Kim, so'zungnung tori ham bo'ldi parishon, ham uzun.
455

Tamug' o'tig'a unab, hajring o'tig'a unaman,

Boshim borurg'a chidarmen, firoqinga chidaman.
Balo boshimg'a base keldi, qo'ymadim ishqing,
Kes emdi ani, yo'q ersa bular bilan kesaman.
Ayog'nnga buki qilmon nisor jon naqdin,
Haqoratidin uyolurmen, ey begim, ayaman.
Bu vahmdinki, bo'lur zaxm bas latofatdin,
Xayol birla dog'i lablaringg'a tish qadaman.
Ko'rub zaif meni tuhmat etma javrunggakim,
Yodotti hajr meni yo'qsa javrdin yodaman.
Tugandim uyla firoqingdakim chekarga firoq,
Demonki vasl nishotin ko'rarga ham yaraman.
Labing javobidakim, va'da qildi mongsizmen,
Yo'q ersa umri abad mujdasida oldaraman.
Meni kishi demasa el malul nevcun o'lay,
Kishi hisobida men ham o'zumni chun sanaman.
Navoiyo, sanga ko'rmon ravo aning vaslin
Kim, asru yaxshidur ul dilrabo, san asru yoman.
456

Ne tong bo'lsam siyahro'z ul quyoshdin ayru, ey gardun
Ki, hajrim shomi qish aqshomlaridek bo'ldi ro'zafzun.
Sirishkim qonidin har sabzakim butmish, qizil butmish,
Ulus boshig'a par sanchar masallikim bo'lur gulgun.
Gadolar zarq uchun bir telba mahbus aylagan yanglig'.
Meni olib yururlar Vomiqu Farhod ila Majnun.
Qizil to'n birla yotmish mastu bir misra' masallikdur
Ki, yozmishlar durur shingarf ila ul qomati mavzun.
Yilon afsun qilurdin band o'lur zulfung, ne voqi'dur
Ki, qilmish yuz ko'ngulni band zohir aylamay afsun.
Yangi oyni qoshing go'yo qulum debtur hilol otliq,
Qadi ta'zim uchun hamdur, bo'lub bu nuktadin mamnun.
Qizil kog'az aro ruq'amki sorig' rishta chirmabmen,
Ne ochmoqdur sirishku za'f sharxi anglag'il mazmun.
Riyoiy shayxdurkim shaytanatdin tavqi la'natdek,
Solur o'z bo'ynig'a tasbihni har lahza ul mal'un.
Zakoti husn uchun, ey mug'bacha, lutf ayla bir sog'ar
Ki, dunyo birla dinim yo'qlug'idin bo'lmisham mahzun.
Fano sholi chubo'lg'on rishtasin tutqil g'animatkim,
Erur o't rishtai zar birla butkan atlasu o'ksun.
Navoiy xirqasin ta'n etma, ey rindi xarobotiy
Ki, maxmur o'lsa, uldur vajh mayg'a qilg'oli marhun.
457

Gar o'lsam zarra-zarra ul quyosh tig'i jafosidin,
Tajovuz qilmag'aymen zarraye aning vafosidin.
Xadanging toki qonlig' ko'z qorasi ichra yer tutti,
Erur miliki chiqmish lolaning dog'i arosidin.
Yorur xoling xayolidin oqarg'an ko'zlarim go'yo,
Qo'yubtur kilki sun' ul nuqtani ko'zlar qorasidin.
Teshilgay teshadek Farhodning bag'ri, anga yetsa,
Unikim chirmanur tog' ichra afg'onim sadosidin.
Baloyedur qora zulfung yoyilg'on dahr aro andoq
Ki, yer ostida el ozod emas aning balosidin.
Qazo oncha quyosh keltursakim, to'lsa falak javfi,
Emas yuzdin biri Yusuf uzorimning bahosidin.
Taning'a tiyriboroningni shikoyat aylamon yuz deb,
Nasibim muncha-o'q erkandur aning qoshi yosidin.
Agar tig' ursa ul qotil, bo'yunsunmay netay oxir,
Ne yanglig' kimsa bo'ynin to'lg'ag'ay haqning qazosidin.
Safolim ichra bo'lsa durd, olamni bag'ishlarmen,
Salotin o'rganing shavkat fano dayri gadosidin.
Navony benavoliq birla jon bersa ajab ermas
Kim, ul oromijon ogoh emas bu benavosidin.
Gar ul ogoh emas bo'lsa kerak ogoh shohekim,
Quyosh keldi bir oltun xisht dargohi asosidin.
458

Vahki, vahshu tayr uyumaslar g'amim bedodidin,

Kecha it afg'onidin bnl, subh qush faryodidin.
Chiqsa to'bidin quyosh ko'rguzmagay bu lutfkim,
Angladim yuz jilva qilg'an qomating shamshodidin.
Garchi har damkim sog'insam. shavqidin jonim chiqar,
Istamon jonimni g'ofil bir dam aning yodidin.
G'am sahobidin yog'ar Majnung'a mehnat yomg'uri,
Dudi ohi chiqti go'yo xotiri noshodidin.
Deb eding, hajrimdin o'lsang tirguzay bir tig' ila,
Orzu o'lturdi, vah, o'tkarmagil mioididin.
Rostliq ozodalar oyinidur fahm aylagil,
Bu chamanning sarvi birla savsani ozodidin.
Shayx agar masjidqa, men mayxonag'a borsam ne tong,
Ey Navoiy, har kishiga chora yo'q mu'todidin.
459

O'tda qil yanglig' tanimni hajr o'tining tobidin,
Bilmasang fahm et gul uzra sunbulung qullobidin.
Qalb erur ko'nglumga bog'latur soching zunnorini,
Turfa bukim bir nafas qochmas qoshing mehrobodin.
Xasta ko'nglum gar labing unnobini istar ne tong,
Nega ayrilg'an jihatsiz xasta o'z unnobidin.
Orazingning mushafi tafsiri bas dushvor edi,
Ravshan o'ldi xolu xatting nuqtavu e'robodin.
Sokin o'ldum dayr aro, to boda ichkan mug'bacha
Jonima o't soldi otashnok la'li nobidin.
Shomi hijronim visol ahlig'a behad qisqadur,
Ani so'rdiklar Navoiy didai bexobidin.
460

Ko'ngullardin ko'rub zulfung aro o'tluq asar har yon,
Tunu anjum dema bilgil tutun ichra sharar har yon.
G'araz uldurki, ishqingdin g'alatqa solg'amen elni,
Bukim istab sumanbarlarni solurmen nazar har yon.
Pari ruxsoralar toshi meni devona davrinda,
Sochilg'ondek durur naxli malomatdin samar har yon.
Dema ko'yidin el ketsunki band etmish chibin yanglig'.
Ulusni so'zda la'ling no'shidin oqqon shakar har yon.
Ulus qonini tufroqqa to'karni so'rma, ko'z solkim,
Ular qon birla tufrog' ichra bir xunin jigar har yon.
Buzuq qabrimni ko'rgan o'qchi do'konig'a o'xshatqay,
Firoqing o'qidin anda ko'rub paykonu par har yon.
Ul oy husnig'a ishqingni yoshurg'il dema, ey nosix
Ki, tutmish olam ahli ichra shuhrat bu xabar har yon.
Mayu ma'shuq uchun po'yamg'a kulmang, ey saloh ahli,
Yugurmay netkamen, cheksa qazo birla qadar har yon.
Seni istarda mumkin yo'q, Navoiy, multafit bo'lmoq.
Nechakim jilva qilsa noz ila bir siymbar har yon.
461

Vah, ne xushtur shahsuvorim kelsa maydon soridin.
Kirpikim birla oritsam gardni ruxsoridin.
Uylakim yetmish falak toqig'a qo'ysam toq uza,
Dudi ohimdek qora pami olib dastoridin.
Yoshibon zarrin kamar nozuk belin qilsam xalos,
Tortibon gulgun qabo sarvi sahi raftoridin.
Har ayog'idin o'tuk tortib, aritsam yuz bila,
Ter gulobin ul xino yoqqan kafi gulnoridin.
Necha sog'ar birla sarxush bo'lsa, lekin jur'aye,
Lutf etib ham hush zoyil aylasa bu zoridin.
Mast o'lub el yotsayu men yuz ayog'ig'a qo'yub,
O'zni qutqarsam zamone Xizr umri oridin.
Dahri foniy, ey Navoiy, tushturur yoxud xayol,
Davlati boqiy umiding bo'lsa kechgil boridin.
462

Mohiyon havzida yoru hajrida men qayg'udin,
Muztaribdurmen yiroq tushkan kebi baliq sudin.
Ko'z yo'lida telmurub ko'nglum sog'inur, kim meni,

Istamoqqa kelgusi har kimki chiqsa o'trudin.
Gar jahonoro emastur jannatu kavsar bu havz,
Bas ushoq toshi nedindur la'l birla injudin.
Turfa balig'lar su ichra har taraf chirmashqani,
Mavj zohir bo'ldi po'lod uzra go'yo ko'zgudin.
Orig'ida su uni kulmak sadosidur, magar
Kim, su o'zidin borur aylab farah ul kulgudin.
Suyi zahru balig'i chun xanjar o'ldi dahrning.
Ne hayot ummidi bu xanjar bila ul og'udin.
Chun Navoiy qildi ko'zdin havzu kirpikdin balig',
Ko'z tutar ul yon kelib qutqorsang ani qayg'udin.
463

Yo'qturur bir damki o'lmon furqating bedodidin,
Oh agar jon topmasam har lahza vasling yodidin.
Sarv titrab yerga qo'ydi yuzni savsan, go'yiyo,
Bir nasim esdi chaman sari qading shamshodidin.
Ey ko'ngul, ul g'amza ollinda hazin nolang ne sud,
Qush qutilmas dardlig' afg'on chekib sayyodidin.
Qatlni ul ko'z ajaldin o'rganib erdi, valek,
Yuz marotib emdi o'tkarmish ishin ustodidin.
Qayg'uliy bo'lsang to'la ichkil qadahnikim bu sayl,
Dardu g'am qasrin yiqar ichkach ani bunyodidin.
Topmag'ung bu bog' aro yakrang birla yakzabon,
Ne guli ra'nosidin, ne savsani ozodidin.
Gar Navoiy ko'rguzur o'zni takalluf birla shod,
Betakalluf jong'a yetmish xotiri noshodidin.
464

Ul sababdin tiyradur ko'nglum uyi hijronidin
Kim, emas tobon ko'zum sham'i aning tobonidin.
Boshig'a desamki evrulub o'pay tobonini,
Voykim, har dam ayog' tortar bu sargardonidin.
Chun tikondin ayru ermas doyimogul yafrog'i,
Ne uchun olur kafi poyin ko'zum mujgonidin.
Kirpigimdin zaxm o'lub go'yoki yoqibdur xino,
Yo qizoribtur kafi poyi sirishkim qonidin.
Qilmamish tirnog'larin ranginki paydodur asar,
Ko'z qorasi har biriga sajdalar qilg'onidin.
Chehrai maqsud ko'rdi ulki qildi to'tiyo,
Garmrav sohib nazarlar sohati maydonidin.
Kelmasa ravshan zulol, albatta, bo'lur chashma ko'r,
Bas ayoq chekma Navoiy didai giryonidin.
465

Aqlu, jonu, ko'nglum ul oy furqati ozoridin,
Bori bir-birdin malul o'lmishlaru men boridin.
Shomi hajrim toru bepoyonlig'in anglay desang,
Fahm o'lur yaldo tuni yanglig' soching har toridin.
Bordur andoqkim buzug' ko'nglumda har yon qonu dog'.
Lolalarkim, chiqti vayron maskanim devoridin.
Ul pari ko'nglum qushi qonin oqizg'an fahm o'lur,
Ochsalar bo'yumdag'i dafi junun tumoridin.
G'unchai vaslim ochar sham'i firoqim tindurur,
Har nasimekim kelur gulrux bahorim saridin.
Dahr bog'i lola birla sabzasidin kechki, yo'q -
G'ayri qonu zahr bu shingarf ila zangoridin.
Ey Navoiy, nuqtai aysh istasang mayxonada,
Bosh ko'tarma may tag'ori davrai pargoridin.
466

Menki har soat chekarmen yuz jafog'yordin,
Ne ajab gar yuz balo har lahza ko'rsam yordin.
Kimki yor istar, ne tong ag'yordin ko'rmak sitam,
Gulbun ichra gul terar el neshlar yer xordin.
Kimki yuz ming zorlig'lar tortibon topmish visol,
Tufrog' o'p ollida men hijronda o'lgan zordin.
Oshiqi sodiq vafo birla jafoni tolg'amas,

Xush kelur ko'ngliga har nekim kelur dildordin.
Charx davrin uyla pargor urdi me'mori qazo
Kim, qadam chiqmoq emas mumkin xati pargordin.
Gar desang maxmurliq dardisaridin o'lmayin,
To tiriksen bosh chiqarma kulbai xammordin.
Ey Navoiy, gar tilarsen yor vaslin topqasen,
Kech iki olamdinu qo'l tort yo'qu bordin.
467

Mehr emas mash'al yorutqon qal'ai aflokkin
Kim, falakka soldi o't ruxsori otashnokkin.
Ishqdin kuydi tanimda har churuk bo'lg'on so'ngak,
Kim ko'rubtur mundoq avj olmoq choqin xoshokkin.
Bas munosibdur tikar holatda ko'ksun chokini,
Ip suvurmoq ko'nglakim jaybig'a qilg'an chokkin.
Sargaronmen ishqdin chopsang boshimni bog'la berk
Kim, choparda raxsh uzulub qolmag'ay fitrokkin.
Gar g'azab vaqti qo'lig'a tushtumu tig'i yalang,
Bok emas olmang meni ul qotili bebokkin.
Mast agar mayxonada o'ldum meni, ey do'stlar,
May bila yub bog'langiz na'shim belini tokkin.
Dema poko-pok kech mendin, Navoiy, negakim
Poklikdin bo'lmag'ay kechmak seningdek pokkin.
468

Bir parivashkim ko'ngul devonadur savdosidin,
Gar erur bandangki ozod o'lmang istig'nosidin.
Oshiq o'lsa shohu ma'shuqi gado, bilkim chekar,
Ishq g'avg'osi ani xaylu sipah g'avg'osidin.
Oshiq o'lg'on ajdaho bo'lsa zabun o'lmoq kerak,
Javr tortib ishq ko'yi mo'rining izosidin.
Ne havoyedur havo'i ishqkim har pashshasi,
Tu'ma aylar aqlu taqvo Qofining anqosidin.
Ishq aro shohu gado tengdur, gado balkim fuzun,
Gar gadolig' aylar o'lsa ishqning yag'mosidin.
Kimkn ra'noliq bila oshiq bo'lub istar visol,
Tortingiz otig'a xat ishq ahlining asnosidin.
Ishq atvori Navoiyga musallamdur, kim ul,
Yuz balo chekti dog'i o'ldi aning ixfosidin.
469

Men kimmenu qilmoq havas ul sho'x libosin,
It bilsa kerak mug'tanam idbor palosin.
Gul jilva qilib bazm aro bulbul ichi qondur,
O'z holing ila qilma ko'ngul holi qiyosin.
Majnunvashim ilgida qadah, jabhasida xay,
Bu aql uyin buzdiyu ul zuhd asosin.
La'ling g'ami ko'nglumni dalər etti kuyarga,
May ayladi zoyil ichidin shu'la hirosin.
G'am mazra'ida ko'nglumu ul qosh xayoli,
Dehqonki mudom asrag'ay o'zi bila dosin.
O'z boshing ila qo'yma qadam faqr yo'lig'a,
Topmag'ucha bu marhalaning rohshunosin.
Shohidni qo'yib, istama zohidni, Navoiy
Kim, bu saridur husn xat, ul sori mahosin.
470

Tirik qolsam gar o'zni bazmi vasling ichra solg'aymen,
Firoqing shiddatin de olmasam xud nig'lay olg'aymen.
Qabo bir qatla vasli xilvatida meni, ey gardun,
Necha hijroni zindonida ul o'ning qabalg'aymen.
Junun toshi boshing'ga yog'di deb ta'n etma, ey nosih,
Tasavvur qilmakim, bu sarzanishlardin uyolg'aymen.
Nigoring gar borur, bot kelgusidur, yema g'am dersiz,
Hamono sog'inursizkim, men ul kelguncha qolg'aymen.
Meni davron buzubtur, siz yasay olmassiz, ey ahhob,
Menga ne jurm azalda chun buzuq mundoq yasalg'aymen.
Agar ahhob te'dodin qilursiz bo'lmog'um sonda,

Manga bas bu sharafkim, itlari ichra sanalg'aymen.
Sabuhi vasl aro tut bir qadah, ey soqiyi davron,
Necha hijron tuni maxmurliq birla qinolg'aymen.
Ularmen yo yetarmen maqsadimg'a yonmoq imkon yo'q,
Badan za'fi bila yo'l shiddatidin garchi tolg'aymen.
Ko'ngul uzdum, Navoiy, ko'yi tavfidin ne tong, emdi,
Erishsa itlari ul ko'y aro ko'nglumni solg'aymen.
471

Yor ila ag'yor ozoridin andoq zormen
Kim, tani zorim kebi boshtin ayoq ozormen.
Yor zulmi tig'idin ko'nglum kebi majruhmen,
El jafosi toshidin bag'rim kebi afgormen.
Yor holim anglamoq ummididin navmidmen,
Xalqning yuz mehnatu paykoridin nokormen.
G'am yemak bo'lmish ishim, yo'qtur vale g'am yer kishim,
Turfa ishkim, garchi beg'amxormen g'amxormen.
Jon taloshurmen ne dardim bilgurur, ne sihhatim,
Ne o'lukmen, ne tirik, ne sog', ne bemormen.
Gar boshim olib jahondin chiqsam ermastur ajab
Kim, malul ahli jahondin ulcha dersan bormen.
Ey Navoiy, umr agar budur ajal rahm aylabon,
Kelsa jonim olg'ali jon birla minnatdormen.
472

Tufrog'imdin ahli ishq etsa tanure shodmen
Kim, ichimda ishq o'ti yonmoq bila mu'todmen.
Odamilig'din meni shod istamang, ey do'stlar
Kim, meni majnun pari hijronidin noshodmen.
Ishq aro qozdim balo tog'ini tirnog'im bila,
Uyla sog'inmangki Shirin oshiqi Farhodmen.
Shomi hajr ul ko'y aro, ey sarsari hajr, esmakim,
Uyla tufrog'menki subh anfosidin barbodmen.
Zulmu bedodingdin elga ohu afg'on solma ko'p,
Zulm agar sen aylagung men qobili bedodmen.
Gar berib qulluqqa xat bir sog'ar ichtim dayr aro,
Qilmangiz aybimki olam fikridin ozodmen.
Ey Navoiy, ishq aro gardung'a sunmasmen bo'yin,
Lekin ul xurshid agar tig' ura ham munqodmen.
473

Tushta la'lin ko'rduim uyg'onmay debon qayg'udamen,
Urma dam, ey subhkim, bir dam chuchuk uyqudamen.
Ko'zguda to ko'rduim ani qilmag'il aksim gumon
Kim, kirib qilmoqqa vaslin justujo' ko'zgudamen.
Nogah ul qotil nishon aylab bir o'q otqoymu deb,
Ko'yida yillar so'ngakdek jism ila o'trudamen.
Ishq bahrining nahangi desa bo'lg'ay negakim,
Ashk daryosin chekib gardung'a men ul sudamen.
Holima kulmakka har zaxmim bir ochilg'an og'iz,
Turfakim men ham alar kulgusidin kulgudamen.
Har baliyat o'qikim charxi muqavvasdin kelur,
Go'yiyo menmenki olam ahlidin qobudamen.
Ey Navoiy, ul pari ishqida mahram yo'qidin,
Telbalar yanglig' o'z-o'zum birla guftugo'damen.
474

Ul oy firoq ila qismim g'am etsa naylagamen,
Visoli g'ayri ichin xurram etsa naylagamen.
Mangaki tori vafo sust ayladi, o'ldum,
Raqib birla ani mahkam etsa naylagamen.
Xazinu oshiqu zor etti nayladim oxir
Ki, ishq tig'i qatili ham etsa naylagamen.
Meniki hamdam edim, qovdi, naylay oldimkim,
Raqibni o'ziga hamdam etsa naylagamen.
Chu mahrami men edim, qildi zulm ila mahrum,
Visoli mahrumin mahram etsa naylagamen.
Sipehr mehrin agar mendin etti kam, ne iloj,

Taxayyul uylaki mundin kam etsa naylagamen.
Demangki ista ijizat borurg'a ko'yidin,
Debon, zamini siyah, mulzam etsa naylagamen.
475

Orazingni tush ko'rub to subh tindim uyqudin,
Chun ko'z ochtim uyqudin kun chiqmish erdi o'trudin.
Suda bo'lg'on jilvagar oyo quyosh aksimudur,
Yoxud ul oy zohir aylabtur jamolin ko'zgudin.
Kecha baskim holima gah kuldimu gah yig'ladim,
Tun asardur yig'lamoqdin, subh dog'i kulgudin.
So'rmang, ey vasl ahli, mendin shodlig'kim hajr aro,
O'zni hargiz ko'rmadim bir dam qutulg'an qayg'udin.
Chunki urdung tig' o'q ham yog'dur emdi har necha
Kim, yog'in naf' aylamas, ulkim halok o'lg'ay sudin
Xalqai dars ichra g'avg'odin dimog'im topti za'f,
May tutub soqiy dame qutqor meni bu yorg'udin.
Ey Navoiy, jon olib dedi beray koming valek
Dam ura olmon anga holi bu olg'u bergudin.
476

Zarvraqtin yo kebi qoshingda zevarmu ekin?
Yo magar mushkin hilol ustida axtarmu ekin?
Yel uchurg'on parniyon har yon burunchak azmidin,
Ul pari uchmoqqa egni ustida parmu ekin?
Titraguch gavharlari boshingda erkin, yo magar
Oy boshinda hay'ati Parvin musavvarmu ekin?
Ko'zgu ichra orazing aksimu erkin jilvagar,
Yo zulul ichra ko'rungan mehri anvarmu ekin?
Sochbog'ing o'rg'onmudur siymin taning davrida pech,
Yo'qsa husnung ganjig'a chirmashqan ajdarmu ekin?.
Bu chaman gulbunlarida xor ekanmu yo magar,
Zor bulbul jonining qasdig'a nishtarmu ekin?
Ey Navoiy, men xud ul oy vaslidin novmidmen,
Bilmon o'zgalarga bu davlat muyassarmu ekin?
477

Ne bahor o'lg'ayki bir gul hajridin badholmen,
Uylakim bulbul xazon faslida gungu lolmen.
Tifl toshidin yiqilg'on qush kebi hajr ilgida,
Ko'z yumub, boshim solib, og'zim ochib beholmen.
Gul kebi yuz pora xunolud bo'lg'an jism ila,
Dard ila mehnat hujumi bazmida pomolmen.
Ul mahi gulgun qabo birla tilab hamranglik,
G'o'ta yeb gulrang ashkim bahri ichra olmen.
Yog'dururlar tosh meni majnunni qavlab ko'bako'y,
Bir parivash hajridin bozichai atfolmen.
Berma pand, ey shayxkim, ishqida foniy bo'lg'ali,
Jurm toat fikridin ozodu forig'bolmen.
Ey Navoiy, hajrdin ermaski to yor ollida
Muddai ahvoli xushtur, men harob ahvolmen.
478

Moviya behol ko'nglak, vah, ne farruxfol ekin
Kim, taningg'a surtulur bu vajhdin behol ekin.
Sunbulung oshuftayu savdoyi o'lmish men kebi,
Chun meningdek bosh ayog'ingg'a qo'yar pomol ekin.
Mushki zulfung atridur shamshod boshi uzra sham,
Qadding ostida xami shamshod tarfi dol ekin.
Donaye tushmish iki tovu aro ulkim dedim,
Vo'smalik ikki qoshingning o'rtasida xol ekin.
Kaffadur garduni xam hajrim yukini cheksalar,
Arz jirmi ul tarozu ichra bir misqol ekin.
Ulki ma'nidin xabar topti yana dam urmadi,
Anglamon ahli jadal ichra ne qilu qol ekin.
Suvratin Layliyu Majnunning dedi ko'rgach xirad
Kim, Navoiy birla yori shaklidin timsol ekin.
479

Chok-chok etting ko'ngul komini hosil qilmayin,
Keskulotting notavon saydingni bismil qilmayin.
Hajr o'qining manzili bo'lmoq ko'ngul ne sudkim,
Yetkach-o'q o'tti hadanging anda manzil qilmayin.
Tushmasun har ko'z yuzungga, elga ham o't tushmasun,
Chiqma uydin parda o'tlug' yuzga hoyil qilmayin.
Garchi hajri ro'zgorim tiyra qilmish, ey sipehr,
Mahfilim yorutma ani sham'i mahfil qilmayin.
Ul pari majnunidir ko'nglumni zinhor, ey hakim,
Band qilma zulfi qaydidin salosil qilmayin.

Dahr ishi oludalig'dur, ey xusho, ul pokrav
Kim, o'tar bu jifag'a ko'nglini moyil qilmayin.
Ey Navoiy, shart qildimkim qutilsam hajrdin,
Necha ko'nglum desakim ishq orzu qil, qilmayin.
480

Oshiq o'ldum, necha javr ahli zamondin tortayin.
Ulkim oshubi zamondur bori andin tortayin.
Yor ila ag'yor zulmi haddin o'tti, vah, necha
Vasl uchun javru jafo yaxshi yomondin tortayin.
Hajr girdobidadur ko'nglum kamandi vasl ber,
Kim solib ani bu bahri bekarondin tortayin.
Sen tana'um gulbunidin uz farog'at g'unchasi,
Men balo paykoni jismi notavondin tortayin.
Borg'ali ko'yiga engimdin chiqar go'yo qanot,
Javridin desam ayoq ul ostondin tortayin.
Mehmonim bo'lsang ollingda havodis tuhfasi,
Nesh tandin-o'q ko'nguldin, nola jondin tortayin.
Ey Navoiy, necha qilg'aylar etakdek poymol,
Men dog'i emdi etak ahli zamondin tortayin.
481

Chehra yo'pting xasta jonimni anga zor aylabon,
Zulf yig'ding telba ko'nglumni giriftor aylabon.
Gar muroding qatl esa jon topshuray, olg'il ravon,
Rahm etib o'lturma yillar hajringga zor aylabon.

Dema javrimdin agar ul qochsa kimga javr etay
Kim, qocharda azm qilg'umdur xabardor aylabon.
So'zki la'lingdin eshitsam uylakim obi hayot,
Qonmon, ey jon, to tirikmen ani takror aylabon.
Dema majnun ul pari ishqida menmen dasht uza,
Nola chekkan tosh ila ko'ksumni afgor aylabon.
Faqr ko'yida gadolig' garchi faxrimdur valek,
Saltanat arz etsalar mayl aylamon or aylabon.
Ko'yi azmida Navoiyg'a navo yetsa ne tong
Kim, qilur bulbul navo ohangi gulzor aylabon.
482

Shomi hijron zulmatida obi hayvon istaman,
Ne uchunkim sensiz, ey umrum xushi, jon istaman.
Chun tilar ko'nglum samandingning izidin topsa na'l,
G'ayri ko'nglum sohati raxshingga javlon istaman.
Chun o'qungdin har boshoqdur qatra su, ey qoshi yo,
Sendin o'tluq ko'ngluma juz tiyr boron istaman.
Istasam la'ling mayin har dam berur xunob charx,
Men xud o'z komim bila may o'rnig'a qon istaman.
Ul parivash tiftl toshi tayada dermen tutsa yer,
Yo'qsa ko'p devonalig'din o'zni uryon istaman.
Yor ko'nglum buzmoq istar, men ham istarmen buzuq,
El yoshursun ganj deb bu uyni vayron istaman.
Ey Navoiy, ko'rgach el hayronlig'in o'lsam, ne tong,
Menki g'ayratdin anga o'zumni hayron istaman.
483

Qoshi yosinmu deyin, ko'zi qorosinmu deyin,
Ko'ngluma har birining dardu balosinmu deyin?
Ko'zi qahrinmu deyin, kirpiki zahrinmu deyin,
Bu kudurat aro ruxsori safosinmu deyin?
Ishq dardinmu deyin, hajri nabardinmu deyin,
Bu qatiq dardlar aro vasli davosinmu deyin?
Zulfi dominmu deyin, la'li kalominmu deyin,
Birining qaydi, yana birning adosinmu deyin?
Turfa xolinmu deyin, qaddi niholinmu deyin,
Moviy ko'nglak uza gulrang qabosinmu deyin?
Charx ranjinmu deyin, dahr shikanjinmu deyin,
Jonima har birining javru jafosinmu deyin?
Ey Navoiy, dema qoshu ko'zining vasfini et,
Qoshi yosinmu deyin, ko'zi qorosinmu deyin?
484

Ko'z ohim o'ti sori shoyadki solmag'aysen,
Solsang tamug' o'tini og'zingg'a olmag'aysen.
Dashti visol qadrin Majnundek angla, tokim
Zindoni furqat ichra mendek qabalmag'aysen.
Dedi, sahar kelurmen, g'am shomi behud o'ldum,
Chiqquncha mehr, ey ko'z, uyqug'a qolmag'aysen.
Ey tong nasimi, ul yon bormay daming tutuldi,
Holim demakka borsang nogoh tolmag'aysen.
Ey ko'z, sug'oldi ashking sa'y aylagilki nogah,
Sen ham ul oy jamolin ko'rmay sug'olmag'aysen.
Mug' dayri, ey mug'anniy, xushtur valek ichmon,
To nag'mai mug'ona bazm ichra cholmag'aysen.
Gar desang, ey Navoiy, faqr ichra yo'lni ozmay,
Ko'zni tikib yo'lungg'a har sori solmag'aysen.
485

Kimsa mendek ishq aro besabru orom o'lmasun,
Yor anga bir sen kebi badmehru xudkom o'lmasun?
Garchi hijron shomi o'tkach subhi vasl ummidi bor,
Shomi hajrimdek kishiga subhsiz shom o'lmasun.
Dema, ashking nega gulrangu ko'zung gulfom erur,
Hech kimning yori gulro'yu gulandom o'lmasun.
Ishq aro Farhodu Majnunni manga o'xshatmangiz
Kim, alar ham men kebi rasvoi badnom o'lmasun.
Xonaqahdin tashnalab yettim, karam qil piri dayr
Kim, tag'or o'lsun ichar zarfim mening, jom o'lmasun.
Bog'lasam dayr ichra zunnor, ey musulmonlar, ne tong,
Kofir ul yanglig'ki holo ahli islom o'lmasun.
Gar fano bo'stonig'a aylar havo ko'nglung qushi,
Ey Navoiy, olam asbobi anga dom o'lmasun.
486

Lablaring sharbatini chashmai hayvonmu deyin?
Demasam chashmai hayvon, ne deyin, jonmu deyin
Tun kunumkim yorug' ul yuzdin erur, vahki, ani
Mohi anvarmu deyin, mehri duraxshonmu deyin.
Kulubon jilva qilur chog'da qadu og'zin aning,
Sarvi ra'nomu deyin, g'unchai xandonmu deyin?
G'amzai qotil ila kofiri xunrez ko'zin
Dushmani jonmu atay, ofati imonmu deyin?
Ishq dardini desam sa'b meni ayb etmang,
Ishqi ming mushkil erur zimmida osonmu deyin?
Aql agar ishq o'tidin qochsa, nechuk man' qilay,
Shu'ladin sa'i qilib qochsa birov, yonmu deyin?
Ichmagim zohid agar bildi, Navoiy, naylay,
So'rsa so'z uyla kishi ollida yolg'onmu deyin?
487

Necha ul chehrani ko'z lavhida tasvir etayin,
Ani ko'rmakka bu suvrat bila tadbir etayin.
Necha tun tongg'acha ko'rmakka quyoshdek yuzini,

Yuz taxayyul qilibon, borig'a tag'yir etayin.
Necha uyqu yo'qu vaslin yasag'on tush ko'rubon,
Boring o'z ko'nglum uchun topqali ta'bir etayin.
Necha yo'q yerda xayolingni taaqqul qilibon,
Furqating sharhi g'amin ollida taqir etayin.
Necha had sizg'ali yo'q yerda sanga holimni,
Nomalar kilki taxayyul bila tahrir etayin.
May ber, ey barahman, ar mug'bacha ishqida ko'ngul
Bo'lsa badmast firoqi bila ta'zir etayin.
Ey Navoiy, dema jon bergilu ilgin o'pgil,
Mundoq iqbol ilik bersa ne taqsir etayin.
488

Ishq aro men kebi yo'q besarusomon bo'lg'an,
Xonumon buzg'an aloxonu alomon bo'lg'an.
Oh dudi bila ishq o'tini zohir qilg'an,
Lek ul dud aro axgar kebi pinhon bo'lg'an.
Tiyr boroni balo ishq anga yog'durg'an,
Tanida har sari mo'y o'rnida paykon bo'lg'an.
Sarsari ohi bila nahl umidi sing'an,
Sayli ashki bila sabri uyi vayron bo'lg'an.
Pora-pora jigari dard o'tidin o'rtangan,
Qatra-qatra yuragi hajr o'tidin qon bo'lg'an.
Ishq daryosi ani mardumi obi etkan,
Hajr sahrosi aro g'uli biyobon bo'lg'an.
Tong yo'q o'ldum esa ishq ichra jahon rasvosi,
Kimdurur oshiq o'lub oqili davron bo'lg'an.
Soqiyo, bodaki yo vasli keraktur, yo may,
Maxlas istar esa pobastai hijron bo'lg'an.
Mizbonlig'da Navoiy ne ajab jon bersa
Kim, o'luk tirguzur ermish anga mehmon bo'lg'an.
489

Bo'ldi ayog'ing qora ziynatu peroyadin,
Uylaki bo'lg'ay qora sham' tubi soyadin.
Zulfunga tovu pari xolinga oltun varaq,
Mushafingga bo'ldi zeb ushr bila oyadin.
Layliyu Shiring'a ham ayla gahi iltifot,
Bekaga chun yo'q guzir uy qizila doyadin.
Ko'zidin el o'rtamak kasb etar ul turfa qosh,
Uylaki o't olg'ay el yoqqali hamsoyadin.
Vaslg'a yo'l bermasang, ishqni tark et dema,
Sud chu yo'q noumid aylama sarmoyadin.
Izzu sharaf poyasi uzra vnsol istagan,
Topmag'ay o'tkarmayin o'zini bu poyadin.
Vasl tama' aylasang hajr bila biym etar,
Voy Navoiy sanga, o'tmasang ul voyadin.
490

Ko'rguzur ag'yor yuz tuhmat nihoni naylayin,
Yorkim so'rmay inonur, bu baloni naylayin?
Yuz jaf o'ldin chekib bukim jafogarlikka ot,
El aro pando qilibmen bu jafoni naylayin?
Kimki dardi bo'lsa yor aylar davo, men yorsiz
Dard aro o'ldum, bu dardi bedavoni naylayin?
Dam-badam qoning'a tonug'luq berur ko'z, ey ko'ngul,
Bilmon ul tardomani yuzi qorani naylayin?
Yuz vafo aylab xaloyiqqa, ko'rubmen ming jaf o,
Aylamay xoliqqa emdi iltijoni naylayin?
Ey Navoiy, chun vatanda bir dami xush urmog'im
- Mumkin ermas, ixtiyor etmay jaloni naylayin?
491

Balo dashti aro Majnun meningdek ko'rmamish davron,
Quyundek har zamon bir ko'rmagan vodiya sargardon.
Ne anduhu malolimg'a baliyat dashtidek g'oyat,
Ne savdoyu jununimg'a malomat bahridek poyon.
Tunum dayjur, o'zum ranjur, ichim g'amnoku bag'rim chok,

Tilim lolu tanim behol, ishim afg'on, sirishkim qon.
Zaifi dardi g'am pesha, nahifi mehnat andisha,
Zalili besaru somon, qatili xanjari hijron.
Fig'onimdin falak g'amgin, sirishkimdin jahon rangin,
Na dardim o'tig'a taskin, na hajrim dardig'a darmon.
Boshim g'am toshidin yora, tanim hajr o'qidin pora,
Ko'ngul bu yorag'a chora toparg'a topmayin imkon.
Ko'zum namliq, bo'yum xamliq, ichim anduhu motamliq,
Ne hamdamliq, ne marhamliq topib bu mehnati pinhon.
Manga ne yoru ne hamdam, manga ne do'st, ne mahram,
Manga ne chora, ne marham, manga ne sabru, ne somon.
Ham ahvoli tabohimdin, ham ohi umr kohimdin,
Ham o'tluq dudi ohimdin qorarib kulbai ahzon.
Falak rahzan, zamon dushman, badan ravzan uza ravzan,
Qolib jon xisravidin tan, chiqib tan kishvaridin jon.
Navoiy bo'lsa mehnat ko'p, ichako'r jomi ishrat ko'p,
Necha bo'lsa suubat ko'p, qilur vahdat mayi oson.
492

Nola nomaqdur tong ermas meni mahjurdin,
Ne uchunkim hajr bedodi o'tar maqurdin.
Telbalikda ishqning ma'murimen, ey ofiyat,
Barcha rasvoliqni tut ma'zur bu ma'murdin.
Gar desang huru pari vaslig'a ko'z solmay, valek,
Bog'lay olmasmen nazarni sen kebi manzurdin.
O'lsalar ahli niyoz imkoni yo'qtur g'ayri noz,
Zohir o'lmoq shammai ul husnig'a mag'rurdin.
Fosiqu zohid demakim esti ersa g'am yeli,
Sovurur gardi fano vayronayu ma'murdin.
Sarnavishting har ne bo'lsa ko'rmakiga chora yo'q,
Kimsa bosh chekmak ne mumkin o'llig'a masturdin.
Ey Navoiy, yorg'a har kimsakim zokirdurur,
Rozi ermon zikr qilsa g'ayri ul mazkurdin.
493

Yorni derlarki chekmish yuz jafu men zor uchun,
Bo'lsa ming jonim fido aylay jafokash yor uchun.
Yorkim yori uchun cheksa jafu bil ani yor,
Ulsa ozdur kimsa andoq yori mehr osor uchun.
Yorliq ko'rguzdi men jon birla minnatdorliq,
Jonini haq asrasun bu zori minnatdor uchun.
Men ne qilg'aymen anga loyiq magar ming sarvu gul,
Olib ozod etkamen ul sarvi gulruksor uchun.
Rostliq birla ravishkim anda bordur, kimda bor,
Xo'b ekandur o'lmakim ul qomatu raftor uchun.
O'lmakim bemorliqdin sahlidur chun turguzur
Ani, yo rabkim, salomat asra bu bemor uchun.
Ey Navoiy, yo'q edi olamda oyini vafo,
Haq nasib etti sanga senda bu ma'ni bor uchun.
494

Hamul tog'eki toli' bo'lmish erdi ul quyosh andin,
Quyosh la'licha bordur boshima har pora tosh andin.
Oti tuynog'idin mehrobovash iz qaydakim ko'rsam,
Muhol o'lg'ay agar olsam boshim bor necha bosh andin.
Ko'zumga uyqu g'am shomi netib kirgayki mardumni,
Yaqindurkim oqizg'ay sayl ro'di birla yosh andin.
Ko'ngul qoni agar tutti ko'zumni ayb ermastur,
Nedinkim bo'ldi olam ichra ko'nglum sirri fosh andin.
Kavokib nargisiyu charxning qavsi ko'ngul hushin,
Ne olsunlar, chu olmishlar ani bir ko'zu qosh andin.
Junun afg'onidin tog' ichradur nolam xaroshida,
Aningdekkim sado faryodig'a tushmish xarosh andin.
Ko'ngul bir oyni istay bordi, jon qoldi o'lum holi,
Bu ham ayrilmag'ay erdi bu qattiq yo'lda kosh andin.
Bag'ir pargolasin aylab g'izo, qonin qilib sharbat,
Tavaqu' qilma olam ahlidin o'tsa maosh andin.
Navoiy muknati qon yosh ila bir yerga yettikim,

Bo'lubtur la'l farsh ofoq aro har yon tutosh andin.
495

Adab siyosati chekti ko'zumga mujgondin,
Sinonki bahra dalirona olmag'ay andin.
Ne ko'zki tengri bilurkim, kechurmadim hargiz
Ko'ngulda beadabona xayoli jonondin.
Vale ne sudki, ul sho'x beadablig' ila
Malul etar meni yuz qatla har nafas jondin.
G'araz manga chu aning zotidur tafovut yo'q,
Guli visol bila toza dog'i hijrondin.
Parimu yoki malak, yo'qsa ruhi pokmudur
Ki, zohir o'lmadi muncha latofat insondin.
Ne tarki ishq uchun afsona dersan, ey nosih,
Ko'ngulni men uza olmon, chu ko'nglum olg'ondin.
Navoiyo, sanga bastur xayoli oshiq esang,
Kishi visol tama' qilmas obi hayvondin.
496

To muhabbat dashti bepoyonida ovoramen,
Har baliyat kelsa ishq oshubidin bechoramen,
El netib topqay menikim men o'zumni topmanom,
Buylakim ishqun junun sahosida ovoramen.
Qaysi zaxmimg'a qilursen chora chun men, ey rafiq,
Tiyar boroni baliyatdin sarosar yoramen.
Oh dudi ichra bir uchqun kebi ko'rgan meni,
Bildikim hijron tuniga kavkabi sayyora men.
Kecha o'rtansam, sahar faryod qilsam, ne ajab,
Ishq aro parvonavu bulbulg'a chun hamkoramen.
Ey xarobot ahli, gar siz mast o'lub, men bo'lmasam,
Ayb emas, ne chunki siz mayxora, men xunxoramen.
Ey Navoiy, bordi deb ahbob ta'jil etma ko'p,
It kebi men erishib ul korvonni boramen.
497

Ohu vovayloki ishqingdin jahon shaydosimen,
Ham jahon shaydosi, ham ahli jahon rasvosimen.
Ko'rsa hush ahli yuqar mendin junun holimg'a boq
Kim, xirad ahli ulusning boisi savdosimen.
Kim junun ahli aro nodonroq ul, donoroq ul,
Ishqu dard iqbolidin ul xaylning donosimen.
Olami savdoda tinmay po'ya urmog'liq bila,
Podshohi ishqning payki jahonpaymosimen.
Ko'rmakimdin aqli kulga yuzlanur savdoi ishq,
Ey ko'ngul, shaxsi xiradning moyai vasvosimen.
Dashti savdoda havo'i ishqun mehnat gardidin,
Besarupo po'yalar birla quyun hamposimen.
Ey Navoiy, holima el yig'laru ul oy kular,
Shukrkim bir nav' ila aning nashotafzosimen.
498

Labingkim o'luk tirguzur jonmu erkin?
Agar jon emas obi hayvonmu erkin?
Yuzung shu'lasi ustida anbarin dud
Ki, jam' o'ldi zulfi parishonmu erkin?
Balo saylidin ishq dashtida Majnun
Mening telba ko'nglumcha vayronmu erkin?
Qiror kufri din ahlin ul sho'x, bilmon
Ki, kofurmu erkin, musulmonmu erkin?
Qilur telba mardumlig'i elni oyo,
Parimu ekin, yoxud insonmu erkin?
Vafo ahlini ko'p qilur qatl gardun,
Shafaqmu erkin yo qo'li qonmu erkin?
Dedilar, birov soldi davrong'a oshub,
Navoiy ul oshubi davronmu erkin?
499

Chun xayolingda ko'ngul behol edi o'z rashkidin.

To ne hol o'lg'ay visol ichra anga ko'z rashkidin.
Vaslida chun o'zni mahram ko'rmas o'ldum, g'ayrimib"b"
Ko'rsa mahram naylagay ulkim o'lar o'z rashkidin.
So'z degon ermishki bir so'z deb o'lukni tirguzay,
Ey ko'ngul, men xud dami naqd o'ldum ul so'z rashkidin.
Gul qizil, sarig' emas gulshanda sen ko'rgan zamon,
Oq gul erdikim necha rang o'ldi ul yuz rashkidin.
Mehri tobon rashkidin botti ko'rub chehrangda xo'y
Kim, quyoshqa ko'rdi muncha tob yulduz rashkidin.
Lutfu qahri sarbasar muhlikdurur ul sho'xning,
Bo'lmadi o'lmak meni mahzung'a yolg'uz rashkidin.
Ul quyosh chunkim bo'lur kunduz ayon, aqshom nihon,
Kecha hajridin Navoiy o'ldi, kunduz rashkidin.
500

Ey quyosh, yoyding tuman ming zarra bu g'amnokdin,
Baski otting sarnigun tufrog' uza aflokdin
Qushqa o'tdin ram bo'lur, yuz voykim, ko'nglum qushi
O'zni asray olmas ul ruxsori otashnokdin.
Ey musulmonlar, manga chun zulmu javridur murod,
Bok emas ayrilmasam ul kofiri bebokdin.
Pok tengri ishq aro pok aylagan shukronag'a,
Tortaram yuz tuhmatu ming g'ussa har nopokdin.
Ishq kuydurgan zamon oh urmasam ermas ajab,
Barq o'rtar chog'da chiqmas dud ham xoshokdin.
Ulturur chobuksuvorim, men qo'yarmen yerga bosh
Kim, boshimni qilmag'ay mahrum ul fitrokdin.
Ko'nglakimda qon ne tongkim bag'rima yuz chokdur
Kim, tarashshux aylamas bal qon oqar har chokdin.
Boda tafrihini yoquti mufarrih bermadi,
Xo'sha la'lu dur magar yetkurdi dehqon tokdin.
Ey Navoiy, mohvashlardin chu yo'q toli' manga,
Bejihat ne shikva aylay anjumu aflokdin.
501

Yuzinda may gulidur yo yuzin ko'rguzdi ko'zgudin,
Vayo jannat guli aksini zohir ayladi sudin.
Yuzungga chun tavajjuh ayladim, qoldi qora qayg'u,
Keyin tushkan kebi soya ko'rung'ach mehr o'trudin.
Tushumda dedikim ko'ksungga bir o'q ursam ilgim o'p,
Ko'rung toli'kim ul o'q yetkach-o'q seskandim uyqudin.
Dema hijron tuni muhlik g'amimdin subh sarg'ardi,
Hamono bul-ajab holim ko'rub za'f etti kulgudin.
Bor erdi husnung afzun g'am tuni chun chehra ko'rguzdung,
Ko'runur sham' ravshanroq zuhur etkach qorong'udin.
Dema mensiz nechukdurkim seni o'lturmadi qayg'u,
Sanga yo'qtur xabar men xud o'lubmen ushbu qayg'udin.
Qadah nazzorasi hushumni zoyil qilsa ayb ermas
Ki, shohid aksi har dam jilva aylar ushbu ko'zgudin.
Bu gulshandinki bulbul zog' ila tengdur, firoq avlo,
Netay ul yerdakim yo'qtur arabg'a farq hindudin.
Navoiy Ka'ba qasdin aylasun, ey shayx, dey olsang
Ki, imkon yo'qturur topmoq kishi dayr ichra maqsudi.
502

Choklik ko'ksun eshikdur, jism uyi baytul-hazan,
Ul eshikning halqasidur na'lu gulumexi tugan.
Gul yuzung shavqida tig'i ishq ila bo'lsam shahid,
Bo'lg'usidur hurlar gulgunasi qonlig' kafan.
Arg'adol ichra qaroqchi mahfiy o'lgondekdurur,
Fitna xaylig'a panah zulfung dog'i chinu shikan.
Chug'z tashbihin manga, ey husn ganji qilmakim,
Men vatan buzmishmen, ul qilmish buzug' ichra vatan.
Sudramang ul ko'yidin yuz zaxm ila men xastani
Kim, yopishmish ostoni farshig'a qonlig' badan.
Uyla, ey bulbul, bahor o'lmish xazon birla qarin
Kim, degaysen bir guli ra'no bo'lubtur bu chaman.
Yuz hiyal qilding Navoiy qatlig'a, faryodkim,

Aylading bir tirguzur uchun yuz o'lturmakni fan.

503

Xayoling kelsa ko'nglumga bo'lur ozurda mujgondin,
Haramg'a azm qilg'an uylakim xori mug'ilondin.
O'qung ko'nglumga tegmasdin g'ubore erdi ko'nglumda,
G'ubori o'lturishmish to su septing anda paykondin.
Ko'zum xunobi la'ling shavqidin bahr o'ldi tong ermas,
Chiqib gulgun bu daryoning sahobi yog'sa qon andin.

Xating naqshi buzug' ko'nglumda aylar qasdi jon, vahkim,
Bo'lur neshi balo har sabzakim butkay bu vayrondin.
Chaman tufrog'in, ey ahhob, aritmang zor jismimdin,
Libosin so'ymangiz hazl aylabon majnuni uryondin.
Labing vasfida jonbaxsh o'lsa anfosim tong ermaskim,
Damim ul dam nasimidurki eskay obi hayvondin.
Soching sarrishtasidin bir girih ko'nglumda jam o'ldi,
Bu jam'iyat erur ko'nglumga ul zulfi parishondin.
Ne gulgun sog'are mumkin, ne gulrux soqiye mavjud,
Jihat budur: Navoiy gar tilar ketmak Xurosondin.
Buyurdi shayx paymon maydinu mug' tutti paymona
Rizo yo'lida ne paymonadin qochtim, ne paymondin
504

Agar ishqing havosida yog'ar har jola tosh o'lsun,
Nishona har biriga dermen ushbu xasta bosh o'lsun.
Yuzungnung mehridin bir zarra sotmon, gar falak javfi,
To'la bo'lsun filuriy, har filuriy bir quyosh o'lsun.
Sitam zangin temurdek ko'nglidin, vahkim, qira olmas,
Nechakim nolai zorimda suhondek xarosh o'lsun.
Quyoshni bo'lmas, ey gardun, ul oyg'a aylamak tashbih,
Og'iz gar zarra, Cho'lpon - ko'z, yangi oy anga qosh o'lsun.
Agar paykonlaring ko'z istabon topti ko'ngul, g'am yo'q,
Kelib yig'lar mahal ul qatra sular ko'zga yosh o'lsun.
Sipohi husnunga bir mahchasi raxshon alam bo'lg'ay,
Quyosh ko'zqusiga ohim sutuni gar tutosh o'lsun.
Ko'ngulda sirri ishqin asray-asray o'ldum, ey soqiy,
Qadah tutkim, xarobot ahlig'a fosh o'lsa fosh o'lsun.
Ko'ngulga jon bila bir dog'ing ozdur, qo'y yana bir ham.
Necha ikki gadog'a bir diram uzra talosh o'lsun.
Ularda tengdurur shoh aylasun gulshan gulin mafrash,
Vagar gulxan kuli uzra gado sohibfiroshe o'lsun.
Navoiy ashk durridek tilarkim ko'zda yer bergay,
Agar ishqing havosida yog'ar har jola tosh o'lsun.
505

Huqqai la'lingda ko'ptur xurdai ma'ich nihon,
Ushbu ma'nidin ani go'yoki derlar xurdadon.
Hush ila sabrim sipohi uylarin kuydurdi ishq,
Har yangi dog'im ul uylar o'rnidin qolmish nishon.
Ko'zda ashkim qonidin har sori ko'rgil qatralar,
Nuqtalar yanglig'ki qo'yg'aylar qachon yozilsa qon.
Tig' chun boshimg'a yetkurdung tavaqquf qilmakim,
Su maqom etmas biyik yerdin quyi bo'lmay ravon.
Bir momuq tiqqan quloqdur har yaram marham bila,
Xasta ko'nglum baski o'qi zaxmidin tortar fig'on.
Jomi durd birla yiq, ey soqiyi davron, meni
Kim, o'larmen ishq ko'yida sog'alsam har zamon.
Ey Navoiy, emin erman zuhd aro mundin nari,
Dayrni ma'man qilay, gar umrdin topsam amon.
Vov Harfining Vilohatafzoylarining Vaqoye'i "Navodir" din
506

Falakdin gar manga har lahza yuz qayg'u kelur o'tru,
Agar har qayg'udin so'ng bir sevinmak bor, emas qayg'u.
Va gar har tiyralikka bir yorug'luqni inonmassen,
Yig'i ko'r charxdin har shom dog'i subhdin kulgu.

Kamol istar esang sidq ahlidin qilma ko'ngul tiyra
Mukaddar aylamas xurshid subh anfosidin ko'zgu.
Safo ahlig'a gulruxlar xayolidin tag'ayyur yo'q,
Qachon gul aksi tushmaklik bila gulrang bo'lg'ay su.
Tilarsen g'aflatingni raf' etib ogohlar naqlin
Ki, g'ofil elga ul afsonalardin kam bo'lur uyqu.
Baqa naqdi hayotingg'a chu ermas bir zamon ma'lum,
Diram naqdig'a umrung har zamon sarf etmagil asru.
Junun zanjirida oshiq yonida hiylagar zohid,
Kishi ko'rsa tasavvur aylagay sher ollida tulku.
Ko'ngul mir'oti ichra jilvagardur yoru sen g'ofil,
Toriqma hajridin ko'pkim emassen yordin ayru.
Fanoning ham fanosin istagil vasl ersa komingkim,
Bu yo'lda vosil o'lmakning tariqi ushбудur ushbu.
Ketur bir boda, ey soqiyki, ichsam qolmag'ay boqiy,
Fanodin bal, baqodin ham zamirim lavhida belgu.
Navoiy dayr aro mast o'lsa, shohdin panoh andin
O'tarda tutqusi, albatta, bir sog'ar chiqib o'tru.
507

Qayon qilsa havo ul turfa qush uyqum olur qayg'u,
Vagar kulbamda bir tun qo'nsa xud ko'zdin uchar uyqu.
Firoqing shomida subhi visoling yodima kirgach,
Kelur har lahza tinmay yig'lamoq ichra manga kulgu.
Quyoshim sarvdek qad birla har yonkim qilur jilva,
Ayog'i ostida, vah soyadur yo sunbuli gesu.
Yangi jon topqamen bo'lsa labing obi hayotidin,
Ularda og'zima chun tomizurlar paxta birlan su.
Labingning xolidin jon istadim, ul oldi jonimni,
Gunah mendindur, andin yo'q chu ishni aks etar hindu.
Qul o'ldum xolu zulfu qaddinga gar javrdin qochsam,
Erur ko'ksumda har yon dog' ila na'lu alif belgu.
Qadah mir'oti ruh, ey soqiyu maxmurluq ranji,
Meni o'turdi, bovar qilmasang qo'y og'zima ko'zgu.
Chu davron bevafor necha sohib joh esang, ey shah,
Gadolar xotirin asrayu mag'rur o'lmag'il asru.
Ichar ermish ul oy ushshoq yodi birla sog'arlar,
Seni ul el tufayli, ey Navoiy, yod qilg'aymu.
508

Ohu ashkimdin shikoyat aylamish ul tund xo',
Ne dey olg'aymenki bir og'zida o'tdur, birda su.
Jon fizo vaslin qilurmen kom muhlik hajr aro,
Jon berur el aylagandek umri jovid orzu.
Muddailarning hujumi bul-ajab holimg'adur,
Nogahon qilg'an kebi ko'rgach g'arib itlar g'ulu.
Menu kunlar yuz balo sen kom ila yuz aysh so'r.
Menu tunlar uyqusizliq, noz ila sen xush uyu.
Soqiyo, chiniy idish birla takalluf qilmakim,
Betakalluflarg'a hushroqdur surohidin sabu,
Huru jannatdin murodim davlati diydor erur,
Yorsiz bog'u kanizi besh emastur ulu bu.
Ishq dashtig'a fanodin nori ermish yuz xatar,
Ey Navoiy, yor ishqida berib jon bo'ldimu.
509

Ko'nglum bag'rimni g'amzang tig'i aylar kov-kov,
Yo'q ajab gar qon oqar ikki ko'zumdin nov-nov.
Xayli xatting chergasi yuz davri uzra go'yiyo
Kim, iki mushkin g'azoling sayd etarga bo'ldi ov.
Ishqing o'ti shu'lasin mufrit tilar majnun ko'ngul,
Uylakim devonalar doim tilar qilmoq olov.
Ishq boshimdin chiqorib o'z'lukumni urdi tig',
Ani boshtin sov etib, boshni tanimdin qildi sov.
Zohido, ishqingni yoshur dersen, andin so'ngrakim,
Holima tashni' ila solding bari olamg'a chov.
Qayda mumkindur alifdek chiqmoq eldin xossakim,
Kun aro olti jihatdin qolmisham andoqki vov.

Ey Navoiy, tig' tortib, chobukum javlon qilib,
Boshima yetkach, dedim: tark et urushni, dedi: yov.
510

Sipehri oyinagun gar damimdin o'ldi qorong'u,
Asar yo'q emdi damimdin qo'yulsa og'zima ko'zgu.
Firoq bazmida ermas surohiy og'zida qul-qul
Ki, qildi qah-qaha birla g'arib holima kulgu.
Sipehr bahrig'a boqsang yuzungga aks durur mehr,
Ko'runur ikki quyosh chun bo'lur quyoshqa su o'tru.
Yuzungda qatrai xo'y xol nuqtasinmu yoshurdi,
Vayo cho'mub nafas asrar hayot suyida hindu.
Netib habib visolin tama' qilay meni shaydo
Ki, telba beadabu tund xo'y erur pari asru.
Yorug' gar o'lmadi sham'i muroding, aytma ko'p so'z,
Kishi qazo bila bo'lmas urushmoq aylama yorg'u.
Navoiy, istar esang yor la'li komini, jon ber,
O'zung de elga tirilmaklik o'lmaguncha bo'lurmu.
511

Qad ermasksi, sarvi xiromon erur bu,
Lab ermasksi, gulbargi xandon erur bu.
Ko'ngul ichra ul oy mengining xayoli,
Gumon qilmakim dog'i pinhon erur bu.
Bag'irdinki ko'ksunga paykon tiralmish,
G'aming o'qidin no'gn paykon erur bu.
Ko'zum bahrida qatradin dur topilsa,
Ajab bo'lmag'ay bahri Ummon erur bu,
Buzulg'an ko'ngul mulkiga qilma hayrat
Ki, to sayli g'am yetti vayron erur bu.
Halok aylasa g'am tuni jonni har dam,
Ne tong, ey ko'ngul, shomi hijron erur bu.
G'amim haddin o'tti ketur, soqiyo, may
Kim, ul muhliku obi hayvon erur bu.
Salomat havaslandi shayhu sog'indi
Ki, zuhdi riyo yanglig' oson erur bu.
Zamon ahlida yo'q vafo, ey Navoiy,
Tilab yo'qni topmoq ne imkon erur bu.
512

Kofurgun libos aro ul sarvinaz ekinmu?
Yo sham'i hajr daf'ig'a sham'i tiroz ekinmu?
Qatl aylarida dahr eli bosh qo'ydilarmu erkin?
Yo qiblai jamolig'a el sajdasoz ekinmu?
Yelmu nihollarni chamanda xam etti yoxud
Ul sarvinoz ollida ahli niyoz ekinmu?
Ko'z bahru koni bo'ldi nisor anga naqdi jon ham,
Bukim tarahhum etmadi, bilman bu oz ekinmu?
Yag'mo solurg'a har taraf otlandi ul sitamgar,
Ko'nglum viloyati sari bu turktoz ekinmu?
Ushshoq ishq bodiyasin qat' etarda oyo,
Ma'shuq ko'i qasdlari yo hijoz ekinmu?
Ko'nglung, Navoiyo, sochidin kech, yetar yuziga
Aqshom qorang'u, yo'lda nishibu faroz ekinmu?
513

Labingg'a to yetibtur barmog'im hayratdin erkinmu?
Ki, tishlarmen ani har lahza yo lazzatdin erkinmu?
Chaqilg'ach barqi husnungkim, xaloyiqning ko'zi yorur,
Mening o'rtanmagim ul shu'la yo g'ayratdin erkinmu?
Soching rangu isidinkim, dimog'im bo'ldi oshufta,
Bu savdodinmu erkin, yo'qsa ul nakhatdin erkinmu?
Nasime yettikim ruhumni qildi toza, vah, bilmon
Ki, aning ko'yidin yo ravzai jannatdin erkinmu?
Tanimda toshlar zarbi, ichimda neshlar zaxmi,
Junun bedodidin yo ishq aro shiddatdin erkinmu?
Tamug' o'ti bu yanglig' tez ekinmu, ey ko'ngul, yoxud
Anga muncha harorat shu'lai furqatdin erkinmu?

Bukim olam aro ishqim so'zidin o'zga so'z yo'qtur,
O'tum ta'siridin erkinmu yo shuhratdin erkinmu?
Ichimda za'fedur, soqiy, qadah ber, garchi bilmonkim,
Xumor osebidin yo davr aro mehnatdin erkinmu?
Fano lofin urub o'zni ulusqa aylamak muhtoj,
Bu da'vo ichra kizbi mahz yo himmatdin erkinmu?
Menu mug' dayrikim, har soyil anda shah sari boqmas,
Degin, ey shayx, himmatdinmu yo shavqatdin erkinmu?
Navoiy ko'ngli yonib ishqidin kuymakni bas qilmas,
Nadomatdin anga yo ertagi odatdin erkinmu?
514

Oldi chun ilgiga ul huri sumanbar ko'zgu,
Aksidin qildi ayon ruhi musavvar ko'zgu.
Javhari husnin agar ko'nglida qilmaydur naqsh,
Ne uchun topti javohir bila zevar ko'zgu.
Uylakim oy quyosh o'llig'a kelib bo'ldi munir,
Ro'baro'yungda qilur o'zni munavvar ko'zgu.
Orazing oyinasi hajrida ko'ksun bo'lmish,
Har taraf eski tugon birla sarosar ko'zgu.
Oy sari boqmayu xurshidni mir'ot etkim,
Ko'rguzur egri emas bo'lsa mudavvar ko'zgu.
Tilasang fayz ko'ngul ayla xavotirdin pok,
Aylamas aks qabul o'lsa mukaddar ko'zgu.
Mayda soqiy yuzi, soqiy yuzida may ko'rdu,
Ey Navoiy, bu safo qayda topar har ko'zgu.
515

Yuzung bayozida ul xoli mushkso hindu,
G'arib tushti Xo'tan kishvari aro hindu.
Ne xol erurki ko'ngulni rabuda aylab olur,
Kishi bu nav' qachon ko'rdi dilrabo hindu.
Qora ko'zungki vafo aynidin manga boqmas,
Ajab emastur, agar bo'lsa bevafo hindu.
Tutub quyosh uza maskan solur jahong'a balo,
Yuz uzra xoling erur voqeai balo hindu.
Ko'ngulni olsa malohat bila tafovuti yo'q,
Xitoy o'lsinu yo armani va yo hindu.
Teng o'ldi bulbulu zog' ushbu bog' aro, ya'ni
Fasohat ichra kachau yuzi qora hindu.
Navoiy etti o'zin uyla turk hindusi
Ki, ahli Chinu Xito bo'ldilar anga hindu.
516

Agar oshiq etsa visol orzu,
Ayon etmish o'lg'ay mahol orzu.
Anga baski qilg'ay agar bersa dast,
Yiroqtin ko'rarga jamol orzu.
Qurub og'zim, istarmen ul chehrani,
Susiz aylagandek zulol orzu.
Sug'a, yo'qsa ko'zguga solg'il nazar,
Gar etsang o'zungga misol orzu.
Ham oshufta, ham tiyradur bo'lg'ali
Zamiring'a ul zulfu xol orzu.
Quyoshdek manozil tay etmak kerak,
Ne rahravki qilg'ay kamol orzu.
Navoiy tilar edi shomi qoshing,
Ulus aylagandek hilol orzu.
517

Ko'zumdin uchti yana yorsiz bu shom uyqu,
Yana tong otqucha bo'ldi manga harom uyqu.
Men uyqudin to'ngulubmenki yor ketsa uchar,
Chu keldi xasta ko'nguldin chiqar tamom uyqu.
El uyqusin agar ul sho'x etmadi toroj,
Iki ko'zinda nedur nozdin mudom uyqu.
Ne qushdururki uchib ishq hoyu-ho'yidin,
Ko'z oshyonida qilmas yana maqom uyqu.

Ko'zungga sudi uchun naqdi jon beray, gar ul
Ko'zumga ko'z yumub ochquncha bersa vom uyqu.
Tushungga kirgali ul sho'xi masti xobolud,
Tilarmen aylagamen tunu kun iltizom uyqu.
Birovga davlati bedor yor emas, ey shayx
Ki, sharhi voqea aylarga qildi kom uyqu.
Fasona boisnig'aflatdur elga voizdin,
Nedinki kelturur afsonavash kalom uyqu.
Navoiy aylasa ko'z to'tiyosi gardi fano,
Ziyoni yo'q anga bo'lsa alad-davom uyqu.
518

Ey yo'lungda podsholarg'a gadolig' orzu,
Uylakim bo'lg'ay gadog'a podsholig' orzu.
O'qlar urdi zuhdu taqvo jonig'a usruk ko'zung
Kim, yana bo'lmas kishiga porsoliq orzu.
Topsam ul begonavash bedodidin maxlas yana,
Qilmag'aymen xo'blarg'a oshnoliq orzu.
La'lidin kom istadim, jonimg'a yetti yuz balo,
Lek jonimdin kam o'lmas bu balolig' orzu.
Evrulub ul tiflvash boshig'a oyu kun qilur,
Ul anolig' orzu, bu bir atolig' orzu.
Andoq oldi dilrabolar ko'nglini ul dilrabo
Kim, pariga emdi bo'lmas dilrabolig' orzu.
Ko'yida jonim fidosidur, bu ma'ni birlakim,
Ollida doim qilurmen jon fidolig' orzu.
Gar zamon ahli jafosig'a chidarsen ista yor,
Chun topilmas, istama ani vafolig' orzu.
Davv elida chun safo yo'q bazm davrinda magar,
Jom ichinda may ne qilg'ay sen safolig' orzu.
Qaysi gumrah komili rahbar ayog'i tufrog'in,
To'tiyo qildiki, qilmas rahnamolig' orzu.
Ey Navoiy, dahr bog'ida chu yo'q bargu navo,
Bargi faqr et, istama o'zni navolig' orzu.
519

Firoqing ichra ishim iztirobdur asru,
Tarahhum aylaki, holim xarobdur asru.
Ko'zumdin ashk tugandi, ko'nguldin o't o'chti,
G'amingda bu iki beobutobdur asru.
Firoqing o'tida ranjimg'a yo'q hisob, o'lma
Bilurga ranjaki, ul behisobdur asru.
Jamol davrida ushshoq ko'nglini asra
Ki, husn xaylig'a oyin shitobdur asru.
Birorta shiftai jonu ko'ngulga rahm ayla
Ki, bu xarobdur, ul bir yabobdur asru.
Angaki masjid aro yetmadi kushod, ne g'am,
Yetishsa maykadag'a fathi bobdur asru.
Navoiy andin erur g'ussa tufrog'i orast
Ki, ko'nglini olg'ali olijanobdur asru.
520

Qad ermas ravza sarvi nozidur bu,
Kalom ermas, Masih e'jozidur bu.
Dedim: ishqingda o'lmak toptim anjom,
Kulub derkim, hanuz og'ozidur bu.
Berur qatlimg'a og'zi va'da pinhon,
Mening birla nihoni rozidur bu.
Qilur qadding havosi ko'nglum, ey sarv,
Biyik himmat qushi parvozidur bu.
G'amingda may berur ko'nglumga quvvat
Ki, furqat ahlining damsozidur bu.
Fano dashtig'a ko'nglum chekti tindim,
Ulustin, vah, ne dilkash yozidur bu.
Yuzung bog'ig'a bulbuldur Navoiy,
Navo qilsa, aning ovozidur bu.

AvvalgiII- qismB Keyingi

This is not registered version of TotalDocConverter